

T.C.

KUZEYDOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI
(KUDAKA)

2020 YILI

ÇALIŞMA

PROGRAMI

TRA1

2020

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	4
YÖNETİCİ ÖZETİ / SUNUŞ	5
1. GİRİŞ	7
2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR	7
2.1. TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (TUR SOP)	7
2.1.1. Amaç	7
2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	8
2.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	13
2.1.4. Proje ve Faaliyetler	16
2.1.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması	24
2.1.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	27
2.1.7. İzleme ve Değerlendirme	27
2.2. TRA 1 DÜZEY 2 BÖLGESİ'NDE ET, SÜT VE ARICILIK SEKTÖRLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (ESAS SOP)	30
2.2.1. Amaç	30
2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	30
2.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	35
2.2.4. Proje ve Faaliyetler	37
2.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması	41
2.2.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	42
2.2.7. İzleme ve Değerlendirme	42
2.3. TABİİ KAYNAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (TAKSOP)	44
2.3.1. Amaç	44
2.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	45
2.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	47
2.3.4. Proje ve Faaliyetler	48
2.3.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması	53
2.3.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	54
2.3.7. İzleme ve Değerlendirme	54
3. KURUMSAL GELİŞİM	55
3.1. Amaç	55
3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	56
3.3. Çıktı Hedefleri	56
3.4. Proje ve Faaliyetler	56
3.5. Zaman Planlaması	62
4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI	63
4.1. Araştırma Analiz ve Raporlama Faaliyetleri	63
4.1.1. TRA1 Bölgesi Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı'nın Uygulanması	63
4.1.2. Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı GÜdümlü Projesi Fizibilitesi	65
4.1.3. Diğer Araştırma ve Analiz Çalışmaları	66
4.2. Tanıtım Faaliyetleri	67
4.2.1. TRA1 DÜZEY 2 Bölgesinin Tanıtımına Yönelik Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Gerçekleştirilen Organizasyonlara Katılım Sağlanması ve Bölgede Tanıtım Organizasyonları Düzenlenmesi	67
4.3. Yatırım Destek Faaliyetleri	70
4.3.1. Erzurum Yatırım Destek Faaliyetleri	70
4.3.2. Erzincan Yatırım Destek Faaliyetleri	74

4.3.3. Bayburt Yatırım Destek Faaliyetleri.....	76
4.4. Güdümlü Proje Desteği.....	80
4.4.1. Dede Korkut Obası ve oruh Nehri Rekreasyon Alanı Güdümlü Projesi	80
4.5. Ajansın Geçmiş Yıllara Ait Mali Destek, Teknik Destek, Güdümlü Proje Desteği ve Cazibe Merkezleri Destekleme Programı Uygulamaları.....	84
4.6. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı.....	86
5. SONUÇ VE DEğERLENDİRME.....	89
6. EKLER.....	92

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Turizmin Geliştirilmesi SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	13
Tablo 2: Turizmin Geliştirilmesi SOP Sonuç Göstergeleri	15
Tablo 3: Turizmin Geliştirilmesi SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması	24
Tablo 4: Turizmin Geliştirilmesi SOP 2020 Yılı Faaliyetleri	27
Tablo 5: TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	35
Tablo 6: TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP Sonuç Göstergeleri	36
Tablo 7: TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması.....	41
Tablo 8: TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP 2020 Yılı Faaliyetleri	43
Tablo 9: Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi SOP Programı Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	47
Tablo 10: Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi SOP Programı Sonuç Göstergeleri	48
Tablo 11: Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması	54
Tablo 12: Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi SOP 2020 Yılı Faaliyetleri	55
Tablo 13: Kurumsal Gelişim Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	56
Tablo 14: Kurumsal Gelişim İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri	57
Tablo 15: Kurumsal Gelişim Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	58
Tablo 16: 2020 Yılı Hizmet içi Eğitim Programı	60
Tablo 17: Kurumsal Gelişim Kapasite Geliştirme Faaliyetleri	60
Tablo 18: Kurumsal Gelişim Ajans Destekleri	61
Tablo 19: Kurumsal Gelişim Diğer Proje ve Faaliyetler.....	62
Tablo 20: Kurumsal Gelişim Faaliyetleri Zaman Planlaması	62
Tablo 21: Yerel Kalkınma Fırsatları Araştırma, Analiz ve Raporlama Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	64
Tablo 22: Yerel Kalkınma Fırsatları Araştırma ve Analiz Çalışmaları	67
Tablo 23: Yerel Kalkınma Fırsatları Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	69
Tablo 24: Yerel Kalkınma Fırsatları Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	70
Tablo 25: Erzurum Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	72
Tablo 26: Yerel Kalkınma Fırsatları Erzurum Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri	73
Tablo 27: Erzincan Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	75
Tablo 28: Yerel Kalkınma Fırsatları Erzincan Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri	76
Tablo 29: Bayburt Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	78
Tablo 30: Yerel Kalkınma Fırsatları Bayburt Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri	79
Tablo 31: Yerel Kalkınma Fırsatları 2020 Yılı GÜdümlü Proje Desteği	84
Tablo 32: Geçmiş Yıllara Ait Proje Uygulamaları	85
Tablo 33 Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı Çıktı Göstergeleri.....	88
Tablo 34: Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı Sonuç Göstergeleri.....	88

YÖNETİCİ ÖZETİ / SUNUŞ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan Kalkınma Ajansları 2020 Yılı Çalışma Programı Usul ve Esasları'nda Kalkınma Ajanslarının, 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirtilen görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için 2020 yılı faaliyetlerini; geçmiş uygulama tecrübelerini de dikkate alarak, yeni bir vizyonla işlevsel ve kurumsal olarak dönüşümlerine hizmet edecek şekilde planlayacakları ve Sonuç Odaklı Programlar'ın (SOP) Ajans Çalışma Programlarının temelini oluşturacağı belirtilmiştir. Söz konusu Usul ve Esaslar'da Ajanslar tarafından en fazla 3 adet SOP oluşturulacağı, Kurumsal Gelişim ve Yerel Kalkınma Fırsatları başlıklarının SOP olarak ele alınmayacağı belirtilmiştir. Bu doğrultuda, 2019 yılı Çalışma Programı'nda Kurumsal Dönüşüm başlığı ile birlikte altı olan Sonuç Odaklı Program Sayısı KUDAKA 2020 yılı Çalışma Programı'nda üçe indirilmiştir.

2020 yılı Çalışma Programı'nda Kurumsal Gelişim başlığı Usul ve Esaslar'da öngörüldüğü gibi SOP'lar dışında ayrı bir başlık olarak ele alınmıştır. Bölgenin Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (SATUR SOP) ile Kış ve Spor Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (KST SOP), Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TUR SOP) başlığı altında yer alacak şekilde revize edilmiştir. Benzer şekilde, Bayburt İli Doğal Taş Sektörünün Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (DOĞALTAŞ SOP) ile Erzincan İli Yeraltı Kaynaklarının İşlenmesi Sonuç Odaklı Programı (EİYKİ SOP), Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TAKSOP) başlığı altında yer alacak şekilde revize edilmiştir. TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et ve Süt Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (ESSG SOP) ise 2019 yılı Çalışma Programı'nda olduğu gibi 2020 yılı Çalışma Programı'nda da yer almaktadır. Bununla birlikte, söz konusu programa arıcılıkla ilgili bir ilave yapılmış olup programın ismi TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (ESAS SOP) olarak güncellenmiştir.

Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TUR SOP) kapsamında bölgenin turizm sektöründe farklılaşan ve değer yaratan ürün ve hizmetlerin geliştirilmesi, pazarlanması ve sunuma hazır hale getirilmesi amaçlanmaktadır. TUR SOP kapsamında kış kenti tasarım rehberinin hazırlanması, sportif etkinliklerin bölgeye çekilmesi, sektörde beşeri sermayenin geliştirilmesi için teknik destek sağlanması, önemli kamu yatırımları ile sektörün desteklenmesi, bölge turizm sektörünün potansiyelinin tanıtımına yönelik etkinlik ve faaliyetler düzenlenmesi, ilgili fuarlara katılım sağlanması ve sektöre yatırımcı çekilmesine yönelik çalışmalar yapılması planlanmaktadır.

TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (ESAS SOP) kapsamında TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'ndeki et, süt ve arıcılık sektörü ürünlerinin, etkin süreç yönetimi politikası ve yüksek rakım yetiştiriciliği odaklı markalaşma stratejisi ile sürdürülebilir bir ekonomik katma değere dönüştürülmesi hedeflenmektedir. ESAS SOP kapsamında bölgede et, süt ve arıcılık sektörlerine yönelik araştırma ve fizibilite çalışmalarının yapılması, bölgesel ürün işareti oluşturulması, yurt içindeki iyi uygulama örneklerinin ve ilgili sektör temsilcilerinin ziyaret edilmesi, söz konusu sektörleri ilgilendiren fuarlara katılım sağlanması, potansiyel yatırımcılara yönelik ziyaretlerin ve ağırlama faaliyetlerinin düzenlenmesi, sektörde beşeri sermayenin geliştirilmesi için teknik destek ve yönetim danışmanlığı sağlanması, mali destek programı aracılığıyla kapasite ve kalite artışının sağlanması ve güdümlü proje destekleri ile sektörün ürettiği katma değer artırılması planlanmaktadır.

Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın (TAKSOP) amacı ise TRA1 Düzey 2 Bölgesinde bulunan tabii kaynakların etkin kullanımının sağlanması, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesinin teşvik edilmesi, bölgenin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve sektördeki firmaların ulusal/uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılmasıdır. SOP çerçevesinde analiz çalışmaları, mesleki eğitimler, mali destek, teknik gezi ve fuarlara katılım ile yönetim danışmanlığı planlanmaktadır.

Ajansın kurumsal dönüşümü açısından ihtiyaç duyulan çalışmalara ise Kurumsal Gelişim başlığı altında yer verilmiştir. Kurumsal Gelişim kapsamında Ajans personeline yönelik eğitim faaliyetleri, bilgi ve tecrübe paylaşımı toplantılarına katılım sağlanması, kurumsal web sitesinin yenilenmesi gibi çalışmalar planlanmaktadır.

Sonuç Odaklı Programlar ve Kurumsal Gelişim başlıkları kapsamında değerlendirilmeyen ancak Bölge kalkınması açısından önem arz eden çalışmalar Yerel Kalkınma Fırsatları olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda yapılacak başlıca çalışmalar Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı uygulama faaliyetleri, ulusal ve uluslararası fuar ve tanıtım organizasyonlarına katılım sağlanması, yatırımcılar için tanıtım materyali hazırlanması, firmalara çeşitli alanlarda eğitimlerin verilmesi ve danışmanlık sağlanması, Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı'nın yerel düzeyde koordinasyonunun sağlanması, ülke raporları hazırlanması, bölge dışında yaşayan bölge kökenli kişilere yönelik yatırım tanıtım toplantılarının düzenlenmesi gibi faaliyetler planlanmaktadır.

1. GİRİŞ

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansının (KUDAKA), faaliyet alanı Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerini kapsayan TRA1 Düzey 2 Bölgesi'dir.

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2020 yılı Çalışma Programı, 4 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 184'üncü maddesinde "Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, bölgesel gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak" olarak belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere, aynı Kararnamenin 194/1-a ve 196/1-b maddeleri ile Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 21'inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, 2020 yılı faaliyetlerini, TRA1 Düzey 2 Bölge Planı (2014-2023), ulusal ölçekli plan ve stratejik dokümanlar ile bölge açısından potansiyel arz eden alanlar esas alınarak belirlenen sonuç odaklı programlar, kurumsal gelişim ve yerel kalkınma fırsatları kapsamında gerçekleştirecektir. Çalışma Programı hazırlanırken Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan 2020 yılı Çalışma Programı Hazırlama Usul ve Esasları ile Kalkınma Ajansları Sonuç Odaklı Program Hazırlama ve Uygulama Rehberi temel alınmıştır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (TUR SOP)

2.1.1. Amaç

2.1.1.1. Genel Amaç

Bölgenin turizm sektöründe farklılaşan ve değer yaratan ürün ve hizmetleri geliştirmek, pazarlamak ve sunuma hazır hale getirmek

2.1.1.2. Özel Amaçlar

1. TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde turizm sektörünün hizmet kalitesini ve hizmet çeşitliliğini artırmak
2. TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin turizm sektörüne yönelik tanıtım, pazarlama ve destinasyon markalaşması çalışmalarını yapmak
3. TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin turizm kapasitesinin artırılabilmesi amacıyla yeni özel sektör yatırımlarını bölgeye çekmek ve sektöre yönelik girişimciliği geliştirmek

2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Turizm, sağladığı ekonomik ve toplumsal kazanımların büyüklüğü ve kalkınma sürecini hızlandırma özelliği ile ekonomik büyümeyi tetikleyen itici güçlerin başında gelir. Toplumların sosyal ve kültürel gelişiminde önemli yer tutan sektör, yaşam kalitesinin yükseltilmesinde de etkilidir. Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi 2018 yılı verilerine göre turizm sektörü küresel ölçekte bir önceki döneme oranla %3.9'luk büyüme oranı ile 8.811 milyar dolarlık bir hacme (dünya GSYH'sının %10,4'ü) sahiptir. Sektör küresel ölçekte 319 milyonu aşkın kişi için istihdam (toplam küresel istihdamın %10'u) sağlamaktadır.

Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi verilerine göre Türkiye'de sektör; ekonominin %12.1'ini oluşturmakta, 2.205.600 çalışanı ve toplam ihracatın %16,4'üne tekabül eden 177,1 milyon TL'lik ziyaretçi harcama hacmi ile bölgesel ve ulusal kalkınma ve gelişme hedeflerine ulaşmada en önemli ve değerli sektörlerden birisi konumundadır. Ülkemiz, kıyı turizminin yanı sıra sağlık turizmi ve termal turizm, kış sporları ve turizmi, yayla turizmi, kırsal ve eko turizm, kongre ve fuar turizmi gibi turizm türleri açısından eşsiz imkânlara sahiptir. Söz konusu potansiyeli ile toplumun sosyo-kültürel gelişiminde ve yaşam kalitesinin artırılmasında etkili olan turizm sektörü 54 farklı iş kolunu da beslemesi ile yerel ekonomilerin kalkınması noktasında büyük önem arz etmektedir.

Ülkenin kuzeydoğusunda yer alan bölgemiz başta 4000 yılı aşkın tarihi geçmişi, özgün iklimi ve coğrafi yapısı, zengin su kaynaklarının başlangıç noktasında bulunması ve termal kaynakları nedeniyle farklı turizm tipleri için çok yönlü ve oldukça geniş bir yelpazede değer ve varlık potansiyeli sunmaktadır. UNIVERSIADE 2011 oyunlarının ardından bu potansiyeli uluslararası platformda da tanınmaya başlanan bölgede, turizmin insanlara istihdam ve geçim imkânı sunabilen ve ayrıca diğer sektörleri de destekleyen lokomotif bir sektör haline gelmesi hedeflenmektedir. TRA1 Bölgesi'nin sahip olduğu turizm potansiyelinin değerlendirilmesi ve turizmin değer zincirinde yer alan tüm sektörlerle birlikte geliştirilmesi amacıyla 2011 yılında Ajans koordinasyonunda; bölgede var olan turistik potansiyelin harekete geçirilmesi için bir yol haritası niteliğinde olan ve bölgenin geleceğine yön verecek "İnovasyona Dayalı Bölgesel Turizm Stratejisi ve Eylem Planı" hazırlanmıştır. Söz konusu strateji belgesinde bölgeye ait 430 turizm varlık ve değeri tespit edilmiştir. Kar ve kış sporları; kongre, incentive ve fuar turizmi; tarih ve kültür turizmi; macera ve doğa sporları turizmi; eko-turizm ve sağlık turizmi açısından önem arz eden bu değer ve varlıklar, bölgenin sahip olduğu yüksek potansiyele ve dört mevsim turizm için zengin ürün çeşitliliğine işaret etmektedir. Turizmden elde edilen gelirin artırılması tüm bu çeşitlilik ile farklı turizm tiplerinin geliştirilmesine bağlıdır.

İnovasyona Dayalı Bölgesel Turizm Stratejisi ve Eylem Planı, TRA1 Düzey 2 Bölge Planı, Erzurum Kış Turizmi Değerlendirme Raporu gibi stratejik belgelerde bölgenin mevcut durumu analiz edilmiştir. Söz konusu plan, strateji ve değerlendirme raporlarında Bölgede gerçekleştirilmesi planlanan yatırımlar ile turizmde ulaşılması hedeflenen amaçlar şu şekilde belirtilmektedir:

- Farklılaşan ve değer yaratan turizm ürünlerinin geliştirilmesi ve sunulması,
- Bölgenin turizm pazar payının artırılması ve turizmde yeni pazarlara açılması,
- Turizm değer zincirindeki özel sektörün ve girişimcilerin sayısı ile niteliğinin artırılması ve bölgenin yeni yatırımlar için cazibe merkezi halini alması,
- Bölge turizminin toplum-turizm entegrasyonu ve topluma dayalı turizm faaliyetleriyle ön plana çıkması,
- Bölgesel düzeyde sektör yönetiminin etkinleştirilmesi,

Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, tüm bu strateji, plan ve değerlendirme raporları doğrultusunda Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinden oluşan TRA1 Bölgesi'nin mevcut turizm potansiyelinin harekete geçirilmesi ve yerel halkın turizm gelirlerinden daha fazla pay alması için turizmin tüm alt sektörleriyle geliştirilmesine yönelik olarak kurgulanmıştır.

KUDAKA tarafından hazırlanmış olan Erzurum Kış Turizmi Değerlendirme Raporu'na göre 2017-2018 kayak sezonunda Erzurum'a kayak için gelen yerli turistlerin ortalama kalış süresi 2,4 gün iken yabancı turist ortalama 3,1 gün kalmaktadır. 2018 yılı geneline ilişkin veriler değerlendirildiğinde ise Erzurum'da ortalama geceleme süresi yabancı ziyaretçiler için 1,7 gün, yerli ziyaretçiler için 1,5 gün olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl Türkiye'de turistlerin ortalama geceleme süresi yabancı ziyaretçiler için 3,6 gün, yerli ziyaretçiler için ise 1,9 gündür.

Uluslararası bir kış turizmi destinasyonu olma hedefiyle yapılan büyük yatırımlar göz önüne alındığında gelen turist ve geceleme sayıları beklenenin oldukça altında gerçekleşmektedir. 2017-2018 kayak sezonunda Erzurum'a gelen yerli ve yabancı turistlerin yapmış olduğu toplam harcama tutarı 16.178.457 dolardır (USD). Kişi başına yapılan harcama miktarı yerli turist için 374 dolar, yabancı turist için 506 dolar iken yapılan incelemelerde aynı yıl ülkemize gelen yabancı turistlerin kişi başı ortalama harcamasının 681 dolar, yerli turistlerin ortalama harcamasının ise 630 dolar olduğu görülmektedir. Bu durumda Erzurum iline gelen turistlerin harcama miktarlarının Türkiye ortalamalarına göre nispeten düşük olduğu söylenebilir.

Erzurum'un bir kış turizm destinasyonu olarak farklı pazarlarda tanınırlığının artırılması amacıyla Ajansımız tarafından gerçekleştirilen tur operatörleri ve basın mensuplarına yönelik

turizm tanıtım organizasyonları sonucunda sektörde profesyonel olan katılımcılar ile anketler ve değerlendirme toplantıları yapılmaktadır. Bu değerlendirme toplantılarının ve memnuniyet anketlerinin sonuçlarına göre Erzurum'un kayak yapma imkânlarını, kar kalitesini ve doğal güzelliklerini tatminkâr bulan ziyaretçiler kayak merkezinde ve şehirde sunulan turistik hizmetlerin çeşitliliğini ve kalitesini yetersiz görmektedir. Katılımcılar çoğunlukla Avusturya, İtalya, Slovenya başta olmak üzere Avrupa'da yer alan kayak merkezleriyle çalıştıklarını belirtmişlerdir. Erzurum'u tur programlarına dâhil etmemelerinin başlıca nedeni olarak ise; bölgenin kış turizmi potansiyelinin iyi tanınmadığını ve bölgeye talep olmadığını ifade etmişlerdir. Bu noktadan hareketle tanıtım faaliyetlerine yoğunlaşan Ajansımız tarafından geliştirilen Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ile TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'ndeki tematik turizm potansiyellerinin (Ulusal ve Bölgesel Ölçekli Plânlar ve Stratejiler kapsamında ortaya konulan politikalar, gelişme eksenleri, tedbirler, öncelikler ve eylem plânları doğrultusunda) bölgesel kalkınma hedeflerini destekleyen sürdürülebilir bir katma değere dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. Yukarıda değinilen hedefler doğrultusunda Ajansımız, uyguladığı mali destek ve teknik destek programları, araştırma-analiz, işbirliği-koordinasyon, tanıtım ve yatırım destek faaliyetleri ile bölgede turizmin değer zincirinde yer alan tüm sektörlerle birlikte geliştirilmesine ve turizmden elde edilen gelirin artırılmasına yönelik çalışmalar yürütmektedir. 2020 yılı içerisinde de ilgili SOP kapsamında bölge turizminin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, Ulusal ve Bölgesel Plan ve Stratejilere hizmet edecek şekilde hazırlanmıştır. Nitekim, On Birinci Kalkınma Planı'nda; değişen tüketici eğilimleri ile teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçilerin ülkemize çekilmesi ile konaklama süresi ve konaklama dışı harcamaların artırılması, her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde sektörde dönüşümün gerçekleştirilmesi ve koruma-kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması temel amaçtır. Yine aynı planda daha fazla gelir bırakan turizm çeşitlerinin geliştirilmesi, konaklama süresinin uzatılması, konaklama dışı harcama alanlarının yaratılması ve harcama eğilimi yüksek ziyaretçilere ulaşılması yoluyla kişi başı harcamaların artırılması öngörülmektedir.

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'ne göre turizm sektörünün çeşitlendirilmesi ve farklı bölgelerdeki potansiyellerin değerlendirilmesi bölgesel gelişme açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda, özellikle bölgelerin rekabet gücünün geliştirilmesi amacıyla turizm

potansiyelinin kalkınma için etkili kullanımının sağlanması hedeflenmektedir. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde ayrıca ülke genelinde turizmin coğrafi bakımdan ve tür bakımından çeşitlendirilmesinde bölgesel çekim merkezlerinin doğal ve kültürel özellikleri temel alınarak bu şehirlerde kültür, inanç, gastronomi, doğa ve kış, sağlık turizmi gibi turizm türlerinin geliştirilmesi vurgulanmaktadır.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023, ülkemizin doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerini koruma-kullanma dengesi içinde kullanmayı ve turizm alternatiflerini geliştirerek ülkemizin turizmden alacağı payı arttırmayı hedeflemektedir. Söz konusu turizm kaynaklarının noktasal ölçekte planlanması yerine, gelişim aksları boyunca turizm koridorları, turizm bölgeleri, turizm kentleri ve eko turizm bölgeleri oluşturacak şekilde ele alınmasının, bu değerlerin tanıtımı ve kullanım kriterlerinin belirlenmesi açısından daha doğru bir yaklaşım olduğu değerlendirilmektedir. Strateji'de turizm sezonunun bütün bir yıla yayılması hedefiyle kış turizmi gibi öncelikli turizm türlerinin destekleneceği belirtilmektedir. Türkiye Turizm Stratejisi belgesinde yedi turizm koridoru önerilmekte, Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi illerinden Erzurum ve Erzincan, 'Kış Koridoru' kapsamında ele alınmaktadır.

Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı Bölge Planı'nın amaçlarına da hizmet edecek şekilde tasarlanmıştır. TRA 1 Düzey 2 Bölge Planı'nda, sunduğu kaliteli ve çeşitli hizmetler ile bölgenin yakın ve uzak coğrafyası için bir sunum merkezi haline gelmesi ve turizm sektörünün, değer zincirindeki tüm alt sektörlerle birlikte bölge için mümkün olan en yüksek sosyo-ekonomik faydayı sağlaması ana gelişme eksenlerinden birisidir. Planda TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'ndeki öncelikli turizm alanlarında (kış turizmi, doğa-macera turizmi vb.), farklılaşan ve değer yaratan turizm ürünlerinin geliştirilmesi, pazarlamaya ve sunuma hazır hale getirilmesi; turizm ürünlerinin yurt içinde ve yurt dışında etkin şekilde tanıtımının, pazarlanmasının ve destinasyon markalaşmasının sağlanması; turizm değer zincirinde özel sektörün, girişimciliğin ve insan kaynağının geliştirilmesi; toplumun turizmi içselleştirmesinin sağlanmasıyla sektörün gelişimini hızlandıracak sosyal ve kültürel ortamın güçlendirilmesi; çevre bölgeler ve merkezler ile tematik turizm koridorlarının oluşturulması ve ortak tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi ve bölgede farklılaşmış hizmet tiplerinin geliştirilmesi tedbir olarak önerilmektedir.

Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın tasarımında Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi İnovasyona Dayalı Turizm Stratejisi ve Eylem Planı dokümanı, temel referans kaynaklarından biri olarak ele alınmıştır. İnovasyona Dayalı Turizm Stratejisi ve Eylem Planı'nda TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde farklılaşan ve değer yaratan turizm ürünlerinin geliştirilmesi ve

sunulması; bölgenin turizm pazar payının artırılması ve yeni pazarlara açılımının sağlanması; turizm değer zincirindeki özel sektörün ve girişimcilerin sayısı ile niteliğinin artırılması ve bölgenin yeni yatırımlar için cazibe merkezi hâlini alması; bölge turizminin; toplum-turizm entegrasyonu ve topluma dayalı turizm faaliyetleriyle ön plana çıkarılması ve bölgesel düzeyde sektör yönetiminin etkinleştirilmesi amaçlanmaktadır. TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nin, inovatif ürünleri sayesinde hedef pazarlar için en çekici "dört mevsim turizm" destinasyonlarından birisi hâline gelmesi; bölgesel turizm markalaşmasının sağlanması ve bölgenin marka değerinde istikrarlı bir artışın yakalanması; etkili tanıtım ve pazarlama kampanyalarıyla hedef segmentler tarafından tanınırlık ve bilinirliğin en üst düzeye çıkarılması; turizm için gerekli insan kaynağının nitelik ve nicelik olarak artırılması ve sektörün rekabetçiliğini sağlayacak program ve projeler için bölgesel, ulusal ve uluslararası fon kaynaklarından en üst seviyede yararlanılması hedeflenmektedir. Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, belirtilen bu hedeflere ulaşılmasına katkı sağlayacak şekilde kurgulanmıştır.

Bölgeye turizm alanında yapılan kamu yatırımları ve Ajansın bu alana yönelik olarak sağlamış olduğu destekler de TUR-SOP'un kurgulanmasının gerekçeleri arasında yer almaktadır. Söz konusu kamu yatırımlarının belki de en önemlisi 2011 yılında Erzurum ilinde düzenlenen 25. Dünya Üniversiteler Kış Oyunları organizasyonu kapsamında yapılan yatırımlardır. Bu çerçevede alp disiplini, snowboard, biathlon, kayaklı koşu, kayakla atlama, buz hokeyi, buz pateni ve curling sporları ile açılış-kapanış organizasyonları ve konaklama hizmetleri için Erzurum iline yaklaşık 600 milyon TL'lik bir yatırım yapılmıştır. Söz konusu yatırımla Erzurum ilinde ve TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde kış ve spor turizmi alanında Türkiye'deki en güçlü altyapı oluşturulmuştur.

25. Dünya Üniversiteler Kış Oyunları ile Erzurum ilinde kış ve spor turizmi alanında oluşan yüksek potansiyelin sürdürülebilir ekonomik katma değere dönüştürülmesi amacıyla, ilgili kurumlar ve kuruluşlar aracılığıyla oluşturulan plan, program ve strateji belgeleri doğrultusunda, Erzurum ilinde Palandöken ve Konaklı, Erzincan ilinde Ergen ve Bayburt ilinde Kop Kış Turizm Merkezleri ile ilgili öncelikli doğrudan yatırımlar (pist genişletme ve iyileştirme yatırımları, yeme-içme tesisi yatırımları, mevcut hizmet sunum kalitesini iyileştirme yatırımları, alternatif kış sporları oluşturmaya ve turizmi dört mevsime yaymaya yönelik yatırımlar vb.) ve master planı çalışmaları yürütülmektedir.

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, 2013 ve 2017 yıllarında uygulamış olduğu ve turizm sektörüne toplamda 25 milyon TL'lik bir devlet desteğini öngören malî destek programları (2013 Yılı Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı, 2013 Yılı Turizme Yönelik Küçük

Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı, 2017 Yılı Sosyal Altyapı ve Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı, 2017 Yılı Turizm ve Üretimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı) ile sektöre önemli düzeyde destek sağlamıştır. Ayrıca Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında desteklenmiş olan Yüksek İrtifa Sporcu Kampı ile Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezi Projeleri ile de bölgede kış ve spor turizmi alanında önemli bir altyapı oluşturulmasına katkı sağlanmıştır.

Ön Risk Değerlendirmesi

Kış ve Spor Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın uygulanması kapsamında karşılaşılabilecek muhtemel risklerin üç maddede özetlenmesi mümkündür. Şöyle ki;

(1) Master planları ve fizibilite raporları ile alternatif turizm (özellikle doğa ve macera turizmi alanında) rotalarının belirlenmesi ve güncellenmesi süreçlerinde, paydaş kurum ve kuruluşlar arasında yeterli ve nitelikli bir işbirliğinin sağlanamaması,

(2) Palandöken, Konaklı, Ergan ve Kop Kış Turizmi Merkezlerinde uygulanması planlanan yüksek tutarlı altyapı ve üstyapı projeleri için gerekli kaynağın bulunamaması/tahsis edilememesi,

(3) Bölgenin sunuma ve pazarlamaya hazır hâle getirilen kış ve spor turizmi değerlerinin etkin ve sürdürülebilir olmayan markalaşma ve hedef kitle/pazar belirleme politikalarından ötürü, ulusal ve uluslararası düzeyde doğru bir şekilde tanıtılamaması.

2.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında 2020 yılında yapılacak faaliyetlere ilişkin çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1: Turizmin Geliştirilmesi SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İşbirliği ve Koordinasyon	Tanıtım yapılan federasyon, kulüp vb. kurum kuruluş sayısı	Adet	2	Basın haberleri, Görüşme notları
İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleşen fuar sayısı	Adet	1	Ajans yıllık faaliyet raporu, Basında çıkan haberler
İşbirliği ve Koordinasyon	Bölge genelindeki doğa ve macera sporları tanıtım etkinliği sayısı	Adet	2	Basında çıkan haberler, Ajans yıllık faaliyet raporu, Katılımcı çizelgeleri, Katılımcı biletleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleşen panel/konferans sayısı	Adet	1	Basında çıkan haberler, Ajans yıllık faaliyet raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen workshop çalışmaları	Adet	2	Basında çıkan haberler, Ajans yıllık faaliyet raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen saha ziyareti sayısı	Adet	1	Basında çıkan haberler, Ajans yıllık faaliyet raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Danışmanlık hizmeti sunulan kurum ve firma sayısı	Adet	7	Ajans yıllık faaliyet raporu, Hizmet alımı hak ediş raporları
İşbirliği ve Koordinasyon	Danışmanlık hizmeti sunulan kurum sayısı	Adet	1	Ajans yıllık faaliyet raporu, Hizmet alımı nihai raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Gösterge 1: Gerçekleştirilen tanıtım toplantısı, ziyaret ve çalıştay sayısı Gösterge 2: Düzenlenen famtrip vb. tanıtım etkinliği sayısı Gösterge 3: Katılım sağlanan fuar sayısı	Adet	Hedef 1: 2 Hedef 2: 2 Hedef 3: 2	Ajans yıllık faaliyet raporu, Basında çıkan haberler, Toplantı katılımcı listeleri, Fuar raporları, İkili görüşme notları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Düzenlenen etkinlik sayısı	Adet	1	Basında çıkan haberler, Ajans yıllık faaliyet raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Gösterge 1: Basılan doküman sayısı Gösterge 2: Hazırlanan video sayısı	Adet	Hedef 1: 3000 Hedef 2: 2	Faturalar, Doküman örnekleri, Hazırlanan videolar
Tanıtım ve Yatırım Destek	Gösterge 1: Ziyaret edilen kuruluş sayısı Gösterge 2: Düzenlenen tanıtım organizasyonu sayısı	Adet	Hedef 1: 3 Hedef 2: 1	Ajans yıllık faaliyet raporu, Personel görevlendirmeleri, Etkinlikler kapsamında hazırlanan görüşme notları veya raporlar
Tanıtım ve Yatırım Destek	Hazırlanan fizibilite sayısı	Adet	3	Ajans yıllık faaliyet raporu, Ajans internet sitesinde yayınlanan fizibilite raporları

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Tanıtım ve Yatırım Destek	Katılım sağlanan fuar	Adet	1	Ajans yıllık faaliyet raporu, Basında ve Ajans web sayfasında çıkan haberler, Fuar raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Hazırlanan rota sayısı	Adet	3	Ajans yıllık faaliyet raporu, Basında çıkan haberler, Ajans web sayfasında yayınlanan rotalar
Ajans Destekleri (Teknik Destek Programı)	Gösterge1: Eğitimlere katılan kişi sayısı Gösterge 2: Danışmanlık hizmeti verilen kurum/kuruluş sayısı	Kişi Adet	Hedef 1: 200 Hedef 2: 8	Eğitim katılım çizelgeleri, Teknik destek nihai raporları
Ajans Destekleri (Mali Destek Programı)	Program	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS Verileri
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Program	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS Verileri
Önemli Kamu Yatırımları	Kurulan Sporcu Rehabilitasyon Merkezi sayısı	Adet	1	KUDAKA verileri

Tablo 2: Turizmin Geliştirilmesi SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Sektörde eğitim verilen kişi sayısı	Kişi	200	Teknik destek projeleri Eğitim katılım çizelgeleri
1	Yeni kurulan merkez sayısı	Adet	1	Proje nihai raporu
1	Kış ve spor turizmi yeni alternatif paket ve tur rotaları sayısı	Adet	3	Ajans yıllık faaliyet raporları
2	Gerçekleştirilen tanıtım organizasyonu sayısı	Adet	8	Ajans yıllık faaliyet raporları
2	Gerçekleştirilen festival sayısı	Adet	2	Ajans yıllık faaliyet raporları, Basın haberleri
2	Gerçekleştirilen fuar, kongre ve konferans sayısı	Adet	2	Ajans yıllık faaliyet raporları, Basın haberleri
3	Yatırımcılara yönelik tanıtım toplantısı	Adet	3	Ajans yıllık faaliyet raporları
3	Yatırımcılar için hazırlanan fizibilite sayısı	Adet	3	Ajans yıllık faaliyet raporu, Ajans internet sitesinde yayınlanan fizibilite raporları

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1-2-3	Gelen turist sayısındaki artış ¹	Yüzde	10	Kültür ve Turizm Müdürlükleri verileri

2.1.4. Proje ve Faaliyetler

2.1.4.1. İşbirliği ve Koordinasyon

Kış sporları tesislerinin ve yüksek irtifa sporcu kamp merkezi altyapısının ulusal ve uluslararası düzeyde yoğun olarak kullanılmasının sağlanması

Mevcut kış sporları tesislerinin ve yüksek irtifa sporcu kamp merkezi altyapısının daha yoğun biçimde kullanılması amacıyla gerek Türkiye'deki gerekse kış sporları alanında başarılı olan ülkelerdeki federasyonlar ve okullara belirli aralıklarla ziyaretler gerçekleştirilecek ve bu tesislerde sunulan hizmetler anlatılacaktır. Özellikle ulusal ve uluslararası yarışmalar ve organizasyonlar öncesinde katılımcılar belirlenerek organizasyon öncesinde gerçekleştirilecek kampların bölgeye çekilmesi sağlanacaktır.

Futbol takımlarının yaz hazırlık kamplarının bölgede gerçekleştirilmesi için futbol takımları yönetimleri ve menajerleri ile sürekli iletişimde bulunan acenteler kamp sezonu öncesinde ziyaret edilecek veya Erzurum ilimize davet edilecektir. Bölgenin avantajları ile mevcut altyapı hakkında bilgilendirmeler ve tanıtım yapılacaktır.

Yüksek irtifa avantajından faydalanarak sporcu kampları ile turizm hareketliliğinin tüm yıla yayılması amacıyla Almanya, İtalya, Avusturya, İsviçre vb. ülkelere yüzme, atletizm, bisiklet vb. spor dallarında faaliyet gösteren sporcu, antrenör, organizatör vb. profesyonellere yönelik tanıtım organizasyonu düzenlenerek bu ülkelere sporcuların, antrenmanlarını bölgede gerçekleştirmeleri sağlanacaktır.

Bu kapsamda 7-8 Eylül 2019 tarihlerinde Almanya, İsveç Avustralya, Yunanistan, Slovenya, Hollanda, Lüksemburg ülkelerinde faaliyet gösteren yüzme milli takımları antrenörlerine yönelik tanıtım etkinliği düzenlenmiştir. Takımların 2020 yılı kamp döneminde Erzurum'u tercih etmeleri yönünde tanıtım ve bilgilendirme yapılmıştır.

Kuzeydoğu Anadolu Turizm Fuarı'nın organizasyonunun gerçekleştirilmesi

Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde Ajansımızın Güdümlü Proje Desteği'nden de yararlanılarak inşa edilen TÜYAP Erzurum Recep Tayyip Erdoğan Fuar Merkezi'nde; Erzurum Büyükşehir

¹ Uygulanan Sonuç Odaklı Program doğrultusunda bölgeye gelen turist sayısının %10 oranında artması ve dolayısıyla turizmden elde edilen gelirlerin artması hedeflenmektedir.

Belediyesi, TÜYAP Erzurum ve Erzurum Valiliği ile işbirliği içerisinde başta kış ve spor turizmi olmak üzere turizmde farklılık yaratan unsurların ön plana çıkarıldığı, yapılan tesis ve faaliyetlerin tanıtımının gerçekleştirildiği bir fuar düzenlenecektir. Fuarla özellikle yakın coğrafyada yer alan ülkelerin katılımlarını sağlamak üzere ilgili ülkelerdeki Türkiye Cumhuriyeti temsilcilikleri ile koordinasyon sağlanacaktır.

Türkiye ve bölge ülkelerden doğa sporları ve macera yarış ve etkinliklerinin bölgeye çekilmesi

Öncelikle doğa ve macera sporları ve yarışlarının bölgede yapılabileceği alanlar tespit edilecek; ulusal ve uluslararası alanda doğa ve macera sporları ile ilgilenen kulüp, federasyon vb. kurum/kuruluşlar belirlenecek ve bunlara yönelik tanıtım yapılacaktır. Gerçekleştirilen tanıtımlar ile hâlihazırda düzenlenmekte olan yarış ve etkinliklerin bölgede gerçekleştirilmesine katkı sağlanacaktır.

Sağlık Turizmi Panel/Konferansı Düzenlenmesi

Bölgenin sağlık turizmi potansiyeline dikkat çekilmesi amacıyla hem bölgede hem de yakın coğrafya ülkelerinde sağlık hizmetleri konusunda faaliyet gösteren acenteler, tedavi hizmeti veren klinik, hastane vb. kurumların yetkilileri ile akademisyenlerin katılım sağlayacağı ulusal veya uluslararası panel veya konferans düzenlenecektir. Bu konuda Türkiye Cumhuriyeti yurtdışı temsilcilikleri ile koordinasyon içerisinde çalışılacaktır.

Düzenlenmesi planlanan panel/konferans öncesinde Sağlık Turizmi Çalıştayı düzenlenmiş olup, 2019 yılı içerisinde “Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi Sağlık Turizmi Stratejisi” hazırlanmıştır.

Yöresel Hediye Eşya Üreticilerinin Tasarım Becerilerinin Geliştirilmesi

Bölgemizde Erzurum ilimizde yer alan Oltu taşı üreticileri, Erzincan ilimizde bakır üreticileri, Bayburt ilimizde doğal taş ve kehribar üreticilerinin tasarım becerileri geliştirilecektir. Bu kapsamda, ulusal veya uluslararası alanda konusunda uzman tasarımcılar bölgemize davet edilerek workshop çalışmaları yapılacaktır. Bununla birlikte yurt içinde iyi uygulama örneklerinin yerinde görülmesi ve işbirliği olanaklarının araştırılması sağlanacaktır.

2.1.4.2. Kapasite Geliştirme

Seyahat Acenteleri, Kamu Hastaneleri ve Kamu Konaklama Tesislerine Yönetim Danışmanlığı Hizmeti Sağlanması

Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik gereğince, uluslararası sağlık turizmi kapsamında faaliyette bulunabilmek için; sağlık tesisinin ve aracı kuruluşun

uluslararası sağlık turizmi yetki belgesi alması zorunludur. Sağlık tesisi ve aracı kuruluşlar (acenteler) sağlık turizmi faaliyetlerini işbirliği içerisinde yürütebilmektedirler. Bölgemizde özel hastane sayısının yeterli olmaması nedeniyle, sağlık turizmi potansiyelimizi harekete geçirebilmek amacıyla, kamu sağlık tesislerinin sağlık turizmi alanında acenteler ile işbirliği içerisine girmesi gerekmektedir. Bu işbirliğini tesis edebilmek için Ajansımız tarafından çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da yeterli ölçüde bir işbirliği modeli oluşturulamamıştır. Bu sorunu ortadan kaldırmak amacıyla söz konusu öncelikle bölgemizde faaliyet gösteren acentelere yönetim danışmanlığı hizmeti sunularak yetki belgesi almaları sağlanacak ve bölgemizde bulunan kamu sağlık tesisleri ile işbirliği yapabilecek bölge dışında faaliyet gösteren acentelerin bölgemize çekilmesi sağlanacaktır. Acentelerin hizmet sunumuna hazır hale gelmesi sonrasında, sağlık kuruluşları ile acenteler arasında en uygun işbirliği modelinin oluşturulabilmesi için çalışmalar yapılacaktır.

Bu çalışmalar kapsamında kamu sağlık tesisleri ve aracı kurumlara işbirliği modeli oluşturabilmek için finansal ve hukuki tavsiyeler sunulacaktır. Ayrıca söz konusu kurumlara kurumsallaşma, kurumsal kaynak planlaması, müşteri ilişkileri yönetimi konularında da danışmanlık hizmeti verilecektir. Bu çalışmalar Ajansımız uzmanları ve sektörde deneyimli kişi ve kuruluşlardan alınacak yönetim danışmanlığı hizmeti ile gerçekleştirilecektir. Ayrıca kaynak verimliliğinin sağlanması amacıyla turizm sektöründe faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlara girdilerin etkin kullanımına yönelik danışmanlık hizmeti sağlanacaktır.

Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezine Yönetim Danışmanlığı Hizmeti Verilmesi

Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında uygulanan “Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezi” 2020 yılında faaliyetlerine başlayacaktır. Faaliyetin başlamasının ardından, merkezin verimli kullanılabilmesi için ulusal ve uluslararası ölçekte hizmet veren sporcu performans laboratuvarları ve tesislerinin deneyimlerinden faydalanılması amacıyla merkeze yönetim danışmanlığı hizmeti verilecektir. Bu kapsamda gerekli araştırmalar ve ihtiyaç analizleri yapılarak hizmet alımı yöntemi ile bu faaliyet gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda kurumsallaşma, inovasyon yönetimi, işletme anayasasının oluşturulması, müşteri ilişkileri yönetimi, tedarik zinciri yönetimi, kurumsal kaynak planlaması, toplam kalite yönetimi, dış ticaret, dijital pazarlama, verimlilik konularında merkezin verimli kullanılabilmesi amacıyla öneriler hazırlanacaktır.

2.1.4.3. Tanıtım ve Yatırım Destek

Turizm değerlerinin tur operatörleri, basın mensupları, sektörde etkin kişi-kurum ve kuruluşlara tanıtılması ve işbirliklerinin geliştirilmesi

Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi 2012-2023 İnovasyona Dayalı Bölgesel Turizm Stratejisi ve Eylem Planının “Turizm Ürünlerinin Yurt içi ve Dışında Etkin Şekilde Tanıtımı, Pazarlanması ve Destinasyon Markalaşmasının Sağlanması” başlığı altında 4 no’lu eylem olarak yer alan; ulusal ve uluslararası tur operatörleri ve basın-medya temsilcileri ile işbirliği faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda, bölgenin kış turizmi, kongre, incentive ve fuar turizmi, tarih ve kültür turizmi, macera ve doğa sporları turizmi, eko-turizm ve sağlık turizmi vb. değerlerinin, yüksek irtifa sporcu kamp merkezlerinin ve bu merkezlerde sunulan hizmetlerin ulusal ve uluslararası alanda tanıtılması ve işbirlikleri geliştirilecektir. Bölge içinde ve bölge dışında tanıtım organizasyonları düzenlenecek, bu kişilerin bölgedeki sektör temsilcileri ile bir araya gelerek işbirliği yapmaları sağlanacaktır. Söz konusu organizasyonlar, Kültür ve Turizm Bakanlığının merkez teşkilatı ve yurtdışındaki Kültür ve Tanıtma Müşavirlikleri, THY, TURSAB gibi kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde gerçekleştirilecektir. Ayrıca ulusal ve uluslararası alanda tur operatörleri düzenli olarak ziyaret edilerek bölgedeki turizm ürün, hizmet ve faaliyetlerindeki gelişmeler ve fırsatlar konusunda bilgilendirilecektir. İlgili faaliyetler kapsamında Azerbaycan, Rusya, Gürcistan, İran, Körfez Ülkeleri vb. bölgemize turist gönderen veya gönderme potansiyeli bulunan ülkelerde faaliyet gösteren basın mensupları, tur operatörleri ve turizm temsilcilerine öncelik verilmesi planlanmaktadır. Bunlar dışında hedef pazarlara yönelik tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

TRA1 Düzey 2 Bölge Planı’nın “Bölgeye doğrudan yatırım çekilmesi” ve “TRA1 Düzey 2 Bölgesi’nde mevcut turizm potansiyelinin harekete geçirilerek değer zincirindeki tüm sektörlerle beraber mümkün olan en yüksek sosyo-ekonomik faydanın sağlanması” önceliklerine yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi 2012-2023 İnovasyona Dayalı Bölgesel Turizm Stratejisi Eylem Planı’nın “Turizm Ürünlerinin Yurt içi ve Dışında Etkin Şekilde Tanıtımı, Pazarlanması ve Destinasyon Markalaşmasının Sağlanması” başlığı altında 4 no’lu eylem olarak yer alan, ulusal ve uluslararası turizm fuarlarına katılım faaliyetleri kapsamında, TRA1 Düzey 2 Bölgesi’nin gerek ulusal gerekse uluslararası alanda tanıtımının yapılması, bölgede öne çıkan sektörlerdeki potansiyel yatırım alanlarının uluslararası yatırımcıya sunulması ve bölgenin uluslararası alanda imajının oluşturulması amacıyla yurt içinde ve yurtdışında fuarlara katılım sağlanacak; çalıştay, tanıtım toplantısı gibi etkinlikler düzenlenecektir.

Bu kapsamda 18-21 Şubat 2019 tarihleri arasında Türkmenistan ve İran'da; 6-9 Mart 2019 tarihleri arasında Rusya'da faaliyet gösteren tur operatörleri ve basın mensupları bölgemizde ağırlanarak tanıtım etkinlikleri düzenlenmiştir. Bölgenin kış turizmi başta olmak üzere turizm değerleri yerinde görülmüş, program sonunda bölgedeki sektör temsilcileri ile işbirliği olanaklarına ilişkin toplantılar yapılmıştır.

Doğa sporları ve macera sporları potansiyelinin tanıtımına yönelik etkinliklerin yapılması

Bölge illeri ve özellikle Kemaliye ve Uzundere gibi ilçelerde sahip olunan doğa ve macera sporları potansiyelinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması için ilgili alanlarda faaliyet gösteren sporcuların, profesyonellerin, tur operatörlerinin ve basın-medya temsilcilerinin katılım sağlayacağı etkinlikler düzenlenecektir. Etkinliklerde yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve Türk Hava Yolları ile işbirliği içerisinde çalışılacaktır.

Bölgenin doğa ve macera sporları ile ünlü Kemaliye ilçesinde 2019 yılı Haziran ayı içerisinde ulusal ve uluslararası alanda extreme sporcular davet edilerek wingsuit, paraşütle atlama rotaları ve istasyonları belirlenmiş olup tanıtımları yapılmıştır.

Bölgenin sektörel altyapısındaki gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan iş fırsatlarını tanıtıcı malzemelerin hazırlanması ve yaygınlaştırılması

Bölgedeki turizm değerlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması amacıyla hedef kitlelerin ilgisini çekecek nitelikte turizm ürün, değer ve varlıklarını görsel öğelerle ön plana çıkaran, Türkçe ve hedef ülkelere göre belirlenecek yabancı dillerde (İngilizce, Rusça, Farsça, Arapça, Almanca, Lehçe vb.) profesyonel tanıtım materyalleri (turistik haritalar, bölge ve il haritası, bölge ve iller kent rehberleri, turizm ürün ve etkinlik broşürleri, katalog-kitapçıklar, videolar vb.) hazırlanacaktır. Tüm bu dokümanlar gerek basılı olarak gerek USB ortamında, düzenlenen veya katılım sağlanan fuar vb. organizasyonlarda ilgililer ile paylaşılacaktır.

Turizm sektöründe mevcut yatırımları bulunan veya bu alanda yatırım yapma potansiyeli olan profesyonel kuruluşlara bölgedeki yatırım fırsatlarının tanıtılmasına yönelik çalışmalar yapılması

Güncellenen plan ve fizibilite çalışmaları doğrultusunda yenilenen ve hedef pazarı/kitleyi odağa koyan tanıtım politikası çerçevesinde, sektördeki marka değeri ve yatırım yapabilme gücü yüksek firmalar/işletmeler yerinde ziyaret edilecektir.

Ayrıca sektördeki öncü kuruluşların, bölgemizdeki kış ve spor turizmi potansiyelini yerinde görmelerini sağlamak amacıyla potansiyel yatırımcılara yönelik olarak tanıtım organizasyonları düzenlenecektir.

Turizm sektöründe bölgemizde yatırım potansiyeli olan alanlara yönelik fizibilite hazırlanması

(1) Bu kapsamda 2019 yılında Termal ile Entegre Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi ve Özel Hastane fizibilite hazırlanmaya başlanmıştır. Bu fizibilite hazırlanmasının ardından 2020 yılında bu alanlarda da tanıtım çalışmaları yapılacak, ilgili kuruluşlarla bu fizibilite paylaşarak yatırım projelerinin gerçekleşmesine katkı sağlanacaktır.

(2) Ayrıca bölgemizde yatırım potansiyeli yüksek olan konaklama tesislerine yönelik ilgiyi artırmak ve potansiyel yatırımcılara yol gösterebilmek amacıyla örnek bir otel fizibilitesi hazırlanacaktır. Bu kapsamda muhtemel yatırım alanları da belirlenecek, potansiyel yatırımcılara arsa ve fizibilite hazır bir yatırım olanağının tanıtımı yapılacaktır.

Yurt içi fuar (Hestourex) katılımı

Ülkemiz sağlık ve spor turizmi potansiyelinin uluslararası alanda tanıtılması amacıyla Antalya’da düzenlenen Hestourex (Sağlık ve Spor Turizmi) Fuarı’na stantlı katılım sağlanacaktır. Böylece, bölgemize yönelik farkındalık oluşturulacak ve organizasyon kapsamında ülkemize gelecek alım heyetleri ile B2B görüşmeler gerçekleştirilecektir.

Bu kapsamda 4-7 Nisan 2019 tarihleri arasında bölgenin sağlık ve spor turizmi alanında faaliyet gösteren kurum/ kuruluşları ile işbirliği içerisinde Hestourex 2019 fuarına katılım sağlanmıştır.

Turizm sektörüne yönelik alternatif paket programları, tur rotaları ve şehir keşif rotaları hazırlanması

Bölgemizde yer alan İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri ile TURSAB işbirliğinde, kış, spor ve sağlık turizmi müşterilerine yönelik alternatif paket programlar ve tur rotaları belirlenmesi için hizmet alımı yapılacaktır. Bölgedeki turizm ürünleri ve rotalarla bölgede tarih ve kültür mirası turizmine ivme kazandırılacaktır.

Bölge turizminin geliştirilmesi amacıyla her üç ilimiz için de şehir keşif rotaları hazırlanacaktır. Örneğin Erzurum Şehir Keşif Rotası “Üç Kümbetler ve Çevresinin Yenilenmesi ve İyileştirilmesi” ve “Kültür Yolu” projelerinin tamamlanmasıyla birlikte hayata geçirilecektir. Şehir keşfinin bir turizm ürünü olarak sunulabilmesi için Üç Kümbetler ve Çifte Minareli

Medrese'nin içinde bulunduğu açık hava müzesinden başlayarak, bir günlük yürüyüş turuyla gezilebilecek mekânları (Yakutiye Medresesi'ni, çeşmeleri, saat kulesini, vb.) içine alan 'Şehir Keşfi Rotası' belirlenecektir. Rota genelinde işaretlendirme ve tabelalandırma çalışmaları yapılacak, bu sayede ziyaretçilerin rehber eşliğinde olmaksızın da rotayı takip etmeleri mümkün olabilecektir. Bu çalışmalar her üç ilimiz için de ayrı ayrı yapılacaktır.

Rotaları anlatan katlanır harita ve broşürler hazırlanarak Erzurum ve Erzincan havaalanlarından itibaren bölgedeki otellere ve turistik mekanlara yerleştirilecek; yurt içi ve dışındaki kültür turları organize eden tur operatörlerine tanıtılarak tur paketlerine dâhil edilmeleri sağlanacaktır. Rotalar, bölgeye diğer turizm türleri (örneğin kış ve doğa sporları turizmi) için gelen ziyaretçilere de tanıtılarak bu ziyaretçilerin söz konusu rotaları seyahat planlarına eklemeleri sağlanacaktır.

2.1.4.4. Ajans Destekleri

2.1.4.4.1. Teknik Destek Programı

Turizm sektörüne yönelik yönetim danışmanlığı ve sektörün beşeri sermayesinin geliştirilmesi teknik destek programı

KUDAKA tarafından 2020-2022 yılları arasında düzenlenecek olan Teknik Destek Programları kapsamında, başta işletmeler olmak üzere kamu kurumlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve üniversiteler gibi yerel aktörlere:

- (1) Yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine,
- (2) Pratik sorunlarının çözüme kavuşturulmasına,
- (3) Organizasyonların performansını artırmaya,
- (4) Diğer organizasyonların deneyimlerinden ders almalarına ve yeni iş fırsatları kollamalarına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı hizmeti sunulacaktır.

Teknik Destek Programı kapsamında yönetim danışmanlığı hizmetinin yanı sıra aşağıdaki alanlarda destek verilecektir:

- (5) Turizm sektöründe çalışan yönetici ve personel ile bölgeye gelen ziyaretçilerle doğrudan temas halinde olan insan kaynağına yönelik olarak eğitim programları uygulanacaktır.
- (6) Turizm sektörünün yardımcı hizmetlerinde faaliyet gösteren farklı meslek gruplarına yönelik olarak eğitim programları uygulanacaktır.

(7) Turizm sektöründeki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkacak insan kaynağı açığına yönelik eğitim ve meslek edindirme kurslarının düzenlenmesi faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

(8) Turizm sektöründe faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle gerçekleştiremedikleri, sektöre yönelik araştırma ve çalışmalara teknik destek sağlanacaktır.

2018 ve 2019 yıllarında bu alanlarda Teknik Destek Programı ile bölgemize destek verilmiştir.

2.1.4.4.2. Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı

TRA1 Düzey 2 Bölgesinin turizm sektöründe ulusal ve uluslararası alanlarda söz sahibi ve rekabetçi bir bölge olması için bölgede gerekli altyapının oluşturulması, mevcut fiziki altyapının iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi ve ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması amacıyla kar amacı gütmeyen kurum kuruluşlara yönelik Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı uygulanması planlanmaktadır. Kış, kültür, sağlık, doğa ve alternatif turizmin bölgede canlandırılması için ihtiyaç duyulan altyapının oluşturulması ve iyileştirilmesi ile bölgenin sahip olduğu turizm değerlerinin etkin bir şekilde tanıtılması ve turizm sektöründeki insan kaynağının geliştirilmesine hizmet edecek program kapsamında kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, birlikler, kooperatifler, sivil toplum kuruluşları vb. uygun başvuru sahibi olacaktır.

2.1.4.4.3. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı

Bölgenin Turizm Sektöründe gerekli altyapının oluşturulması veya iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun ve katma değeri yüksek üretim yapılması, ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması amacıyla SOP kapsamında Finansman Desteği Programı uygulanacaktır. Program aracılığıyla, sektörde faaliyet gösteren işletmelerin finansmana erişim imkânları arttırılmış olacaktır.

2.1.4.5. Önemli Kamu Yatırımları

Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezinin Kurulması (CMDP)

Söz konusu merkez Atatürk Üniversitesi tarafından projelendirilmiş olup mülga Kalkınma Bakanlığı, Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında projeyi desteklemeyi uygun görmüştür. Proje kapsamında 12 ay boyunca başta TRA1 Bölgesi olmak üzere Erzurum'a kış sporları ve diğer sporlar için yarışma ya da kamp için gelen farklı spor dalları takımlarına sporcu

sağlığı ve performans test hizmetleri konusunda hizmet veren bir tesis oluşturulacaktır. Proje sözleşmesi 2018 yılı Ocak ayında imzalanmış olup, proje 2020 yılı Şubat ayında tamamlanacaktır.

2.1.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 3: Turizmin Geliştirilmesi SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması

Proje / Faaliyet	2020		2021		2022	
	1	2	1	2	1	2
Kış sporları tesislerinin ve yüksek irtifa sporcu kamp merkezi altyapısının ulusal ve uluslararası düzeyde yoğun olarak kullanılmasının sağlanması	X	X	X	X	X	X
Kuzeydoğu Anadolu Turizm Fuarı'nın organizasyonunun gerçekleştirilmesi	X	X	X	X	X	X
Türkiye ve bölge ülkelerden doğa sporları ve macera yarış ve etkinliklerinin bölgeye çekilmesi	X	X	X	X	X	X
Sağlık turizmi panel/konferansı düzenlenmesi	X	X				
Yöresel hediyelik eşya üreticilerinin tasarım becerilerinin geliştirilmesi	X	X				
Seyahat acenteleri, kamu hastaneleri ve kamu konaklama tesislerine yönetim danışmanlığı hizmeti sağlanması	X	X	X	X		
Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezi'ne yönetim danışmanlığı hizmeti verilmesi	X	X	X	X		
Turizm değerlerinin tur operatörleri, basın mensupları, sektörde etkin kişi-kurum ve kuruluşlara tanıtılması ve işbirliklerinin geliştirilmesi	X	X	X	X	X	X
Doğa sporları ve macera sporları potansiyelinin tanıtımına yönelik etkinliklerin yapılması	X	X	X	X	X	X
Bölgenin sektörel altyapısındaki gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan iş fırsatlarını tanıtıcı malzemelerin hazırlanması ve yaygınlaştırılması	X	X	X	X	X	X
Turizm sektöründe mevcut yatırımları bulunan veya bu alanda yatırım yapma potansiyeli olan profesyonel kuruluşlara bölgedeki yatırım fırsatlarının tanıtılmasına yönelik çalışmalar yapılması	X	X	X	X	X	X
Turizm sektöründe bölgemizde yatırım potansiyeli olan alanlara yönelik fizibiliteler hazırlanması	X	X	X			
Yurt içi fuar (Hestourex) katılımı	X	X	X	X	X	X
Turizm sektörüne yönelik alternatif paket programları, tur rotaları ve şehir keşif rotaları hazırlanması		X	X	X		
Turizm sektörüne yönelik yönetim danışmanlığı ve sektörün beşeri sermayesinin geliştirilmesi teknik destek programı	X	X	X	X	X	X
Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı		X	X	X	X	X
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı		X	X	X	X	X
Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezi'nin kurulması (CMDP)	X	X				

Özel Amaç (1): TRA1 Düzey 2 Bölgesinde turizm sektörünün hizmet kalitesini ve hizmet çeşitliliğini artırmak

(1) Sektörün beşeri sermayesinin geliştirilmesi için teknik destek programı ile aşağıda belirtilen alanlarda eğitim programları düzenlenecektir:

- Sektörde çalışan yönetici ve personel ile bölgeye gelen ziyaretçilerle doğrudan temas halinde olan insan kaynağına yönelik olarak eğitim programlarının uygulanması.
- Sektördeki farklı meslek gruplarına yönelik olarak eğitim programlarının uygulanması.
- Sektördeki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkacak insan kaynağı açığına yönelik eğitim ve meslek edindirme kurslarının düzenlenmesi.
- Turizm sektöründe faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle gerçekleştiremedikleri, sektöre yönelik araştırma ve çalışmalara teknik destek sağlanması.

Bu faaliyetler 2018 yılı içerisinde başlatılmış olup, çalışmalar özellikle 2020 yılı içerisinde yoğunlaştırılacaktır.

(2) Sektöre yönelik yönetim danışmanlığı hizmeti verilebilmesi için teknik destek programı ile aşağıda belirtilen alanlarda danışmanlık hizmeti sunulacaktır:

- Yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesi,
- Pratik sorunlarının çözüme kavuşturulması,
- Organizasyonların performansının artırılması,
- Diğer organizasyonların deneyimlerinden ders alınması ve yeni iş fırsatlarının belirlenmesi,

(3) Hizmet kalitesinin ve çeşitliliğinin artırılması için aşağıdaki faaliyetler yürütülecektir:

Yöresel hediyeelik eşya üreticilerinin tasarım becerilerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler 2020 yılının ilk yarısında planlanarak, yılın ikinci yarısında hayata geçirilecektir.

Bölge illeri ve ilçelerinde halen düzenlenmekte olan doğa sporları ve macera etkinliklerinin daha fazla sinerji ve turizm aktivitesi yaratmak üzere bölge geneline yayılacak şekilde düzenlenmesi için yapılacak olan tanıtım ve lobi faaliyetleri 2020-2022 yılları içerisinde uygulanacaktır.

Turizm sektörüne yönelik alternatif paket programları, tur rotaları ve şehir keşif rotalarının belirlenmesi, altyapı ihtiyaçları tamamlanarak sunuma hazır hale getirilmesi faaliyeti Ajansımız tarafından hizmet alımı yöntemi ile hayata geçirilecektir. Rotaların ve paket programların

belirlenmesi 2020 yılı içerisinde gerçekleştirilecek, 2021 yılında ise belirlenen rotaların tanıtım ve pazarlama çalışmaları yürütülecektir.

Cazibe Merkezleri Destekleme Programı kapsamında kurulması planlanan Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezi proje sözleşmesi 2018 yılı Ocak ayında imzalanmış bulunmaktadır. Merkezin 2020 Şubat ayında tamamlanması planlanmaktadır. Tesisin özellikle sporcu kamplarına yönelik tanıtım çalışmalarına 2020 yılında başlanacaktır.

Özel Amaç (2): TRA1 Düzey 2 Bölgesinin turizm sektörüne yönelik tanıtım, pazarlama ve destinasyon markalaşması çalışmalarını yapmak

(1) Tanıtım çalışmaları kapsamında;

Kış sporları tesislerinin ve yüksek irtifa sporcu kamp merkezi altyapısının ulusal ve uluslararası kış ve buz sporları antrenörleri, federasyonları ve okulları tarafından daha yoğun kullanımının sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması faaliyetleri 2020 yılında başlatılacaktır. Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezinin tamamlanmasının ardından, bu faaliyet kapsamındaki tanıtım faaliyetleri, 2020 yılı Mart ayından itibaren yoğunlaştırılarak 2020 yılı sonuna kadar yürütülecektir.

Turizm değerlerinin tur operatörleri, basın mensupları, sektörde etkin kişi-kurum ve kuruluşlara tanıtılması ve işbirliklerinin geliştirilmesi faaliyeti 2019 yılı içerisinde başlatılmıştır. Bu kapsamda yapılacak olan faaliyetler 2020 yılında da sürdürülecektir.

Turizm ürünlerinin yurt içi ve dışında etkin şekilde tanıtımı, pazarlanması ve destinasyon markalaşmasının sağlanması amacıyla yurt içinde ve yurt dışında 2020 yılında gerçekleştirilecek fuarlara katılım sağlanacaktır.

Bölgenin sektörel altyapısındaki gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan iş fırsatlarını tanıtıcı malzemelerin hazırlanması ve yaygınlaştırılması faaliyetleri 2020 yılı içerisinde başlatılacaktır. 2019 yılında güncelleme çalışmaları başlatılan otel ve özel hastane fizibilitelerin 2020 yılında tamamlanması ile birlikte tanıtım faaliyetleri yoğunlaştırılarak 2020 yılı sonuna kadar devam ettirilecektir.

Yurtiçi (Hestourex) fuarına 2020 yılında katılım sağlanacaktır.

(2) Organizasyon çalışmaları kapsamında;

Bölgemizde yer alan kış turizm tesisleri ile ilgili tanıtım materyallerinin hazırlanması ve tanıtım çalışmaları yapılması sonrasında, 2020 yılı içerisinde Kuzeydoğu Anadolu Turizm Fuarı organizasyonu gerçekleştirilecektir.

2020 yılı içerisinde doğa sporları rotaları belirlenecek, 2021 yılı içerisinde de gerekli altyapı çalışmaları yapılarak, Türkiye ve bölge ülkelerden doğa sporları ve macera yarış ve etkinliklerinin bölgeye çekilmesi faaliyetleri hayata geçirilecektir.

Sağlık turizmi panel/konferansı düzenlenmesi faaliyeti 2020 yılı içerisinde gerçekleştirilecektir.

Özel Amaç (3): TRA1 Düzey 2 Bölgesinin turizm kapasitesinin artırılabilmesi amacıyla yeni özel sektör yatırımlarını bölgeye çekmek ve sektöre yönelik girişimciliği geliştirmek

Turizm sektöründe mevcut yatırımları bulunan veya bu alanda yatırım yapma potansiyeli olan profesyonel kuruluşlara bölgedeki yatırım fırsatlarının tanıtılmasına yönelik çalışmaları 2019 yılında başlatılmış olup, 2020 yılı içerisinde de devam ettirilecektir.

2.1.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programının ana yürütücüsü Genel Sekreterlikçe görevlendirilen SOP Uygulama Komisyonudur.

SOP Uygulama Komisyonu Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın uygulama sürecinde kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

2.1.7. İzleme ve Değerlendirme

SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izlenmesi ile ilgili olarak SOP ana yürütücüsü sorumlu olacaktır. SOP ana yürütücüsü SOP Uygulama Komisyonudur. SOP sonuçlarının izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin rapor SOP'un uygulama süreci tamamlandıktan 2 yıl sonra hazırlanacaktır. SOP'un Dönemsel İlerleme Raporlarının ve SOP Kapanış Raporu'nun hazırlanmasından SOP ana yürütücüsü sorumludur.

Tablo 4: Turizmin Geliştirilmesi SOP 2020 Yılı Faaliyetleri

Faaliyet Türü	Proje / Faaliyet	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Kış sporları tesislerinin ve yüksek irtifa sporcu kamp merkezi altyapısının ulusal ve uluslararası düzeyde yoğun olarak kullanılmasının sağlanması	TİB, YDO'lar, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2022	150.000,00
İşbirliği ve Koordinasyon	Kuzeydoğu Anadolu Turizm Fuarı'nın organizasyonunun gerçekleştirilmesi	TİB ve YDO'lar, Erzurum Büyükşehir Belediyesi, TÜYAP,	01.01.2020 31.12.2022	100.000,00

		SOP Uygulama Komisyonu		
İşbirliği ve Koordinasyon	Türkiye ve bölge ülkelerden doğa sporları ve macera yarış ve etkinliklerinin bölgeye çekilmesi	APB ve TİB, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2022	50.000,00
İşbirliği ve Koordinasyon	Sağlık Turizmi Panel/Konferansı düzenlenmesi	APB, TİB, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2020	250.000,00
İşbirliği ve Koordinasyon	Yöresel hediyelik eşya üreticilerinin tasarım becerilerinin geliştirilmesi	TİB, YDO'lar, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2020	150.000,00
Kapasite Geliştirme	Seyahat acenteleri, kamu hastaneleri ve kamu konaklama tesislerine yönetim danışmanlığı hizmeti sağlanması	TİB, YDO'lar, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2021	180.000,00
Kapasite Geliştirme	Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezine yönetim danışmanlığı hizmeti verilmesi	TİB, YDO'lar, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2021	100.000,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	Turizm değerlerinin tur operatörleri, basın mensupları, sektörde etkin kişi-kurum ve kuruluşlara tanıtılması ve işbirliklerinin geliştirilmesi	TİB, YDO'lar, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2022	375.000,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	Doğa sporları ve macera sporları potansiyelinin tanıtımına yönelik etkinliklerin yapılması	TİB, SOP Uygulama Komisyonu	04.05.2020 31.12.2022	100.000,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölgenin sektörel altyapısındaki gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan iş fırsatlarını tanıtıcı malzemelerin hazırlanması ve yaygınlaştırılması	TİB, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2022	350.000,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	Turizm sektöründe mevcut yatırımları bulunan veya bu alanda yatırım yapma potansiyeli olan profesyonel kuruluşlara bölgedeki yatırım fırsatlarının tanıtılmasına yönelik çalışmalar yapılması	TİB, YDO'lar, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2022	100.000,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	Turizm sektöründe bölgemizde yatırım potansiyeli olan alanlara yönelik fizibilite hazırlanması	TİB, YDO'lar, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 30.06.2021	70.000,00

Tanıtım ve Yatırım Destek	Yurt içi fuar (Hestourex) katılımı	TİB, YDO'lar, SOP Uygulama Komisyonu	01.01.2020 31.12.2022	150.000,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	Turizm sektörüne yönelik alternatif paket programları, tur rotaları ve şehir keşif rotaları hazırlanması	TİB, YDO'lar, SOP Uygulama Komisyonu	01.07.2020 31.12.2021	250.000,00
Ajans Destekleri (Teknik Destek Programı)	Turizm sektörünün beşeri sermayesinin geliştirilmesi teknik destek programı	PYB, DHB, SOP Uygulama Komisyonu	05.03.2020 31.12.2020	400.000,00
Ajans Destekleri (PTÇ)	Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı	PYB, İDB, Erzurum YDO, SOP Uygulama Komisyonu	01/01/2020 31/12/2023	6.000.000,00 ²
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	PYB, İDB, Erzurum YDO, SOP Uygulama Komisyonu	01/10/2020 31/12/2023	325.000,00 ³
Önemli Kamu Yatırımları	Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezinin kurulması CMDP	Erzurum YDO, SOP Uygulama Komisyonu	01.03.2018 31.01.2020	4.840.492,00
*Ajans bütçe gider toplamı				9.100.000,00
**Toplam SOP bütçesi				13.940.492,00

**Ajans gider bütçesinden yapılması planlanan harcamaları ifade etmektedir.*

*** Toplam SOP bütçesi Ajans gider bütçesinden yapılan harcamalar ile birlikte önerilen önemli kamu yatırımları için öngörülen harcamaların toplamını ifade etmektedir. Önemli kamu yatırımları harcamalarından "Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezi" projesi Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında finanse edilmektedir.*

² Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı 2020, 2021 ve 2022 yıllarını kapsayacak şekilde uygulanacaktır. Program için 2020 yılı bütçesinden 12.500.000,00 TL, 2021 yılı bütçesinden 3.000.000,00 TL ve 2022 yılı bütçesinden 14.500.000 TL olmak üzere toplam 30.000.000,00 TL bütçe tahsis edilmesi planlanmaktadır. Bu bütçenin 12.000.000,00 TL'si Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; 9.000.000,00 TL'si Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve 9.000.000,00 TL'si Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında kullanılacaktır.

³ Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarını kapsayacak şekilde uygulanacaktır. Program için 2020 yılı bütçesinden 1.300.000,00 TL, 2021 yılı bütçesinden 1.600.000,00 TL, 2022 yılı bütçesinden 4.000.000 TL ve 2023 bütçesinden 3.100.000,00 TL olmak üzere toplam 10.000.000,00 TL bütçe tahsis edilmesi öngörülmektedir. Bu bütçenin 2.500.000,00 TL'si Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; 2.500.000,00 TL'si Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, 2.500.000,00 TL'si Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve 2.500.000,00 TL'si Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında kullanılacaktır.

2.2. TRA 1 DÜZEY 2 BÖLGESİ'NDE ET, SÜT VE ARICILIK SEKTÖRLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (ESAS SOP)

2.2.1 Amaç

2.2.1.1. Genel Amaç

TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinden elde edilen gelirin ve bu sektörlerdeki katma değer artırılması

2.2.1.2. Özel Amaçlar

1. TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde beşeri sermayenin ve insan kaynakları altyapısının güçlendirilmesi,
2. TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde kalite standardizasyonu sağlanmış ve maliyeti düşürülmüş girdi miktarının artırılması,
3. TRA 1 Düzey 2 Bölgesi et, süt ve arıcılık sektörlerinde üretilen nihai ürünlerin nitelik ve niceliğinin artırılması ve bu ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte etkin bir şekilde pazarlanmasının sağlanması.

2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Her ne kadar ulusal ekonomi ve istihdam pastasındaki payı giderek azalmakta olsa da, hayvancılık, insan hayatı ve bölgesel kalkınma bağlamında vazgeçilemez bir sektördür. Bununla birlikte, ülkemizde ve bölgemizde, hayvancılık sektörü bağlamındaki verimlilik genel olarak düşük seviyelerde seyretmektedir. Türkiye'deki toplam istihdamın %18'i tarım sektöründedir, ancak üretilen toplam GSYH içerisinde tarım sektörünün katkısı %6,2 seviyesindedir. Bu verimsizliğin arkasında ise modern tarım yöntemlerinin yeterince uygulanamaması, tarım faaliyetlerinin genellikle küçük ölçekli ve geçimlik olarak yapılması, işbirliği ağlarının ve ortak çalışma kültürünün eksikliği gibi kronik sorunlar mevcuttur.

Hayvancılık sektörünün, yalnızca hayvansal üretim faaliyetinde bulunarak ülkemiz nüfusunun gıda ihtiyaç maddelerini karşılayan, ihtiyaç fazlasının da ihracatına olanak sağlayan bir uğraş olarak görülmesi, önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Hayvancılığa dayalı ekonomilerin sanayileşmiş ekonomilere dönüştürülebilmesi için hayvancılık sektörünün başlıca üç fonksiyonu yerine getirmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Bu fonksiyonlar kısaca şu şekilde özetlenebilir:

- Hayvancılık sektörü, her şeyden önce, ülkemiz nüfusunun hayvansal gıda maddeleri ihtiyacını karşılamalıdır.

- Hayvancılık sektörü, ithalat için gerekli döviz talebine katkıda bulunmak üzere bir üretim fazlası oluşturmaktadır.
- Ekonominin diğer sektörlerine sermaye ve işgücü transferini de üstlenen hayvancılık sektörü, ülkemizde üretilen sanayi malları için talep potansiyeli oluşturmaktadır.

Hayvancılık sektörü, Türkiye ekonomisinde; nüfus ve istihdam, beslenme, tarımsal üretim, yurt içi tüketim, tarımın sanayiye olan katkısı, milli gelir ve ödemeler dengesi açısından önemini sürekli koruyan bir sektör konumundadır.

TRA 1 Düzey 2 Bölgesi; sahip olduğu coğrafi konum, iklim yapısı ve ürün çeşitliliği açısından zengin bir hayvancılık potansiyeline sahiptir. Fakat üretimin yeterince kayıt altına alınamaması, üretici örgütlerinin yeterince aktif olmaması, istikrarlı olmayan hayvancılık politikaları ve planlı olmayan üretim modelleri sektörde önemli problemlere sebep olmaktadır. İç ve dış talebe uygun planlı bir üretim modelinin benimsenmemesi bazı ürünlerde arz fazlası oluşturup üretici fiyatlarının düşmesine neden olurken bazı ürünlerde arz açığı olması ve bu açığın ithalat yoluyla kapatılmasına neden olmaktadır.

Tasarlanan Sonuç Odaklı Program ile TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerine fizibilite etüdü çalışmaları, nitelikli eğitimleri içeren teknik destek çalışmaları, sektördeki yetiştiricilerin ve üreticilerin mal/hizmet sunumu kapasite ve kalitelerinin artırılmasına yönelik mali destek programları ve sektördeki ortak sorunlara kalıcı çözümler sunması beklenen güdümlü projeler ile müdahale edilmesi ve sektörün ekonomik anlamda oluşturacağı katma değerini sürdürülebilir olarak artırılması planlanmaktadır.

Programın hedef grubu; TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde faaliyet gösteren ve geçimlik hayvancılık faaliyeti olarak tanımlanan ölçeğin üzerinde kapasiteye sahip olan yetiştiriciler ve üreticilerdir.

Program; Türkiye Cumhuriyeti 11. Kalkınma Planı'nda yer alan 408 numaralı "*Hayvancılık geliştirilecektir.*" içerikli politikaya bölgesel düzeyde hizmet edecek şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde yer alan "*4.6.1 Tarım, hayvancılık ve kırsal alanda yapısal dönüşümün temellerinin iyileştirilmesi*" ve Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi'nde yer alan "*Stratejik Amaç 1: Kırsal Ekonominin Geliştirilmesi ve İstihdam İmkanlarının Artırılması-1.1 Tarım ve gıda sektörlerinin rekabet gücünün geliştirilmesi*" öncelikleri ile doğrudan ilgilidir.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Stratejik Planı'nda yer alan "*Erişilebilir ve sürdürülebilir tarımsal ürün arzını sağlamak, ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücü yüksek tarım sektörü*

oluşturmak” ve “Kırsal ekonomiyi geliştirmek, kırsal alanların tarımsal, sosyal ve fiziki altyapısını iyileştirmek” şeklindeki amaçlar doğrultusunda Sonuç Odaklı Programın tamamlayıcısı olduğu stratejik hedefler şu şekildedir:

- Islah çalışmalarıyla hayvan başına verimin artırılması,
- Hayvancılık işletmelerinin modernizasyonunun sağlanması,
- Hayvancılık işletmelerinin sürdürülebilir ölçeğe ulaştırılması,
- Kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonunun sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi,
- Kırsal alanda kadınların ve gençlerin istihdamını artırmaya yönelik sürdürülebilir projelerin desteklenmesi,
- “Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı” ürün tescil sayısının artırılması ve potansiyel ürünlerle ilgili çalışmalar yapılması.

Program; DAP Ana Planı’nda yer alan Ekonomik Hedeflerin (*İstihdamı artırmak, Bölge dışına göçü azaltmak ve uzun vadede durdurmak, Potansiyel gösteren alanlarda ekonomik yapıyı çeşitlendirmek, Zaman içinde ortaya çıkabilecek ekonomik fırsatların değerlendirilmesini mümkün kılacak altyapıyı oluşturmak, yerel girişimciliği desteklemek ve Bölgenin ekonomik potansiyelini harekete geçirmek, Bölgenin sürdürülebilir bir ekonomik yapıya kavuşmasını sağlamak*) ve Sosyal Hedeflerin (*Bölge içi gelir farklılıklarını azaltmak, sosyal bütünleşme düzeyini yükseltmek, Bölge dışına göçü azaltmak, göçün neden olduğu sosyal tahribatı asgariye indirmek, Kentsel ve kırsal alanlarda refah düzeyini ve yaşam kalitesini yükseltmek*) gerçekleştirilmesine de katkı sağlayacaktır.

Program; TRA 1 Düzey 2 Bölge Planı’nda yer alan vizyonun (*yüksek irtifa ve bozulmamış doğal yapıdan kaynaklanan ayırt edici özelliklere sahip tarımsal ürün miktarını artırmış; ürettiğini işleyerek değerinde pazarlayan; kaliteli ve çeşitli hizmet sunumu ile iç ve dış yakın coğrafyası için çekim merkezi olmuş; yaşanabilirliği yüksek bir bölge olmak*) gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır.

Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; TRA1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Plânı’nın; *“Başta nitelikli ve ayırt edici özellikteki ürünler olmak üzere tarımsal üretimin miktar ve kalitesinin artırılması ve Bölgede üretilen hammaddenin işlenerek katma değerli ürün haline getirilmesi”* başlıklı gelişme ekseninin yanı sıra; *“Kaliteli, yeterli ve sürekli tarımsal üretim için teknik altyapının iyileştirilmesi”, “Bölgeye işleme ve imalat sanayi yatırımlarının*

çekilmesi” ve *“Katma değeri yüksek ürünlerin değerinde pazarlanması”* öncelikleri ile doğrudan ilgilidir.

Program ayrıca, TRA1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı’nda yer alan şu tedbirlerle ilişkilidir:

- Üreticinin teknik kapasitesinin ve niteliğinin artırılması,
- Bölgede tarımsal girişimciliğin ve girişim sayısının artırılması,
- Tarımsal hammaddenin üretilmesi, toplanması, taşınması ve işlenmesine yönelik alt yapı ve organizasyon eksikliklerinin giderilmesi,
- Ayırt edici tarımsal ürün üretiminin ve yenilikçi uygulamaların bölgede yaygınlaştırılması,
- Bölgenin dış ticaret kapasitesinin geliştirilmesi,
- Bölgede markalaşma kültürünün geliştirilmesi ve marka ürünler oluşturulması,
- Bölge için alternatif pazar ağlarının ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi.

Program kapsamında, *“Üretirken, Tüketirken Verimlilik”* mottosuyla; Kalkınma Ajansları 2020 Yılı Teması Uygulama Çerçevesi ve bu belgede atıf yapılan -Birleşmiş Milletler tarafından 2015 yılında kabul edilmiş- Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarıyla uyumlu (özellikle SKA 8, SKA 11 ve SKA 12) çalışmalar gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda, *“İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme”*, *“Sürdürülebilir Şehir ve Yaşam Alanları”*, *“Sorumlu Üretim ve Tüketim”* amaçlarına katkı sağlayacak uygulamalar teşvik edilecektir. Sonuç Odaklı Programın söz konusu tema çerçevesinde odaklanacağı alanlar şu şekilde olacaktır:

- Bilinçlendirme çalışmaları ve kapasite geliştirme faaliyetleri,
- Etüt ve fizibilite çalışmaları,
- İyi uygulama örneklerinin paylaşılması/yaygınlaştırılmasına yönelik işbirliği faaliyetlerinin desteklenmesi,
- İşletmelerde proses verimliliğini artırıcı uygulamalar,
- Hammadde, enerji ve su tüketiminin azaltılması,
- Çalışan verimliliğini artırıcı uygulamalar,
- Tarımsal verimliliği artırıcı uygulamalar.

TRA 1 Düzey 2 Bölgesi’nde, kamu yatırımları ve destek programları aracılığıyla programa konu sektörlerde güçlü bir altyapı oluşturulmuştur. Bu çerçevede, bölge illerinde Tarım ve Orman İl Müdürlükleri vasıtasıyla alan bazlı tarımsal destekler, hayvancılık, tarım sigortaları, kırsal kalkınma, düve alımı; kırsal kalkınma destekleri kapsamında tarıma dayalı yatırımlar,

Bölge Kalkınma İdareleri kapsamındaki illerde hayvancılık yatırımları (inşaat ve hayvan alımı), ekonomik yatırımlar, toplu basınçlı sulama sistemleri ve makine-ekipman alımları alanlarında destek programları uygulanmaktadır.

TRA1 Düzey 2 Bölgesi illerinden Erzurum ve Erzincan'da mevcut olan TKDK Koordinatörlükleri aracılığıyla ilgili sektörlerle; *“tarım ve hayvancılık sektörlerine yönelik yatırımları artırmak”, “tarım ve sanayi entegrasyonunu geliştirmek”, “kırsal alanda yeni iş olanaklarını artırarak göçü önlemek”, “kırsal alandaki nüfusun gelir düzeyini yükseltmek”, “standartları yüksek işletmelerin sayısını artırmak, “AB pazarına erişimi kolaylaştırmak”* hedefli projeler kapsamında çeşitli destekler sağlanmaktadır.

T.C. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından 2013 yılında Bayburt ilinde uygulanan Bayburt ilinde Et ve Süt Sektörlerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı ile Bayburt iline 1,8 milyon TL'lik Ajans desteği sağlanmış ve bu kapsamda toplamda 3,8 milyon TL'lik bir yatırım gerçekleştirilmiştir. Ajansın Mali Destek Programlarında imalat sanayiye ilişkin olarak etin ve sütün işlenmesi çerçevesindeki desteklerin sürdürülmesi planlanmaktadır.

Sonuç Odaklı Program kapsamında yer alan ve programın amacına ulaşması açısından önemli bir yer tutan Erzurum İli Süt Sektörü Soğuk Zincir Sistemi Kurulumu GÜDÜMLÜ Projesi'nin uygulanmasına 2019 yılı içerisinde başarıyla devam edilmiştir. Proje ile; Erzurum ilinde 299 farklı noktaya kurulan süt soğutma tankları aracılığıyla pilot uygulama kapsamında ilk üç ay içerisinde yaklaşık 1.200 ton çiğ süt toplanmış ve 400.000 TL kâr elde edilmiştir. 2. Etap uygulaması kapsamındaki 430 farklı noktanın dâhil edilmesi sonucunda ilin neredeyse bütününe yaygın hale gelecek olan sistem aracılığıyla, Erzurum ilindeki süt odaklı hayvan yetiştiriciliği altyapısının iyileştirilmesine/güçlendirilmesine devam edilecektir. 1. Etap uygulaması, ilde soğuk zincire dâhil olan süt miktarını önemli ölçüde arttırmış olup çiftçilere sağlanan sağım makineleri ile de çiftçilerin süt sağımında modern yöntemleri kullanmalarına olanak sağlanmıştır. Proje öncesinde kilogramı ortalama 1,1 TL'den alıcı bulan çiğ süt, projenin hayata geçirilmesi ile birlikte ortalama 1,95 TL'ye satılmaya başlanmıştır. Çiftçiler süt satımından daha fazla gelir elde etmeye başladıklarından sahip oldukları hayvan sayılarını da arttırmaya başlamışlardır. Soğuk zincir sistemine dâhil olan yetiştiricilerin çoğunun, süt ineklerinin sayısını en az %50 arttırdığı tespit edilmiştir. Altyapısı sağlam süt odaklı yetiştiriciliğin, zincirleme olarak et odaklı yetiştiricilik altyapısını da güçlendireceği öngörülmektedir. Böylece, ildeki et ve süt sektörlerinin ekonomik katma değerinin arttırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Bununla birlikte, Erzincan ve Bayburt illerinde uygulaması devam etmekte olan “Erzincan İli Süt İşleme Tesisi Projesi” ve “Bayburt İli Tarım Yerleşkesi Projesi” isimli projeler ile birlikte, TRA 1 Düzey 2 Bölgesi’nin hayvancılık altyapısı büyük ölçüde güçlendirilmiş olacaktır.

Ön Risk Değerlendirmesi

Sonuç Odaklı Programın uygulanması kapsamında karşılaşılabilecek muhtemel riskler şu şekildedir:

- Devletimizin yerel ve bölgesel düzeydeki destek politikasının program aleyhine olacak şekilde değişmesi,
- Sektörde faaliyet gösteren paydaşların program amacını yeterince içselleştirememesi ve faaliyetler düzeyinde beklenen düzeyde katkı sağlamaması.

2.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında 2020 yılında yapılacak faaliyetlere ilişkin çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 5: TRA 1 Düzey 2 Bölgesi’nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma Analiz ve Programlama	Rapor	Adet	3	Raporlar, Toplantı Tutanakları
Araştırma Analiz ve Programlama	Fizibilite	Adet	2	Yayınlanan Fizibilite Raporları, Ajans Faaliyet Raporları
İşbirliği ve Koordinasyon	Oluşturulan Ortak Ürün İşareti	Adet	1	Ortak Ürün İşareti Belgesi
İşbirliği ve Koordinasyon	Düzenlenen-Katılım Sağlanan İşbirliği Toplantısı Sayısı	Adet	6	Toplantı Tutanakları, Fotoğraflar, Faaliyet Raporları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Katılım Sağlanan Fuar Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Sektörel Ziyaretler	Adet	9	Faaliyet Raporu, Fotoğraflar

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Kapasite Geliştirme	İlgili Sektörlerde Danışmanlık Sağlanan Firma Sayısı	Adet	5	Sözleşmeler, Faturalar
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yatırımcı Ziyareti Sayısı	Adet	6	Faaliyet Raporu, Fotoğraflar
Ajans Destekleri (Teknik Destek)	Eğitim	Adet/Kişi	4/200	Katılımcı Çizelgeleri, Eğitim Sonuç Raporları, Fotoğraflar
Ajans Destekleri (Mali Destek Programı)	Program	Adet	1	Program Kapanış Raporu, Ajans Faaliyet Raporu, Etki Değerlendirme Raporu
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Program	Adet	1	Program Kapanış Raporu, Ajans Faaliyet Raporu, Etki Değerlendirme Raporu
Ajans Destekleri (Güdümlü Proje)	Proje	Adet	2	Proje Kapanış Raporu, Proje Sonrası Değerlendirme Raporu, Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 6: TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1.	İlgili Sektörlerde Eğitim Verilen Kişi Sayısı	Kişi	600	Eğitim Fotoğrafları, Katılımcı Çizelgeleri
2.	İlgili Sektörlerde Alınan Standardizasyon Belgesi Sayısı	Adet	6	TÜRKAK Onaylı Kalite Belgeleri, TSE Onaylı Standart Belgeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
3.	Soğuk Zincir Sistemine Dâhil Olan Yeni Üretici Sayısı	Kişi	1.000	Soğutma Tankı Tahsis Sözleşmeleri, Müstahsil Belgeleri ⁴
3.	Bölgedeki Süt İşleme Tesislerinin Kapasite Kullanım Oranlarındaki Artış	Oran	%15	Kapasite Raporları ⁵
3.	İlgili Sektörlerde Yeni Kurulan İşletme Sayısı	Adet	6	Oda Kayıt Belgeleri, Ticaret Sicil Gazetesi
3.	İlgili Sektörlerde Oluşturulan Ortak Ürün İşareti Sayısı	Adet	1	Ortak Ürün İşareti Belgesi
3.	İlgili Sektörlerde Modernize Edilen/Kapasitesi Arttırılan İşletme Sayısı	Adet	15	Proje Nihai Raporu
3.	İlgili Sektörlerde Üretilen Yeni Ürün Çeşidi Sayısı	Adet	6	Proje Nihai Raporları
3.	İlgili Sektörlerde İstihdam Edilen Kişi Sayısındaki Artış	Oran	%20	TÜİK, TİM ve DAİB Kayıtları ⁶
3.	Program Kapsamında Desteklenen Firmaların Cirolarındaki Ortalama Artış	Oran	%10	İlgili Firmaların Mali Tabloları ⁷

2.2.4. Proje ve Faaliyetler

2.2.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

⁴ Sonuç Odaklı Program kapsamında uygulanan/uygulanacak olan “Erzurum İli Süt Sektörü Soğuk Zincir Kurulumu Projesi”, “Süte Değer Projesi”, “Erzincan İli Süt İşleme Tesisi Projesi” ve “Erzincan İli Yöresel Peynir İmalatı Projesi” isimli güdümlü projelerin yanı sıra, yine Program kapsamında Ajans tarafından 3 yıl içerisinde uygulanacak olan teknik ve mali destek programları aracılığıyla Bölgede asgari 1.000 işletmenin soğuk zincir sistemine dâhil olması beklenmektedir.

⁵ Erzurum, Erzincan, Bayburt İlleri Tarım ve Orman Müdürlüklerinden alınan bilgilere göre, 2019 yılı sonu itibarı ile Bölge illerinde et ve süt sektörlerinde faaliyet gösteren süt işleme tesislerinin bildirilen kapasite kullanım oranları yaklaşık %30’dur. SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından söz konusu tesislerin toplam kapasite kullanım oranlarının asgari %15 artması beklenmektedir.

⁶ Erzurum, Erzincan, Bayburt İlleri Tarım ve Orman Müdürlüklerinden alınan bilgilere göre, 2019 yılı sonu itibarı ile Bölge illerinde et ve süt sektörlerinde çalıştığı bildirilen kişi sayısı yaklaşık 600 kişidir. SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından ilgili sektörlerde asgari 120 kişilik ilave istihdam gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

⁷ Ajans tarafından 2013 yılında et ve süt sektörlerine yönelik olarak uygulanan mali destek programının kapanış raporu ve söz konusu programı da kapsayan etki analizi çalışmaları incelendiğinde, uygulanan benzer programların destek yararlanıcılarının cirolarında asgari % 10’luk bir artış meydana getirdiği tespit edilmiştir. Söz konusu veriler ışığında, SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından Ajanstan finansal destek alan işletmelerin cirolarında asgari %10’luk bir artış olacağı öngörülmektedir.

Sektörel Araştırmalar

Sonuç Odaklı Program kapsamında uygulanacak olan mali destek programları ve güdümlü projeleri ilgilendiren konularda mevcut çalışmaların bir kısmı güncel değildir, bir kısmı ise içerik açısından yeterli değildir. Ajans ve diğer paydaşlarca yapılan saha ziyaretleri ve bu doğrultuda gerçekleştirilen değerlendirme toplantılarında ilgililerce vurgulanan sektörel ihtiyaçların başında girdi maliyetlerinin azaltılması, yeni pazarlarda tutunabilme/rekabet edebilme, verimliliğin artırılması gelmektedir. Program çerçevesinde söz konusu ihtiyaçların giderilmesine katkıda bulunulması amacıyla TRA 1 Düzey 2 Bölgesi Et ve Süt Sektörleri Girdi Maliyetleri Araştırma Raporu, TRA 1 Düzey 2 Bölgesi Et ve Süt Ürünleri Hedef Pazar Raporu, TRA 1 Düzey 2 Bölgesi Et ve Süt Ürünleri Verimlilik Raporu başta olmak üzere araştırma raporları hazırlanacaktır. Ajans uzmanlarınca hazırlanması planlanan bu raporlarda teknik uzmanlık bilgisine ihtiyaç duyulması halinde ilgili bölümler için parçacıl hizmet alımı yapılabilecektir.

Fizibilite Çalışmaları

Sonuç Odaklı Program kapsamında uygulanacak olan güdümlü projelere ve özel sektör aracılığıyla yapılması muhtemel yatırımlara ilişkin bazı alanlarda fizibilite çalışması bulunmamaktadır. Güdümlü projelere tahsis edilen kamu kaynağının etkin kullanılması ve bölgeye gelebileceği öngörülen yatırımcılar için somut verilere dayanan yatırım önerilerinde bulunulabilmesi amacıyla Erzurum İli Süt İşleme Tesisi Fizibilite Raporu ve TRA 1 Düzey 2 Bölgesi Ortak Pazarlama Merkezi Fizibilite Raporu çalışmaları gerçekleştirilecektir. Ajans uzmanlarınca hazırlanması planlanan bu raporlarda teknik uzmanlık bilgisine ihtiyaç duyulması halinde ilgili bölümler için parçacıl hizmet alımı yapılabilecektir.

2.2.4.2. İşbirliği ve Koordinasyon

Ortak Ürün İşareti Oluşturma Çalışmaları

İlgili sektörlerde objektif standartlar doğrultusunda oluşturulmuş olan ortak ürün işaretlerinin kullanılması, sektörün ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Sektördeki paydaşların katılımıyla gerçekleştirilen ortak akıl toplantılarında, bölgede üretilen et ve süt ürünleri için ortak ürün standartlarının belirlenmesi önerisi geniş bir mutabakatla dile getirilmiştir. TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et ve süt sektörlerindeki paydaşlar ile işbirliği ve koordinasyon içerisinde, bölgede üretilen sektör ürünlerinin bilinirliğini arttırmak, ayırt edilmesini sağlamak ve bu sayede ulusal ve uluslararası pazarlardaki rekabet gücünü arttırmak amacıyla ayırt edici ortak ürün işaretinin belirlenmesi ve

kullanılması sağlanacaktır. Bu sürece, bölge illerinde Ajansın eşgüdümünde Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Borsalarının öncülük etmesi hedeflenmektedir.

İyi Uygulama Ziyareti ve Tecrübe Paylaşımı

Sonuç Odaklı Programın uygulanacağı sektörlerde Türkiye’de bölgesel ve ulusal bazda başarılı olmuş çok sayıda örnek bulunmaktadır. TRA 1 Düzey 2 Bölgesi’nde et, süt ve arıcılık sektörlerine transfer edilecek iyi uygulama örneklerinin sektör paydaşları ile birlikte yerinde görülmesi ve başarılı uygulama tecrübelerinden yararlanılmasının sağlanması amacıyla başta Konya Şeker Pancarı Yetiştiricileri Birliği ve Tire Süt Üreticileri Birliği olmak üzere ilgili örnekler ziyaret edilecektir. Bu doğrultuda, söz konusu sektörde Türkiye’de öne çıkan Ege Bölgesindeki büyükbaş hayvancılık projeleri (Burdur İli Üretici Kooperatifleri, Balıkesir İli Üretici Kooperatifleri), Van ilindeki küçükbaş hayvancılık projeleri paydaşlarla birlikte yerinde ziyaret edilecektir.

2.2.4.3. Kapasite Geliştirme

Yönetim Danışmanlığı Desteği

TRA 1 Düzey 2 Bölgesi’nde et ve süt sektörlerinde 2019 yılı sonu itibarıyla faaliyet göstermekte olan yaklaşık 40 işletme bulunmaktadır. Ajansımız tarafından mali destek programları etki analizi çalışmaları kapsamında bölgesel düzeyde gerçekleştirilen saha faaliyetleri çerçevesinde söz konusu işletmelerin danışmanlık hizmetine ihtiyaç duyduğu alanlar tespit edilmiştir. Bu kapsamda sektör işletmelerine kurumsallaşma”, “müşteri ilişkileri yönetimi”, “e-ticaret ve dijital pazarlama”, “tedarik zinciri yönetimi”, “kurumsal kaynak planlaması” ve “toplam kalite yönetimi” gibi başlıklarda yönetim danışmanlığı hizmeti verilecektir. Ayrıca Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde et, süt ve arıcılık sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelere yönelik olarak kaynak verimliliği çalışmaları kapsamında temiz üretim, yalın üretim, tarımsal verimi arttırıcı uygulamalar ile tarımsal atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi gibi konularda yönetim danışmanlığı hizmeti sağlanacaktır. Sonuç Odaklı Program kapsamında talep eden işletmeler arasından objektif kriterlere göre belirlenecek -üç yıl için- asgarî 15 işletmeye yönetim danışmanlığı desteği verilmesi öngörülmektedir.

2.2.4.4. Tanıtım ve Yatırım Destek

Fuar Katılımı

TRA 1 Düzey 2 Bölgesi’ndeki et, süt ve arıcılık ürünlerinin yüksek rakım ve temiz ürün temalı markalaşma ve pazarlama çalışmaları aracılığıyla ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması

amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, sektördeki temsilcilerin katılımıyla CNR Food İstanbul Gıda ve İçecek Ürünleri Gıda İşleme Teknolojileri Fuarı, YÖREX Yöresel Ürünler Fuarı ve Gurme 2020-Doğu Anadolu Erzurum Gıda ve Yöresel Lezzetler Fuarı'na katılım sağlanacaktır. Bu sürece, bölge illerinde Ajansın eşgüdümünde Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Borsalarının öncülük etmesi hedeflenmektedir.

Sektör Ziyaretleri

Sektörü doğrudan ilgilendiren yan sektörlerdeki mevcut durumun yerinde görülmesi ve bu kapsamda pazarlama sürecinde yaşanabilecek olan olumsuzluklara ilişkin tedbirlerin sağlıklı bir şekilde belirlenebilmesi amacıyla İstanbul'daki gıda toptancıları çarşıları ile Gaziantep'teki paketleme ve ambalaj sektörü temsilcileri paydaşlarla birlikte ziyaret edilecektir. Ajansın eşgüdümünde gerçekleştirilmesi planlanan söz konusu ziyaretler için Bölge illerindeki ilgili odalar ve borsalar ile işbirliği yapılacaktır.

Yatırımcılara Yönelik Ziyaretler ve Ağırılama Faaliyetleri

Sektöre yeni yatırımların yapılması ve sektördeki mevcut yatırımların genişletilmesi amacıyla yatırımcı ziyaretleri ve ağırılama faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Bu doğrultuda, paydaşlarla yapılacak görüşmelerle belirlenecek olan bölge yatırımcıları yerlerinde ziyaret edilecektir. Aynı kapsamda, başta bölge kökenli yatırımcılar olmak üzere İstanbul ve Ankara illerindeki önde gelen sektör yatırımcıları yerlerinde ziyaret edilecektir.

2.2.4.5. Ajans Destekleri

2.2.4.5.1. Teknik Destek Programı

Program kapsamında, TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et ve süt sektörlerinde faaliyet göstermekte olan yetiştiricilere ve üreticilere; kaynak verimliliği perspektifini de dikkate alacak şekilde tarımsal verimliliği artırıcı uygulamalar, tarımsal atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi, hijyen-sanitasyon, bakım-besleme, sürdürülebilir üretim ve tüketim, enerji tasarrufu/verimliliği, eko-verimlilik (temiz üretim), markalaşma-pazarlama ve benzeri konularda teknik destek sağlanacaktır.

2.2.4.5.2. Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı

Program kapsamında, TRA1 Düzey 2 Bölgesinin et, süt ve arıcılık sektörlerinde ulusal ve uluslararası alanlarda söz sahibi ve rekabetçi bir bölge olması için bölgede gerekli altyapının oluşturulması, mevcut fiziki altyapının iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi ve ürün ve hizmet

çeşitliliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Bölgede et, süt ve arıcılık sektörlerinde rekabet edebilirliğin geliştirilmesi için girdi maliyetlerinin azaltılması, ürün kalitesinin/çeşitliliğinin artırılması ve sektör verimliliğinin yükseltilmesi önem arz etmektedir. Bu anlamda ilgili sektörde “Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı” uygulanacaktır.

2.1.4.5.3. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı

Bölgede et, süt ve arıcılık sektörlerinde gerekli altyapının oluşturulması veya iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun ve katma değeri yüksek üretim yapılması, ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması amacıyla SOP kapsamında Finansman Desteği Programı uygulanacaktır. Program aracılığıyla, sektörde faaliyet gösteren işletmelerin finansmana erişim imkânları arttırılmış olacaktır.

2.2.4.5.4. GÜDÜMLÜ PROJE DESTEKLERİ

Program kapsamında, TRA 1 Düzey 2 Bölgesi’nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde faaliyet göstermekte olan yetiştiricilerin ve üreticilerin ortak sorunlarına kalıcı çözümler sunacak, bölgedeki et, süt ve arı ürünlerinin ekonomik katma değerini sürdürülebilir olarak artıracak ve bölgede ortak marka değeri oluşturma, kalite standardizasyonu sağlama, ortak pazarlama sistemleri kurma, endüstriyel simbiyoz oluşturma, yüksek teknoloji ile ürün işleme gibi konulardaki sorunlara kalıcı çözümler getirmesi öngörülen güdümlü projeler desteklenecektir.

Bu çerçevede, 2020 yılında Bölgede uygulanması planlanan Güdümlü Projeler; Erzurum ili için “Erzurum ilinde, süt sektöründe kurulmuş olan soğuk zincir sisteminin altyapısının güçlendirilmesi ve uygulama alanının genişletilmesi” konulu “Süte Değer Projesi”, Erzincan ili için ise “Yöresel peynir grubu imalat kapasitesinin geliştirilmesi ve Erzincan’da faaliyet gösteren firmaların bu sektöre katılımının artırılması” konulu “Yöresel Peynir İmalatı Projesi”dir.

2.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 7: TRA 1 Düzey 2 Bölgesi’nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması

Proje / Faaliyet	2020		2021		2022	
	1	2	1	2	1	2
Sektörel Araştırmalar	X	X	X	X	X	X
Fizibilite Çalışmaları	X	X	X	X	X	X
Ortak Ürün İşareti Oluşturma Çalışmaları		X	X	X	X	

İyi Uygulama Ziyareti ve Tecrübe Paylaşımı		X	X	X	X	
Fuar Katılımı	X	X	X	X	X	X
Sektör Ziyaretleri		X	X	X	X	X
Yatırımcılara Yönelik Ziyaretler ve Ağırlama Faaliyetleri		X	X	X	X	X
Teknik Destekler	X	X	X	X	X	X
Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı		X	X	X	X	X
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı		X	X	X	X	X
Güdümlü Proje Destekleri	X	X	X	X	X	X
Yönetim Danışmanlığı Desteği		X	X	X	X	X

2.2.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın ana yürütücüsü Genel Sekreterlikçe görevlendirilen SOP Uygulama Komisyonudur.

İlgili SOP Uygulama Komisyonu TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın uygulama sürecinde kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

2.2.7. İzleme ve Değerlendirme

SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek tüm destek programlarının uygulanmasından PYB, izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İDB sorumludur. Mali destek programı kapanış raporunun hazırlanmasından 2 yıl sonra İDB tarafından mali destek programına ilişkin değerlendirme raporu hazırlanacaktır. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izlenmesi ile ilgili olarak SOP ana yürütücüsü görevli olacaktır. SOP sonuçlarının izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin rapor SOP'un uygulama süreci tamamlandıktan 2 yıl sonra hazırlanacaktır. SOP'un Dönemsel İlerleme Raporları'nın ve SOP Kapanış Raporu'nun hazırlanmasından SOP ana yürütücüsü sorumludur.

Tablo 8: TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP 2020 Yılı Faaliyetleri

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma Analiz ve Programlama	Sektörel Araştırmalar	SOP Uygulama Komisyonu, APB, YDO'lar	01/03/2020 31/12/2020	100.000,00
Araştırma Analiz ve Programlama	Fizibilite Çalışmaları	SOP Uygulama Komisyonu, APB, YDO'lar	01/03/2020 31/12/2020	200.000,00
İşbirliği ve Koordinasyon	Ortak Ürün İşareti Oluşturma Çalışmaları	SOP Uygulama Komisyonu YDO'lar, İlgisine Göre Bölge İllerindeki Kamu Kurumları/ Kuruluşları ve STK'lar	01/01/2020 31/12/2020	50.000,00
İşbirliği ve Koordinasyon	İyi Uygulama Ziyareti ve Tecrübe Paylaşımı	SOP Uygulama Komisyonu YDO'lar, İlgisine Göre Bölge İllerindeki Kamu Kurumları/ Kuruluşları ve STK'lar	01/01/2020 31/12/2020	100.000,00
Kapasite Geliştirme	Yönetim Danışmanlığı Desteği	SOP Uygulama Komisyonu, PYB ve İDB	01/07/2020 31/12/2020	250.000,00
Tanıtım Yatırım Destek	Fuar Katılımı	SOP Uygulama Komisyonu, TİB, YDO'lar, İlgisine Göre Bölge İllerindeki Kamu Kurumları/ Kuruluşları ve STK'lar	01/01/2020 31/12/2020	200.000,00
Tanıtım Yatırım Destek	Sektör Ziyaretleri	SOP Uygulama Komisyonu, YDO'lar, İlgisine Göre Bölge İllerindeki Kamu Kurumları/ Kuruluşları ve STK'lar	01/01/2020 31/12/2020	75.000,00
Tanıtım Yatırım Destek	Yatırımcılara Yönelik Ziyaretler ve Ağırlama Faaliyetleri	SOP Uygulama Komisyonu, YDO'lar, İlgisine Göre Bölge İllerindeki Kamu Kurumları/ Kuruluşları ve STK'lar	01/01/2020 31/12/2020	75.000,00
Ajans Desteği (Teknik Destek)	Teknik Destekler	SOP Uygulama Komisyonu, PYB, DHB	01/04/2020 31/12/2020	600.000,00

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri (MDP)	Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı	SOP Uygulama Komisyonu, PYB ve İDB	01/07/2020 31/12/2023	3.500.000,00 ⁸
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	PYB, İDB, SOP Uygulama Komisyonu	01/10/2020 31/12/2023	325.000,00 ⁹
Ajans Destekleri (Güdümlü Proje) *	Güdümlü Proje Destekleri	SOP Uygulama Komisyonu, PYB ve İDB	01/02/2020 31/12/2020	11.000.000
TOPLAM				16.475.000,00

* Güdümlü Proje başlığı altında yer alan 11.000.000 TL'lik bütçe 2019 yılı Çalışma Programı kapsamında mevcut olduğundan 2020 yılında ESAS SOP için gereken toplam bütçe 5.475.000 TL'dir.

2.3. TABİİ KAYNAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (TAKSOP)

2.3.1. Amaç

2.3.1.1. Genel Amaç

TRA1 Düzey 2 Bölgesinde bulunan tabii kaynakların etkin kullanımının sağlanması, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesinin teşvik edilmesi, bölgenin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve sektördeki firmaların ulusal/uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılması

2.3.1.2. Özel Amaçlar

8 Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı 2020, 2021 ve 2022 yıllarını kapsayacak şekilde uygulanacaktır. Program için 2020 yılı bütçesinden 12.500.000,00 TL, 2021 yılı bütçesinden 3.000.000,00 TL ve 2022 yılı bütçesinden 14.500.000 TL olmak üzere toplam 30.000.000,00 TL bütçe tahsis edilmesi planlanmaktadır. Bu bütçenin 12.000.000,00 TL'si Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; 9.000.000,00 TL'si Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve 9.000.000,00 TL'si Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında kullanılacaktır.

⁹ Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarını kapsayacak şekilde uygulanacaktır. Program için 2020 yılı bütçesinden 1.300.000,00 TL, 2021 yılı bütçesinden 1.600.000,00 TL, 2022 yılı bütçesinden 4.000.000 TL ve 2023 bütçesinden 3.100.000,00 TL olmak üzere toplam 10.000.000,00 TL bütçe tahsis edilmesi öngörülmektedir. Bu bütçenin 2.500.000,00 TL'si Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; 2.500.000,00 TL'si Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, 2.500.000,00 TL'si Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve 2.500.000,00 TL'si Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında kullanılacaktır.

1. TRA1 Bölgesindeki yatırım potansiyeli olan tabii kaynakların (doğaltaş, başta Oltu taşı olmak üzere yarı değerli taşlar, karbondioksit gazı, perlit, krom, jips, mermer, güneş enerjisi, jeotermal vb.) ekonomiye kazandırılması,
2. Tabii kaynaklarla ilgili AR-GE, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi,
3. Tabii kaynaklar sektöründe istihdamın, insan kaynağı altyapısının, teknik bilgi ve becerinin ve üretim kapasitesinin geliştirilmesi,
4. Tabii kaynaklar sektörüne bölge içinden ve bölge dışından yeni yatırımcıların kazandırılması,

2.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TRA1 Düzey 2 Bölgesi illeri (Erzurum, Erzincan, Bayburt) son yıllarda bölgede yer alan tabii kaynaklarını çıkarmaya, işlemeye ve katma değerli bir hale getirerek pazarlamaya yönelik asgari altyapısını oluşturmuş ve bu sektörlerde öne çıkmaya başlamıştır.

MTA'nın 2006 yılında Bayburt ilinde yaptığı kısmî rezerv tespit çalışmasına göre Bayburt ili 180 milyon metreküp ekonomik kıymete sahip görünür doğaltaş rezervine sahip olup bu değer ülkemiz ekonomisi açısından kayda değer bir nitelik taşımaktadır. Bu çalışmanın ardından Bayburt Valiliğinin öncülüğünde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının program otoritesi olduğu "Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı"na proje başvurusu yapılmış ve buradan sağlanan yaklaşık 9.8 Milyon Euro destek ile Bayburt Doğaltaş Üretim ve Pazarlama Merkezi projesi uygulanmıştır. Bu merkez 1 Nisan 2017 tarihinde resmi olarak faaliyetlerine başlamıştır. Merkez bir ortak kullanım tesisi rolü ile çalışmakta ve bölge illerindeki taş ocakları ile madencilik atölyelerine ebatlama ve fason işler konusunda makul ücretlerde hizmet sunarak bu işletmelerin rekabet düzeylerinin artmasına katkı sağlamaktadır.

Ayrıca TRA1 Bölge Planı'nda ifade edildiği üzere; Bölge Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu fay hatlarının kesişim noktasında yer aldığı için Erzincan, Çat (Erzurum), Hınıs (Erzurum) ve Karaçoban (Erzurum) 1. derece deprem kuşağında kalmaktadır. Bu özelliği nedeniyle doğal maden suyu ve jeotermal kaynaklar bakımından zengindir. Bu zenginliğin termal turizmin dışında sanayi gazları sektöründe kullanılması ekonomik olarak önem arz etmektedir.

Bunlara ilaveten, yarı değerli taş kategorisinde ise Erzurum ili Oltu taşı ve Bayburt ili ise kehribar kaynakları ile bölgede ekonomik değer yaratmaktadır.

Bölgenin rekabet edebilirliğinin artırılması için katma değerli ürün üretilmesini mümkün kılacak sanayi altyapısının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda bölgeye işleme ve imalat sanayi yatırımlarının çekilmesi, bölgenin sermaye birikiminin bölge içerisinde yatırıma

dönüştürülmesi, Ar-Ge, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin değerinde pazarlanması öncelikli müdahale alanlarıdır.

Bölgedeki mevcut rezervler, bölgenin konumu, mevcut sektörel altyapı, yapılan analiz ve araştırma çalışmaları sonucunda madencilik sektörünün bölge ekonomisinde önemli bir yere ve gelişme potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bölgede bu sektörün gelişmesine katkı sağlamak amacı ile hazırlanan Sonuç Odaklı Program, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı Bölge Planı ana eksenini ile Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi ve On Birinci Kalkınma Planı'nda belirlenen tedbirlerle ve politikalarla doğrudan örtüşmektedir. Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı ile uluslararası rekabet gücüne sahip, yüksek katma değerli ürünler üreten, ihracat kapasitesi yüksek ve ülke ekonomisine katkı sağlayacak nitelikte işletmelerin ortaya çıkmasının sağlanması hedeflenmektedir.

Ayrıca Sonuç Odaklı Programın bu müdahaleleri ile ulusal ve bölgesel planların aşağıdaki hedef, amaç ve önceliklerine katkı sağlanacaktır;

- İmalat sanayiinde rekabet gücünün ve verimliliğin geliştirilmesi suretiyle yüksek katma değerli üretim ve ihracatın artırılması temel amaçtır.(On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, İmalat Sanayi, Amaç, 296)
- Madencilik sektöründe hammadde arz güvenliğinin sağlanması, madenlerin yurt içinde işlenerek katma değerinin artırılması yoluyla ülke ekonomisine katkısının geliştirilmesi temel amaçtır. (On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, 497)
- Firma ve işletme ölçeklerinin büyütülmesi özendirilecektir. (On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, 501)
- Sektördeki firmaların teknik ve mali yapılarının güçlendirilmesine yönelik tedbirler alınacaktır. (On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, 501.2.)
- Madencilikte katma değer artırılması amacıyla, madencilik ürünlerinin yurt içinde işlenmesine ve uç ürün geliştirilmesine öncelik verilecek, madencilikte kullanılan makine ve ekipmanların yerli üretimi desteklenecektir. (On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, 502)

- Başta madenler olmak üzere bölgenin yer altı kaynaklarının işlenerek endüstriye kazandırılması sağlanacak, katma değer ve ürün çeşitliliğinin artırılması desteklenecektir. (Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi, 492)

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2013-2024 Bölge Planı'nda "Bölgede üretilen hammaddenin işlenerek katma değerli ürün haline getirilmesi" ana eksenlerden biri olarak belirlenmiştir. Bu ana eksen altında "bölgenin AR-GE, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi", "bölgeye işleme ve imalat sanayi yatırımlarının çekilmesi" ve "katma değeri yüksek ürünlerin değerinde pazarlaması" öncelikleri yer almaktadır.

Ön Risk Değerlendirmesi

Sonuç Odaklı Programın uygulanması kapsamında karşılaşılabilecek muhtemel riskler şu şekildedir:

- Bölgede bulunan doğal kaynaklara yönelik yapılacak rezerv araştırmalarından verimli sonuçlar alınamaması,
- Sektörde faaliyet gösteren işletmelerin program amacını yeterince içselleştirememesi ve faaliyetler düzeyinde beklenen katkının yeterince sağlanamaması,
- Sektörün küresel ve ulusal düzeyde daralmaya girmesi,
- Devlet politikalarının program aleyhine olacak şekilde değişmesi.

2.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında 2020 yılında yapılacak faaliyetlere ilişkin çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 9: Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi SOP Programı Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Değer Zinciri Analizi Raporu	Adet	2	Analiz Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Fizibilite Raporu	Adet	3	Fizibilite Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Bölge Tabii Kaynaklar Rezerv Araştırmaları	Adet	3	Analiz Raporu
Kapasite Geliştirme	Düzenlenen Mesleki Eğitim Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Mesleki Eğitimlere Katılan Kişi Sayısı	Adet	30	Ajans Faaliyet Raporu, Katılımcı Listeleri
İşbirliği ve Koordinasyon	Düzenlenen Teknik Gezi Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İşbirliği ve Koordinasyon	Katılım Sağlanan Sektörel Fuar Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Yönetim Danışmanlığı Verilen Firma Sayısı	Adet	5	Raporlar ve Satın Alma Evrakları
Ajans Destekleri (MDP-PTÇ)	Desteklenen Proje Sayısı	Adet	3	Program Kapanış Raporu, Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri (Teknik Destek)	Eğitim	Adet/Kişi	4/200	Katılımcı Çizelgeleri, Eğitim Sonuç Raporları, Fotoğraflar
Ajans Destekleri (Mali Destek Programı)	Program	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS Verileri
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Program	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS Verileri

Tablo 10: Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi SOP Programı Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Sektörde Üretilen Yeni Ürün Sayısı	Adet	2	Firma Ürün Katalogları
4	Sektörde Yeni Faaliyete Geçen İşletme Sayısı	Adet	5	Ticaret ve Sanayi Odası Sicil Kayıtları
2,3,4	Sektörde Oluşturulan Ortak Kullanım Tesisi Sayısı	Adet	2	Proje Nihai Raporu ve Firma Kapasite Raporu
3,4	Sektörde İstihdam Edilen Kişi Sayısındaki Artış	Kişi	120	SGK Kayıtları, İl Sanayi Durum Raporları ¹⁰

2.3.4. Proje ve Faaliyetler

2.3.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

Tabii Kaynaklar Değer Zinciri Analizleri

Bölgede bulunan ve işlenen tabii kaynaklardan katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi ve sektördeki firmaların ulusal/uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılması, sektörün bundan

¹⁰ Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca hazırlanan İl Sanayi Durum Raporlarına göre Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde 2018 yılı itibarıyla Madencilik ve Taşocaklığı Sektöründe toplam 1119 kişi istihdam edilmektedir, SOP uygulama döneminin başarıyla tamamlanmasının akabinde ilgili sektörde ilave 120 kişilik istihdam artışı beklenmektedir.

sonraki gelişiminin stratejik bir yaklaşımla planlanması ve izlenebilmesi için değer zinciri analizlerinin yapılması önem arz etmektedir.

Bu çerçevede KUDAKA tarafından 2015 yılında Oltu Taşı Sektörüne yönelik Değer Zinciri Analiz çalışması tamamlanmıştır. TAKSOP kapsamında ise TRA1 Düzey 2 Bölgesi illerinde doğal taşlar (tüf, traverten, mermer) ve yarı değerli taş olan kehribar için parçacıl hizmet alımı yolu ile değer zincir analizleri yaptırılacaktır. Değer zinciri analizi çalışması bölgedeki aktörlerin katılımıyla gerçekleştirilecek arama konferansı ve çalıştay ile desteklenecektir. Çalıştay ve arama konferansı sayesinde hem yereldeki aktörlerin sektöre dair bilgi ve tecrübelerinden faydalanılacak hem de bu konuda farkındalık yaratılacaktır. Yapılacak analiz çalışmaları ile bölgede kaynak verimliliğinin artırılmasına, üretim süreçlerinin iyileştirilmesine ve üretilen ürünlerin yüksek katma değerli ürünler haline getirilmesine katkı sağlanacaktır. İlgili analizler bölgedeki aktörler ile paylaşılacak, bu vizyon çerçevesinde yüksek katma değerli ürünlerin üretilmesi teşvik edilecek ve gerekli destek sağlanacaktır.

Tabii Kaynaklar İşleyen Sektöre Yönelik Kümelenme Analizi

Bölgede doğaltaş ve yarı değerli taş sektörlerine yönelik herhangi bir kümelenme analizi çalışması bulunmamaktadır. Bu sektörler bölgede üretim açısından önem arz etmekte ve ihracat potansiyeli taşımaktadır. Söz konusu sektörlerin rekabetçiliğinin arttırılabilmesi sektör paydaşlarının kümelenme mantığı içerisinde birlikte hareket edebilmesine bağlıdır. Bu nedenle bölge illerinde doğaltaş ve yarı değerli taş (Oltu taşı ve kehribar) sektörlerine yönelik 2021 yılı içerisinde hizmet alımı yoluyla bir kümelenme analizi çalışması yaptırılacaktır.

Yapılacak olan kümelenme çalışmaları ile sektörlerin küme mantığı içerisindeki mevcut durumu analiz edilerek eksiklikler ve potansiyeller ortaya çıkartılacak ve sektörlerin kendisine örnek alabileceği başarılı kümelenme modelleri incelenerek bu örneklerin bölgeye nasıl uyarlanabileceği tespit edilecektir. Ayrıca ilgili sektörlerde ortak iş yapabilme kültürünün geliştirilmesi de kümelenme analizlerinin neticesinde ulaşılmak istenen nihai amaçlar arasında yer almaktadır.

TRA1 Düzey 2 Bölgesinde ilgili sektörlerle yönelik kümelenme çalışmasında öncelikle küme potansiyelinin tespiti yapılacaktır. Bu tespit yapılış aşamasında Kalkınma Bankası ve KUDAKA işbirliği ile hazırlanmış olan Erzurum, Erzincan ve Bayburt İlleri Uygun Yatırım Alanları Çalışması'nda gerçekleştirilen analizlerden de istifade edilecektir.

Küme potansiyelinin tespitinden sonra küme paydaşları bir araya getirilerek bir ekip oluşturulacak, küme ekosistemi tanımlanacak ve şemsiye ya da lider örgüt oluşturulacaktır.

Daha sonra sektörlerin rekabetçilik analizleri yapılacaktır. Bu aşamada örnek küme analizleri ve GZFT analiz çalışmaları da gerçekleştirilecektir. Bu analiz çalışmalarını müteakiben küme stratejisinin belirlenmesi aşamasına geçilecektir. Bu aşamada kümeler için stratejik planlar oluşturulacaktır.

Çalışmaların son aşamasında ise küme için bir yönetim yapısı oluşturulacaktır. Bu mekanizma sayesinde hem destek programları takip edilerek küme gelişimi için gerekli finansman sağlanacak hem de etkili bir izleme ve değerlendirme sistemi kurulacaktır.

Tabii Kaynaklar Rezerv Araştırması

TRA1 Düzey 2 Bölgesi içerisinde mevcut olan tabii kaynakların (Oltu taşı, kehribar, tüf, traverten, mermer, karbondioksit gazı, perlit, krom, jips, güneş enerjisi, jeotermal vb.) rezervlerinin, kalitelerinin ve yayılımlarının belirlenmesi amacı ile Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü ile işbirliği çerçevesinde bir araştırma raporu hazırlanacaktır. Hazırlanacak bu rapor hem gelecek yıllarda sektöre dair geliştirilecek projeksiyonlara altlık oluşturacak hem de tabii kaynaklar sektöründe faaliyet gösteren potansiyel yatırımcıların istifadesine sunulacaktır.

2.3.4.2. İşbirliği ve Koordinasyon

Teknik Gezi ve Sektörel Fuarlara Katılım Faaliyetleri

Ulusal veya uluslararası ölçekte belirlenecek iyi uygulama örneklerini yerinde inceleyerek Bölge illerinde uygulanabilecek yönlerinin belirlenmesi için Ajans öncülüğünde sektör temsilcileri ve işletme sahiplerinden oluşacak heyetler tarafından doğal taş sektörünün gelişmiş olduğu Denizli ve Sivas illerine teknik gezi faaliyeti düzenlenecektir.

Sektördeki yenilikçi teknoloji ve ürünlerin takip edilebilmesi ve Bölgede üretilen ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte tanıtımının sağlanması için 1-4 Nisan 2020 tarihleri arasında İzmir'de gerçekleştirilecek uluslararası İzmir Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarına katılım sağlanarak bölge illerindeki aktörlerin ürünlerinin tanıtımını yapmaları sağlanacaktır.

Fizibilite Raporlarının Hazırlanması

Sonuç Odaklı Program kapsamında 2021 yılında uygulanması planlanan güdümlü projelere (Taşkent Güdümlü Projesi, Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi Güdümlü Projesi ve Oltu Taşhan Güdümlü Projesi) yönelik ihtiyaç duyulan fizibilite çalışmaları hizmet alımı yöntemiyle gerçekleştirilecektir.

Ayrıca Erzincan ilinde bulunan krom madeni kapsamında kurulması planlanan ferro-krom tesisi fizibilite çalışması hizmet alımı yöntemiyle gerçekleştirilecektir.

2.3.4.3. Kapasite Geliştirme

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde gelişme potansiyeli olan doğaltaş ve yarı değerli taş sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelerde mevcut iş gücünün niteliğinin artırılması, sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara eleman ihtiyacının karşılanması ve yarı değerli taş işleyen zanaatkarların yetiştirilmesi gerekmektedir. Hizmet alımı yoluyla sektör çalışanlarına yönelik mesleki eğitim faaliyetleri düzenlenecektir. Bu sayede sektördeki bilgi ve beceri düzeyinin geliştirilmesi, sektörün ihtiyaç duyduğu yeni ara elemanların yetiştirilmesi ve işletmelerin teknik ve beşeri altyapısının güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Yönetim Danışmanlığı

SOP Temasının kapsadığı; tabii kaynakları çıkaran, işleyen ve katma değerli hale getirerek bunları piyasaya arz eden sektörlerdeki işletmelerin ihtiyaç duyduğu kurumsallaşma, inovasyon yönetimi, Ar-Ge ve tasarım, müşteri ilişkileri yönetimi, toplam kalite yönetimi, test-analiz, e-ticaret, dış ticaret, dijital pazarlama gibi konularda eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecektir. Ayrıca ihtiyaç duyan firmalara kalite yönetim sistemi kurulması için danışmanlık sağlanacaktır. Bunlara ilaveten, sektör işletmelerine yönelik olarak kaynak verimliliği çalışmaları kapsamında temiz üretim, yalın üretim, enerji verimliliği uygulamaları, atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi gibi konularda da yönetim danışmanlığı hizmeti sağlanacaktır. Yönetim Danışmanlığı hizmetinin sunulması çerçevesinde bölgedeki ilgili sektörde faaliyet gösteren firmalara ziyaretler gerçekleştirilerek ihtiyaç analizi yapılacaktır. İhtiyaç analizinde ortaya çıkan talepler doğrultusunda eğitim ve danışmanlık konuları belirlenecektir. Bu kapsamda firmaların ihtiyaç duyduğu konularda danışmanlık, hizmet alımı yolu ile firmalara sunulacaktır. Danışmanlık faaliyetlerine Ajans personelinin aktif katılımı sağlanarak personelin de bu konularda yetkin hale getirilmesi gözetilecektir.

2.3.4.4. Ajans Destekleri

2.2.4.4.1. Teknik Destek Programı

Program kapsamında, TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et ve süt sektörlerinde faaliyet göstermekte olan yetiştiricilere ve üreticilere; kaynak verimliliği perspektifini de dikkate alacak şekilde tarımsal verimliliği artırıcı uygulamalar, tarımsal atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi,

hijyen-sanitasyon, bakım-besleme, sürdürülebilir üretim ve tüketim, enerji tasarrufu/verimliliği, eko-verimlilik (temiz üretim), markalaşma-pazarlama ve benzeri konularda teknik destek sağlanacaktır.

2.3.4.4.2. Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı

TRA1 Düzey 2 Bölgesinin tabii kaynaklara ilişkin sektörlerinde ulusal ve uluslararası alanlarda söz sahibi ve rekabetçi bir bölge olması için bölgede gerekli altyapının oluşturulması, mevcut fiziki altyapının iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi ve ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması amacıyla mali destek programı uygulanacaktır. “Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı” ile tabii kaynakların (doğal taş, yarı değerli taşlar, karbondioksit gazı, perlit, krom, mermer, biokütle, jeotermal) ekonomiye kazandırılması, üretim kapasitelerinin artırılması, yenilikçi yöntemler ile işlenmesi ve insan kaynağının geliştirilmesi amacıyla gerekli altyapının oluşturulması/iyileştirilmesine yönelik projelere destek sağlanacaktır.

2.3.4.4.3. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı

Bölgede tabii kaynakların değerlendirilmesi ile ilgili olarak gerekli altyapının oluşturulması veya iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun ve katma değeri yüksek üretim yapılması, ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması amacıyla SOP kapsamında Finansman Desteği Programı uygulanacaktır. Program aracılığıyla, sektörde faaliyet gösteren işletmelerin finansmana erişim imkânları arttırılmış olacaktır.

2.3.4.4.4. GÜDÜMLÜ PROJE DESTEKLERİ

2.3.4.4.4.1. Taşkent GÜDÜMLÜ PROJESİ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının program otoritesi olduğu Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı kapsamında 9,8 milyon Euro destekle Bayburt Doğal Taş Üretim ve Pazarlama Merkezi Projesi hayata geçirilmiştir. Merkez hâlihazırda Bayburt ilinde doğaltaş sektöründe faaliyet gösteren firmaların ortaklaşa yararlanabileceği bir üretim ve pazarlama destek merkezi niteliğindedir. Merkezin öncelikli amacı; yerel olarak sektörün büyümesine katkı sağlamak, sektördeki işletmelerin bölgesel ve ulusal ölçekte rekabet edebilme yeteneklerini artırmak ve bu işletmeleri ihracat yapabilecek kapasiteye ulaştırmaktır. Söz konusu merkezin işletmesi, hâkim ortağı kamusal nitelikli kuruluş olan Bayburt Madencilik ve Doğaltaş Üretim San. ve Tic. A.Ş. tarafından yürütülmektedir.

Proje ile, doğal taş sektöründe Bayburt ilinde faaliyet gösteren ve yeni yatırım yapma potansiyeline sahip işletmelerin ihtiyaç duyacağı kapalı alanların oluşturularak uygun yatırımcılara tahsis edilmesi planlanmaktadır. Bu sayede doğaltaş sektöründe kümelenmenin gerçekleşmesine katkı sağlanacaktır. Proje ile oluşturulacak işlikler, satış ve pazarlama destek merkezi ofisi, eğitim ve konferans salonu, showroom gibi tesislerle firmaların üretim kapasitesinin artırılması, firmaların kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi, yeni yatırımların çekilmesi, maliyetlerin düşürülerek rekabet gücünün artırılması, kümelenme konusunda farkındalık yaratılması, firma sahipleri ve çalışanlarının eğitilmesi ve sektörde ihtiyaç duyulan nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması sağlanacaktır.

Projenin uygulanması ile birlikte Bayburt ilinde doğal taş sektöründe katma değerli ürün elde edilmesine, il ve bölgede doğal taş ve madencilik sektöründeki potansiyelin ekonomik bir kıymete dönüştürülmesine ve dünya doğal taş pazarında ülkemizin aldığı payın artırılmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

2.3.4.4.4.2. Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi GÜdümlü Projesi

Güdümlü proje desteği yöntemi ile Erzincan İlimizde Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi Projesi'nin yürütülmesi planlanmaktadır. Yapılacak olan yatırımla birlikte jeotermal kaynak suyuna ait sıvı karbondioksit üretimi sağlanacak olup üretilen ürünün yapılan testler ve alınan değerler doğrultusunda bölgesel ve ulusal çapta tarım alanlarında, seralarda, fumigasyon (zararlı haşerelerin yok edilmesi) sektöründe, öğütme sektöründe, kaynak endüstrisinde, gıda endüstrisinde, plastik-kauçuk-sünger endüstrisinde, kimya endüstrisinde ve su arıtmada kullanılmak üzere piyasaya açılmasına ağırlık verilecektir. Proje ile mevcut gazın öncelikle bölgesel, ilerleyen süre zarfında ise ulusal dağılım bazında yukarıda belirtilen sektörlerde standartlar çerçevesinde kullanıma açılması hedeflenmektedir.

2.3.4.4.4.3. Oltu Taşhan Güdümlü Projesi

Oltu ilçe merkezinde inşa edilecek Taşhan ile Oltu taşı satışı ve teşhiri için 90 adet dükkân, ortak üretim atölyeleri, uygulamalı eğitim verecek birimler, sosyal ve kültürel tesisler oluşturulması planlanmaktadır. Bu çerçevede Erzurum için önemli bir turistik değer taşıyan Oltu taşının katma değerinin artırılması, sektörde yer alan işletmelerin ulusal ve uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesi hedeflenmektedir.

2.3.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 11: Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması

Proje / Faaliyet	2020		2021		2022	
	1	2	1	2	1	2
Değer Zinciri Analizinin Yapılması	X	X				
Kümelene Analizi Yapılması			X	X		
Doğaltaş Rezerv Araştırması	X	X	X	X		
Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Tamamlanması	X	X	X	X		
Fizibilite Raporlarının Hazırlanması	X	X	X	X		
Teknik Destek Programı	X	X	X	X	X	X
Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı		X	X	X	X	X
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı		X	X	X	X	X
Güdümlü Projeler			X	X	X	X
Teknik Gezi ve Sektörel Fuarlara Katılım Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X
Yönetim Danışmanlığı	X	X	X	X	X	X

2.3.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın ana yürütücüsü Genel Sekreterlikçe görevlendirilen SOP Uygulama Komisyonudur.

İlgili SOP Uygulama Komisyonu Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programının uygulama sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

2.3.7. İzleme ve Değerlendirme

SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek tüm destek programlarının uygulanmasından PYB, izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İDB sorumludur. Mali destek programı kapanış raporunun hazırlanmasından 2 yıl sonra İDB tarafından mali destek programına ilişkin değerlendirme raporu hazırlanacaktır. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izlenmesi ile ilgili olarak SOP Komisyonu görevli olacaktır. SOP sonuçlarının izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin rapor SOP'un uygulama süreci tamamlandıktan 2 yıl sonra hazırlanacaktır. SOP'un Dönemsel İlerleme Raporlarının ve SOP Kapanış Raporu'nun hazırlanmasından SOP komisyonu sorumludur.

Tablo 12: Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi SOP 2020 Yılı Faaliyetleri

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Değer Zinciri Analizi	SOP Uygulama Komisyonu APB	01.01.2020 31.12.2020	450.000,00
Araştırma, Analiz ve Programlama	Tabii Kaynaklar Rezerv Araştırması	SOP Uygulama Komisyonu YDO'lar, APB	01.07.2020 31.12.2021	0,00
Kapasite Geliştirme	Mesleki Eğitim Faaliyetleri	SOP Uygulama Komisyonu YDO'lar	01.01.2020 31.12.2021	250.000,00
Araştırma, Analiz ve Programlama	Fizibilite Raporlarının Hazırlanması	SOP Uygulama Komisyonu, APB, YDO'lar	01.01.2020 31.12.2021	1.000.000,00
Ajans Destekleri	Teknik Destek	SOP Uygulama Komisyonu, PYB, İDB	01.01.2020 31.12.2020	200.000,00
Ajans Destekleri	Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı	SOP Uygulama Komisyonu PYB, İDB	01.07.2020 31.12.2023	3.000.000,00 ¹¹
Ajans Destekleri	Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	PYB, İDB, SOP Uygulama Komisyonu	01/10/2020 31/12/2023	325.000,00 ¹²
İşbirliği ve Koordinasyon	Teknik Gezi ve Sektörel Fuarlara Katılım Faaliyetleri	SOP Uygulama Komisyonu YDO'lar, TİB	01.04.2020 31.12.2020	200.000,00
Kapasite Geliştirme	Yönetim Danışmanlığı	SOP Uygulama Komisyonu YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	200.000,00
TOPLAM				5.625.000,00

3. KURUMSAL GELİŞİM

3.1. Amaç

¹¹ Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı 2020, 2021 ve 2022 yıllarını kapsayacak şekilde uygulanacaktır. Program için 2020 yılı bütçesinden 12.500.000,00 TL, 2021 yılı bütçesinden 3.000.000,00 TL ve 2022 yılı bütçesinden 14.500.000 TL olmak üzere toplam 30.000.000,00 TL bütçe tahsis edilmesi planlanmaktadır. Bu bütçenin 12.000.000,00 TL'si Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; 9.000.000,00 TL'si Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve 9.000.000,00 TL'si Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında kullanılacaktır.

¹² Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarını kapsayacak şekilde uygulanacaktır. Program için 2020 yılı bütçesinden 1.300.000,00 TL, 2021 yılı bütçesinden 1.600.000,00 TL, 2022 yılı bütçesinden 4.000.000 TL ve 2023 bütçesinden 3.100.000,00 TL olmak üzere toplam 10.000.000,00 TL bütçe tahsis edilmesi öngörülmektedir. Bu bütçenin 2.500.000,00 TL'si Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; 2.500.000,00 TL'si Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, 2.500.000,00 TL'si Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve 2.500.000,00 TL'si Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında kullanılacaktır.

Ajansın fiziki, teknik ve beşeri altyapısını çalışma verimini arttıracak şekilde geliştirmek.

3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekeçisi

Kalkınma Ajansları ile ilgili mevzuat hükümlerinde ve Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2020 Yılı Çalışma Programı'nda öngörülen hedeflere ulaşılması amacıyla, kurumsal altyapının güçlendirilmesi, insan kaynaklarının geliştirilmesi ve hizmet içi eğitimlere devam edilmesi, Ajans personeline yönelik motivasyon artırıcı faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, Kalkınma Kurulu ve Yönetim Kurulu toplantılarının organize edilmesi, iç kontrol mekanizmasının geliştirilerek sürdürülebilirliğinin ve uygulanabilirliğinin sağlanması, muhasebe iş ve işlemlerinin gerçekleştirilerek sürdürülebilirliğin sağlanması, Ajansın ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin satın alma faaliyetlerinin yürütülmesi ve dış denetim hizmetinin alınması için gerekli çalışmaların yapılması gibi faaliyetler bu başlıkta açıklanmıştır.

3.3. Çıktı Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında 2020 yılında yapılacak faaliyetlere ilişkin çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 13: Kurumsal Gelişim Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İşbirliği ve Koordinasyon	Organize Edilen Kalkınma Kurulu Toplantısı Sayısı	Adet	2	Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Kalkınma Kuruluna Katılım Sağlayan Kurul Üyesi Sayısı	Kişi	70	Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Düzenlenecek Tecrübe Paylaşımı Toplantısı ve Organizasyonları	Adet	8	Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yenilenen Kurumsal İnternet Sitesi	Adet	1	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Personele Verilen Eğitim Sayısı	Adet	3	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Eğitim Alan Ajans Personeli Sayısı	Kişi	30	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Yeni İstihdam Edilen Personel Sayısı	Kişi	14	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Katılım Sağlanan Bilgi, Tecrübe Paylaşımı Toplantıları	Adet	10	Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Hazırlanan Etki Analizi Raporu	Adet	1	Faaliyet Raporu

3.4. Proje ve Faaliyetler

3.4.1. İşbirliği ve Koordinasyon

Kalkınma Kurulu ve Yönetim Kurulu Organizasyonları

4 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 186. ve 191. maddelerine göre oluşturulan Kalkınma Kurulu Üyelikleri 15 Ağustos 2016 tarihli ve 2016/9112 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kaldırılmıştır. Kalkınma Kurulu üyeliklerinin yeniden belirlenmesi durumunda 2020 yılı içerisinde biri konaklamalı olmak üzere iki defa Kalkınma Kurulu toplantısı düzenlenmesi öngörülmektedir.

Ajansın her ay düzenli olarak düzenlediği Yönetim Kurulu toplantılarının 2020 yılı içerisinde 12 adet düzenlenmesi öngörülmektedir.

Tecrübe Paylaşımı Toplantıları ve Organizasyonlarının Düzenlenmesi

Ajansımızca 2020 yılı içerisinde farklı konularda Ajans paydaşlarına, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına, Kalkınma Ajanslarına ve bölge içi ve bölge dışı katılımcılara yönelik tecrübe paylaşımı toplantıları ve organizasyonlar, ayrıca yatırımcılara yönelik bilgilendirme toplantıları düzenlenecektir.

Tablo 14: Kurumsal Gelişim İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Kalkınma Kurulu Organizasyonları	DHB	01.01.2020 31.12.2020	75.000,00
Yönetim Kurulu Organizasyonları	DHB	01.01.2020 31.12.2020	75.000,00
Tecrübe Paylaşımı Toplantıları ve Organizasyonlarının Düzenlenmesi	Tüm Birimler	01.01.2020 31.12.2020	420.000,00
TOPLAM			570.000,00

3.4.2. Tanıtım ve Yatırım Destek

Ajans Tanıtım ve İletişim Faaliyetleri

Ajansımızca 2020 yılı içerisinde ajans destek ve faaliyetlerinin tanıtımı için çeşitli çalışmalar yapılacaktır.

Ajans kurumsal kimliğinin görünürlüğünün sağlanması için kurumsal nitelikte kırtasiye malzemesi alımı yapılacaktır. Ajans personelinin kullanımı ve toplantılarda paydaşlara verilmek üzere kalem, notluk, defter, çanta gibi ürünlerin tedarik edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. 2020 yılı içerisinde bu tür kurumsal nitelikli temel kırtasiye ve promosyon malzemeleri alımı yapılacaktır. Ayrıca ajansın genelini ilgilendiren tanıtım materyallerinin basımı yapılacaktır. Gerek bölgesel gerekse ulusal düzeydeki kurumsal dergi ya da bültenlerde

yayımlanmak üzere Ajansa ve Ajans faaliyetlerine ilişkin bilgi notları ve reklamlar hazırlanacaktır.

Ajansımızca 2020 yılı içerisinde yeni kurumsal kimlik çalışmaları yapılacak ve kurum imajını yükseltecek söz konusu çalışma kapsamında yeni logo tasarımı ve logo değişikliğine bağlı olarak kurumsal dokümanlar revize edilecektir.

Ajansımızın 2019 yılı ve 2020 yılı mali destek programlarının daha etkin tanıtımının yapılması için 2020 yılı içerisinde mali destek programlarına ait başvuru rehberleri, broşürleri ve tanıtım materyalleri basımı yapılacaktır. Ayrıca programın tanıtımı için çeşitli ilan ve salon kiralama giderleri için ödemeler yapılacaktır.

Ajansın faaliyetlerini geniş kesimlere ulaştırmak için kullandığı en önemli iletişim ve tanıtım araçlarından olan kurumsal internet sitesi (www.kudaka.org.tr) ile bölge tanıtımında kullanılması öngörülen Kuzeydoğu Anadolu Turizm Portalı, TRA1 Düzey 2 Bölge Planı'nın "Bölgede turizmin değer zincirindeki tüm alt sektörlerle beraber yüksek sosyoekonomik faydayı sağlaması" önceliği doğrultusunda; Ajansın ve bölgenin ihtiyaçlarına ve yeni gelişmelere uygun olarak tasarım ve teknolojik altyapı yönünden geliştirilecek ve internet sitelerinin içeriği, yayın dili vb. hususlar sosyal medya uygulamalarını da kapsayacak şekilde geliştirilecek ve düzenli olarak güncellenecektir.

Küresel, ulusal ve bölgesel düzeyde güncel gelişmelerin yakından takip edilebilmesi amacıyla sektörel, kültürel, iktisadi ve sosyal konularda; yerel, ulusal ve uluslararası yayınlar satın alınacak ve gerekli görülen süreli yayınlara abone olunacaktır. Yerel ve ulusal medyada Ajans ve bölge ile ilgili kalkınma odaklı tüm haber ve görsellerin takip edilmesi ve arşivlenmesi amacıyla medya takip hizmeti alınacaktır. Bu çerçevede elde edilen veriler ışığında gerekli raporlama ve analizler yapılacaktır.

Basın temsilcileri ziyaret edilecek; basın toplantıları düzenlenecek ve Genel Sekreter ya da ilgili uzmanların TV ve radyo programlarına konuk olması ile medyanın Ajansa dair güncel gelişme ve faaliyetlerden haberdar olması sağlanacaktır.

Tablo 15: Kurumsal Gelişim Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım, Kurumsal Kırtasiye ve Promosyon Malzemeleri Tedariki	DHB	01.01.2020 31.12.2020	450.000,00
Mali Destek Programları Tanıtımı	PYB	01.01.2020 31.12.2020	182.516,00

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Kurumsal İnternet Sitesinin ve Ajansa Ait Diğer İnternet Sitelerinin Yenilenmesi	TİB	01.03.2020 31.12.2020	150.000,00
Kurumsal Kimlik Çalışması	TİB	01.01.2020 31.12.2020	100.000,00
Basın ve Medya İlişkilerinin Geliştirilmesi ve Yönetimi	TİB	01.01.2020 31.12.2020	100.000,00
TOPLAM			982.516,00

3.4.3. Kapasite Geliştirme

İnsan Kaynakları Planlaması

Genel Sekreterin görüşü ve Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda belirlenmiş olan insan kaynakları rejimi ve politikasının temel amacı; Ajansın görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için alanında uzmanlaşmış, ulusal ve uluslararası düzeyde ihtiyaç duyulan niteliklere sahip personelin istihdamını ve bu personelin niteliklerinin geliştirilmesini ve sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

Ajansımızın, 2020 yılının başlangıcı itibariyle 1 Genel Sekreter, 5 Birim Başkanı, 3 Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü, 6 uzman, 4 destek personeli ve 10 sürekli işçi olmak üzere toplam 29 personel ile faaliyetlerine devam etmesi planlanmaktadır.

Ajansımızca, Ajansın ihtiyaç duyduğu alanlarda 18.11.2019 tarihinde 9 Uzman, 1 Hukuk Müşaviri, 1 İç Denetçi, 3 Destek Personeli alımının yapılması için personel alım ilanına çıkmıştır. Bu kapsamda alınacak personelin Mart 2020’de göreve başlaması beklenmektedir.

2020 yılı çalışma döneminde iç kontrol sistemi, Ajans kaynaklarının ekonomiklik, etkinlik ve verimlilik esaslarına göre yönetilmesi amacıyla geliştirilecektir.

Eğitim Faaliyetleri

Ajansın görev ve hizmetlerinin gerektirdiği niteliklere uygun olarak insan kaynaklarını geliştirmek, faaliyetlerin etkili ve etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak üzere; Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği’nin 23. Maddesi uyarınca Ajans personelinin gelişimine yönelik temel ve hizmet içi eğitim programları ile motivasyon faaliyetleri gerçekleştirilecektir. 2020 yılı içerisinde, Ajansımızda yeni göreve başlayacak personelimize yönelik Proje Döngüsü Yönetimi (PCM) Eğitimi düzenlenmesi planlanmaktadır. Ayrıca 2020 yılında Aile Şirketlerinde Aile Anayasası ve Şirket Gelişimi, İşletme ve Kurumlarda Kurumsallığa Geçiş, Toplam Kalite Yönetimi ve Etkin Liderlik ve Yöneticilik Eğitimleri ile

Ajansımız personellerinin Yönetim Danışmanlığı konularında farkındalıklarının artırılması sağlanacaktır. Hizmet içi eğitim programı aşağıdaki şekilde planlanmış olup ihtiyaca göre revize edilecektir:

Tablo 16: 2020 Yılı Hizmet İçi Eğitim Programı

Eğitim Konusu	Süresi
PCM Eğitimi	3 Gün
Aile Şirketlerinde Aile Anayasası ve Şirket Gelişimi Eğitimi	3 Gün
İşletme ve Kurumlarda Kurumsallığa Geçiş Eğitimi	3 Gün
Toplam Kalite Yönetimi Eğitimi	3 Gün
Etkin Liderlik ve Yöneticilik Eğitimi	3 Gün
Toplam	15 Gün

Bilgi, Tecrübe Paylaşımı Toplantılarına Katılım ve Görev Yollukları

Yurt içinde, yurt dışında ve bölgemizde personelin gelişimi ile Ajansın ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımına katkı sağlayacak tecrübe paylaşım toplantıları, bilgilendirme toplantıları, konferanslar, seminerler, fuarlar, teknik inceleme amaçlı iş gezileri gibi organizasyonlara katılım sağlanacaktır.

Ajans personeline bölge içi ve bölge dışındaki görevlendirmeleri kapsamında görev yollukları ödenecektir.

Tablo 17: Kurumsal Gelişim Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Personeline Yönelik Eğitim Faaliyetleri	DHB	01.01.2020 31.12.2020	100.000,00
Personel Ödemeleri	DHB	01.01.2020 31.12.2020	10.000.000,00
Görev Yollukları	Tüm Birimler	01.01.2020 31.12.2020	400.000,00
Yeni Personel İstihdamı	Yönetim Kurulu Sınav Kurulu Genel Sekreterlik DHB	01.01.2020 31.12.2020	15.000,00
Bilgi, Tecrübe Paylaşımı Toplantılarına Katılım	Tüm Birimler	01.01.2019 31.12.2019	150.000,00
TOPLAM			10.665.000,00

3.4.4. Ajans Destekleri

Ajansımızca 2019 ve 2020 yılı Mali Destek Programları kapsamında yapılacak bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri, teknik yardım masasının oluşturulması, proje değerlendirmeleri ve sonuçların ilanı giderleri için ödemeler gerçekleştirilecektir.

Ayrıca daha önceki yıllara ait mali destek programları için etki analizi çalışmaları yapılacaktır.

Tablo 18: Kurumsal Gelişim Ajans Destekleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
2019 ve 2020 Yılı MDP Kapsamında Yapılacak Bilgilendirme ve Eğitim Faaliyetleri, Teknik Yardım Masasının Oluşturulması, Proje Değerlendirmeleri ve Sonuçların İlanı Edilmesi	PYB	01.01.2020 31.12.2020	600.000,00
Etki Analizi Raporu	İDB	01.03.2020 31.12.2020	100.000,00
TOPLAM			700.000,00

3.4.5. Diğer Proje ve Faaliyetler

Genel Yönetim Faaliyetleri

Ajansın 2019 yılında faaliyetlerini sürdürebilmesi için bazı destek hizmetlerine ve satın almalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda:

Ajansın bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirilmesi için gerekli olan yeni yazılım ve donanımların alımı gerçekleştirilecek ve güncellenmesi sağlanacaktır.

Ajans bünyesinde bilgi iletişim teknolojileri altyapısının ve sunucu sistemlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla gerekli bakım faaliyetleri yürütülecek, bu kapsamda hizmet alımı yapılacaktır.

Ajansta oluşacak ihtiyaçları gidermek amacıyla demirbaş, ofis ekipmanı, kırtasiye ve sarf malzemeleri temini için gerekli satın almalar yapılacaktır.

Ajans; ulaşım, güvenlik, temizlik, münferit ve küçük nitelikli bakım ve onarımlar gibi ihtiyaç duyulan hizmetleri hizmet alımı yoluyla temin edecektir.

Ajans faaliyetleri kapsamında posta, kargo, kurye, internet ve telefon giderleri gibi iletişim hizmetleri karşılanacaktır.

Ajans hizmet binasının ve Yatırım Destek Ofislerinin hizmet mekânlarının bakım, onarım, kira ve elektrik, su, doğalgaz gibi giderleri karşılanacaktır.

Ajans dış denetim faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla müşavirlik hizmet alımı yapılacaktır.

Ajansımız hukuk işlerinin yapılması için avukatlık hizmet alımı yapılacaktır.

Ajansımızın iş ve işlemleri için talep ettiği bilirkişi hizmet alımı ödemeleri yapılacaktır.

Tablo 19: Kurumsal Gelişim Diğer Proje ve Faaliyetler

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımı	Tüm Birimler	01.01.2020 31.12.2020	375.000,00
Temsil ve Tanıtım Giderleri	Tüm Birimler	01.01.2020 31.12.2020	50.000,00
Menkul Mal ve Gayri Maddi Hak Alımı Giderleri	DHB, İDB, PYB	01.01.2020 31.12.2020	150.000,00
Temizlik Malzemesi Hizmet Alımı	DHB	01.01.2020 31.12.2020	60.000,00
Şoförsüz Binek Araç Hizmet Alımı	DHB	01.01.2020 31.12.2020	415.000,00
Bakım ve Onarım Giderleri	DHB	01.01.2020 31.12.2020	300.000,00
Diğer Hizmet Alımları	DHB	01.01.2020 31.12.2020	500.000,00
TOPLAM			1.850.000,00

3.5. Zaman Planlaması

Tablo 20: Kurumsal Gelişim Faaliyetleri Zaman Planlaması

Proje / Faaliyet	2020		2021		2022	
	1	2	1	2	1	2
Kalkınma Kurulu Organizasyonları	X		X		X	
Yönetim Kurulu Organizasyonları	X	X	X	X	X	X
Tecrübe Paylaşımı Toplantıları ve Organizasyonlarının Düzenlenmesi	X	X	X	X	X	X
Tanıtım, Kurumsal Kırtasiye ve Promosyon Malzemeleri Tedariki	X	X	X	X	X	X
Mali Destek Programları Tanıtımı	X		X		X	
Kurumsal İnternet Sitesinin Yenilenmesi	X					X
Basın ve Medya İlişkilerinin Geliştirilmesi ve Yönetimi	X	X	X	X	X	X
Ajans Personeline Yönelik Eğitim Faaliyetleri	X	X		X		X
Bilgi ve Tecrübe Paylaşımı Toplantılarına Katılım	X	X	X	X	X	X
2019 ve 2020 Yılı MDP Kapsamında Yapılacak Bilgilendirme ve Eğitim Faaliyetleri, Teknik Yardım Masasının Oluşturulması, Proje Değerlendirmeleri ve Sonuçların İlan Edilmesi	X	X	X		X	
Etki Analizi Raporu	X	X	X	X	X	X

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

4.1. Araştırma Analiz ve Raporlama Faaliyetleri

4.1.1. TRA1 Bölgesi Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı'nın Uygulanması

4.1.1.1. Amaç

TRA1 Bölge Planı ve bölgede hazırlanan diğer sektörel ve tematik belgeler doğrultusunda Erzurum, Erzincan ve Bayburt illeri için katılımcılık esasına dayanılarak oluşturulan gelişim senaryoları kapsamında planlanan proje ve faaliyetlerin yine katılımcı bir yöntemle uygulamaya geçirilmesi, oluşturulacak izleme sistemi ile uygulamanın somut göstergelerle izlenebilmesine olanak sağlanması amaçlanmaktadır.

4.1.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Kalkınma Ajanslarının kuruluşu ile birlikte hazırlanmaya başlanan ve bugün ikinci nesli uygulamada olan bölge planlarının uygulanmasında eylem planlarının üst ölçekli kalması başta olmak üzere çeşitli nedenlerle zaman zaman güçlükler çekilmektedir. Öte yandan faaliyet gösterdikleri bölgede kurumlar arası koordinasyonun sağlanması kalkınma ajanslarının görevleri arasında yer almaktadır.

Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı, 2014 yılından itibaren uygulaması devam eden TRA1 Bölge Planı'na (2014 – 2023) yönelik bir eylem planı niteliği taşımaktadır. Bu çalışma ile Bölge Planı'nın uygulanmasına dair etkin, somut ve iyi bir uygulama örneği elde edilecek; bölgenin sosyo-ekonomik kalkınma önceliklerine uygun ve çarpan etkisi yüksek marka, imza ve büyük çaplı projelerin uygulamasının bölge aktörlerinin, iş – güç birliği, fon kaynağı bulması, lobi faaliyetleri yapması gibi katkılarıyla gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı kapsamında uygulanan proje ve faaliyetler ile hem bölge planlarından hem de kalkınma ajanslarından beklenen performansın bölgesel ölçekte artmasına katkı sağlanacak hem de ulusal ölçekte ses getiren sonuçlar ortaya konacaktır.

4.1.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

TRA1 Bölgesi Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı hazırlık çalışması kapsamında detaylı bir literatür taraması ve analiz aşaması gerçekleştirilmiştir. Mevcut Durum Analizinin sonucunda her il için gelişim senaryoları ortaya konmuş, söz konusu gelişim senaryoları kapsamında bileşen, strateji ve eylemler belirlenmiştir. Belirlenen strateji ve eylemlerin hayata geçirilmesi için işbirliği yapılabilecek kurum ve kuruluşlar belirlenmiş ve bir

uygulama takvimi oluşturulmuştur. TRA1 Bölgesi Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı çalışması kapsamında 2020 yılı için belirlenen proje ve faaliyetlerin, ilgili kurum ve kuruluşların komisyonlarda yer alacak temsilcileri aracılığıyla sürece dâhil edilmesiyle hayata geçirilmesi, hayata geçirilen proje ve faaliyetler sonucunda çalışmada belirtilen çıktı ve sonuçların ortaya konması hedeflenmektedir. Ayrıca paydaşların katkılarının alınmasına yönelik çalıştay, toplantı ve pilot faaliyetler de gerçekleştirilecektir. Çalışma kapsamında sektörel bazda oluşturulan uygulama komisyonları; geliştirilen senaryoların hayata geçirilmesine yönelik eylemleri, kurumsal sorumlulukları ve faaliyet takvimini esas alacak, gerekli durumlarda güncellemeleri yapacak, eylemler için gerekli maliyetleri belirleyecek, faaliyetleri öncelik ve yapılabilirlik açısından yeniden gözden geçirecek ve uygulama sürecinde gerekli çalışmaları yapacaktır. Her senaryo için izleme veri setleri ve eylem planı uygulama sistemi belirlenecektir.

Tablo 21: Yerel Kalkınma Fırsatları Araştırma, Analiz ve Raporlama Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İşbirliği ve Koordinasyon	Oluşturulan Sektörel Komisyon Sayısı	Adet	2	Ajans yıllık faaliyet raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen Çalıştay Sayısı	Adet	1	Ajans yıllık faaliyet raporu, Basında çıkan haberler
Araştırma, Analiz ve Programlama	Hazırlanan Araştırma Raporu/Analiz Çalışması Sayısı	Adet	2	Ajans yıllık faaliyet raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Fizibilite Sayısı	Adet	1	Fizibilite Raporu

4.1.1.4. Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

TRA1 Bölgesi Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı uygulaması kapsamında bileşen bazında sektörel düzeyde komisyonlar oluşturulacaktır. Bu komisyonlarda sekretarya görevini Ajans uzmanları yürütecektir. Ajans uzmanları koordinasyon ve izleme süreçlerinde de yer alacaktır. Komisyonlarda ilgisine göre bölgede yer alan kurum/kuruluş temsilcileri görev alacaktır. Komisyonlar senaryo bileşenlerinin ve bu bileşenlere yönelik strateji ve faaliyetlerin gerekli görülecek güncellemeleri de yapmak suretiyle uygulanmasından sorumlu olacaktır.

Diğer kalkınma ajansları da süreç içerisinde gerekli görülen aşamalarda bilgilendirilecek ve bazı faaliyetlere gönüllülük esasına göre dâhil edilebilecektir.

4.1.1.5. İzleme ve Değerlendirme

TRA1 Bölgesi Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı uygulaması kapsamında izleme ve değerlendirme faaliyetleri öncelikle Ajans uzmanları eliyle yürütülecektir. Ancak sektörel komisyonlar, sorumlu oldukları bileşen ve projelerle ilgili izleme ve değerlendirme açısından ilave yöntem, tedbir ve sorumlular belirleyebilecektir. İzleme ve değerlendirme aşamasında, Eylem Planı çalışmasında belirtilen performans göstergeleri dikkate alınacaktır. Bununla birlikte söz konusu göstergeler ve gösterge hedefleri komisyonlar tarafından revize edilebilecektir. Gösterge hedefleri kapsamında belirlenen veriler belirli aralıklarla gözden geçirilecek ve eylemlerin ilerleme durumu takip edilecektir.

4.1.2. Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı GÜdümlü Projesi Fizibilitesi

4.1.2.1. Amaç

Bu faaliyet ile Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı GÜdümlü Projesinin fizibilite ve uygulama projelerinin hazırlanması gerçekleştirilecektir.

4.1.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Türk Dünyası'nın ortak bir değeri olan Dede Korkut 2018 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Listesine dâhil edilmiştir. Somut Olmayan Kültürel Mirasın yaşatılmasına katkı sağlaması planlanan Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı GÜdümlü Projesi hazırlanmış ve Çalışma Programı Revizyonu çerçevesinde Bakanlığa iletilmiş ve gerekli kabulü almıştır. Projenin nihai kabulü için gerekli olan fizibilitenin yaptırılması ve proje uygulama dönemi için gerekli olan uygulama projelerinin hazırlanması ihtiyacına binaen bu faaliyet oluşturulmuştur.

4.1.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Faaliyet çerçevesinde 1 adet fizibilite raporu ile 1 adet uygulama projesi temin edilmesi hedeflenmektedir.

4.1.2.4. Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

GÜdümlü Projenin uygulanabilmesi için gerekli fizibilite ve uygulama projeleri temin edilecek ve bu veriler önce Bakanlığın onayına sunulacaktır. Akabinde uygulama projeleri uygulayıcı kuruluş olan Bayburt Belediyesine teslim edilecek ve proje uygulama döneminde ilgili çalışmalar kapsamında gerekli uygulamalar yapılacaktır.

4.1.2.5. İzleme ve Değerlendirme

Ajans tarafından hizmet alımı yoluyla hazırlatılacak fizibilite ve uygulama projeleri, gerekli kabulleri yapıldıktan sonra Bakanlığa gönderilecektir. GÜdümlü Projenin sözleşmeye bağlanmasının akabinde proje uygulayıcısı Bayburt Belediyesi uygulama projeleri çerçevesinde projeyi uygulamaya başlayacaktır.

4.1.3. Diğer Araştırma ve Analiz Çalışmaları

4.1.3.1. Amaç

Bölgenin potansiyelini ortaya çıkaracak, rekabet gücünü artıracak ve bölge kalkınmasına katkı sağlayacak alanlarda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Ajans yönetiminin belirlediği/belirleyeceği öncelikler doğrultusunda araştırma raporları ve analiz çalışmalarının gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca 2019 yılı içerisinde başlatılan ve 2020 yılı içerisinde tamamlanacak Özel Hastane ve Termalle Entegre Rehabilitasyon Merkezi fizibilite çalışmalarının tamamlanması amaçlanmaktadır.

4.1.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek Ajansın görev ve sorumlulukları arasında yer almaktadır. Ajans, kurulduğu günden bu yana Bölge Planı ve sektörel stratejiler doğrultusunda bölgenin çeşitli potansiyellerinin açığa çıkarılması, fırsatların değerlendirilmesi, sektörlerin mevcut durumlarının tespiti amacıyla araştırma raporları ve analiz çalışmaları yürütmüştür. Bundan sonraki dönemde de bu çalışmalara devam edilecektir. Araştırma ve analiz çalışmalarının sürdürülmesi önümüzdeki yıllarda hazırlanacak sonuç odaklı programlara da altlık oluşturacaktır. Ayrıca bu çalışmalar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen 2020 yılı teması ve önceliklerine yönelik olarak yapılacak faaliyetlerin planlama ve uygulamasına da katkı sağlayacaktır.

4.1.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Sonuç odaklı programlar dışında bölge kalkınması açısından önem arz eden, geleceğe yönelik çalışmalara yön verecek ve fırsatlar ortaya koyacak nitelikte sektörel ya da tematik araştırma raporları ve analiz çalışmaları bu yerel kalkınma fırsatının çıktıları olacaktır. Yıl içerisinde SOP'lar dışında kalan 2 adet Araştırma Raporu veya Analiz Çalışmasının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

4.1.3.4. Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Bölgenin kalkınmasına yönelik öncelikli ekonomik ve sosyal alanlarda hazırlanacak araştırma raporları ile analiz sonuçları diğer kurum ve kuruluşların çalışmalarına veri oluşturacaktır. Ayrıca raporlama ve analiz çalışmaları sırasında ihtiyaç duyulan alanlarda kalkınma ajansları başta olmak üzere diğer kurum/kuruluşlarla koordinasyon içerisinde çalışılacaktır. Bunun yanı sıra yapılacak çalışmalarda ilgili kurum/kuruluşların faaliyetleri de göz önünde bulundurularak tamamlayıcılık ve etkinlik sağlanacaktır.

4.1.3.5. İzleme ve Değerlendirme

Ajans tarafından hazırlanan ya da danışmanlık hizmeti satın alınarak hazırlatılan araştırma raporları ile analiz çalışmaları Ajanstaki ilgili uzman ya da uzmanlar tarafından kontrol edilecek, gerekli düzeltmeler yapılacak/yaptırılacak, Ajans Genel Sekreteri veya Ajans Yönetim Kurulu tarafından istenebilecek düzenlemeler yapıldıktan sonra nihai hale getirilen raporlar ilgisine göre kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Tablo 22: Yerel Kalkınma Fırsatları Araştırma ve Analiz Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
TRA1 Bölgesi Senaryo Bazlı İl Gelişim Stratejileri ve Eylem Planı Uygulanması	Araştırma ve Planlama Birimi	01.01.2020 31.12.2020	500.000,00
Diğer Araştırma ve Analiz Çalışmaları	Araştırma ve Planlama Birimi	01.01.2020 31.12.2020	400.000,00
Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı Gündümlü Projesi Fizibilitesi	Bayburt YDO	01.01.2020 30.06.2020	125.000,00
TOPLAM			1.025.000,00

4.2. Tanıtım Faaliyetleri

4.2.1. TRA1 Düzey 2 Bölgesinin Tanıtımına Yönelik Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Gerçekleştirilen Organizasyonlara Katılım Sağlanması ve Bölgede Tanıtım Organizasyonları Düzenlenmesi

4.2.1.1. Amaç

TRA1 Düzey 2 Bölgesinin; sahip olduğu tüm ekonomik değerleri ile yurt içi ve dışında etkin şekilde tanıtımı, bu ekonomik değerlerin pazarlanması, yeni yatırımların bölgeye çekilmesi ve bölgede kurumsal kapasite ile insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla tanıtım materyalleri hazırlanarak ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilen organizasyonlara katılım sağlanması ve bölgede tanıtım organizasyonları düzenlenmesi planlanmaktadır. Ayrıca bölge ekonomisinde önem arz eden sektörlerde faaliyet gösteren firmaların kurumsal kapasitesi ve

insan kaynaklarının geliştirilmesi ile halkın turizm sektörüne entegrasyonunun sağlanması amacıyla; ulusal ve uluslararası alanda ün yapmış bölgelere tecrübe paylaşımı veya iyi uygulama örneklerini yerinde görme ziyaretleri gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda ilgili kişiler bölgede ağırlanarak düzenlenecek çalıştay vb. organizasyonlar ile tecrübelerini bölgemize aktarmaları sağlanacak; ortak faaliyetler düzenlenmesine zemin hazırlanacaktır.

4.2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde başta hayvancılık olmak üzere tarım ve geçiş güzergahı olması sebebiyle ticaret başta olmak üzere hizmetler sektörü yüzyıllardır devam eden ekonomik faaliyetlerdir. Son dönemde büyük gelişme gösteren turizm sektörü ise mevcut potansiyelden yararlanılarak sosyoekonomik kalkınmaya katkı sağlayabilecek önemli bir sektör haline gelmiştir. Sanayi üretimi, bölge içerisinde yapılan özel sektör yatırımları ile nispeten daha yavaş bir gelişim seyri izlemektedir. Tüm bu sektörlerde katma değer artışı ile gelişme sağlanması ve bölgenin sosyoekonomik durumunda iyileşmeye yol açılması, sahip olunan potansiyelin stratejik adımlar ile tanıtılması, bölgeye yatırım çekilmesi, yeni iş ve istihdam alanlarının açılması ile girişimciliğin artırılmasına bağlıdır.

TRA1 Düzey 2 Bölge Planı'nda belirtilen “Bölgeye doğrudan yatırım çekilmesi”, “Bölgenin AR-GE, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi”, “Katma değeri yüksek ürünlerin değerinde pazarlanması” ve “TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde mevcut turizm potansiyelinin harekete geçirilerek değer zincirindeki tüm sektörlerle beraber mümkün olan en yüksek sosyo-ekonomik faydanın sağlanması” öncelikleri doğrultusunda bölgenin var olan potansiyellerin değerlendirilmesi adına gerek tanıtım organizasyonları gerek kapasite geliştirme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

4.2.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Gerekli Bakanlık onayının alınması halinde sektör temsilcileri ile koordinasyon içerisinde 2 adet fuara katılım sağlanacaktır. Bu kapsamda 11-15 Mart 2020 tarihleri arasında Erzurum'da düzenlenecek olan Mobilya Fuarı ile 24-27 Eylül 2020 tarihleri arasında Van'da düzenlenecek olan 11. Van Doğu Anadolu Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarına katılım sağlanması ve turizm konusunda önemli bir hedef pazar olan İran seyahat acentaları ve turizm temsilcileri ile görüşmeler yapılması öngörülmektedir. Her bir fuar kapsamında hedeflenen sonuçlara yönelik olarak özel tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecek, belirlenen takvim öncesinde gerekli planlamalar yapılarak “workshop, çalıştay, B2B görüşmeler, basın toplantıları” vb. etkinlikler düzenlenecektir. Ayrıca yıl içerisinde bölgede 1 adet tanıtım organizasyonu düzenlenecektir.

Bölgenin ekonomik değerlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımının etkin bir şekilde yapılması amacıyla video, broşür ve promosyon ürünler hazırlanacaktır. Bu kapsamda 2019 yılında ihalesi gerçekleştirilen Erzurum, Erzincan ve Bayburt Tanıtım Videolarının Hazırlanması Hizmet Alımı İşi tamamlanacaktır. Kurum/kuruluşların gerek kurumsal kapasitelerinin artırılması; gerek insan kaynaklarının geliştirilmesi adına bir adet bölge içerisinde bir adet bölge dışında tecrübe paylaşım etkinliği düzenlenecektir.

2020 yılı içerisinde bölgede nitelikli personel ihtiyacı duyan işletmeler ile istihdam edilmeyi bekleyen hedef kitleyi bir araya getirmek amacıyla bölge üniversiteleri ile işbirliği içerisinde kariyer fuarı düzenlenecektir. Fuarda aynı zamanda Bakanlığımızca da sıklıkla vurgulanan proje pazarı etkinliği gerçekleştirilecek ve bu sayede bir proje havuzu oluşturulacaktır. Potansiyel yatırımcılar, girişimciler, melek yatırımcılar aynı platformda buluşturularak önemli ölçüde koordinasyon sağlanacaktır.

Tablo 23: Yerel Kalkınma Fırsatları Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Tanıtım ve Yatırım Destek	Katılım Sağlanan Ulusal/Uluslararası Fuar veya Tanıtım Organizasyonu Sayısı	Adet	2	Ajans Yıllık Faaliyet Raporu, Basında Çıkan Haberler
Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölgede Düzenlenen Tanıtım Organizasyonu Sayısı	Adet	1	Ajans Yıllık Faaliyet Raporu, Basında Çıkan Haberler
Tanıtım ve Yatırım Destek	Hazırlanan Bölge Tanıtım Materyali Çeşidi	Çeşit	10	Ajans Yıllık Faaliyet Raporu, Basında Çıkan Haberler
İşbirliği ve Koordinasyon	Düzenlenen İyi Uygulama Örneği Ziyareti veya Tecrübe Paylaşımı Organizasyonu Sayısı	Adet	1	Ajans Yıllık Faaliyet Raporu, Katılımcı Çizelgeleri, Katılımcı Biletleri
İşbirliği ve Koordinasyon	Düzenlenen Kariyer Fuarı ve Proje Pazarı Etkinliği Sayısı	Adet	1	Basında Çıkan Haberler, Ajans Yıllık Faaliyet Raporu

4.2.1.4. Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Ulusal ve uluslararası organizasyonlara katılım sağlanması ve bölgede benzer organizasyonların düzenlenmesi hususu, bölgenin potansiyellerinden en üst düzeyde faydalanmasını ve bölge ekonomisinin geliştirilmesini amaçlayan Ajans faaliyetleri ile doğrudan ilişkilidir. Katılım sağlanan ve düzenlenen tüm etkinliklerde verimliliğin artırılması

adına; bölgede ilgili alanlarda faaliyet gösteren firmalar, kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği ve koordinasyon içerisinde hareket edilecek, ortak tanıtım ve pazarlama faaliyetleri gerçekleştirilecektir. İlgili etkinliklerin takip ve koordinasyonu Tanıtım ve İşbirliği Birimi ile Yatırım Destek Ofisleri tarafından yürütülecektir.

4.2.1.5. İzleme ve Değerlendirme

Tanıtım ve İşbirliği Birimi, Yatırım Destek Ofisleri ve bölge aktörleri işbirliğiyle katılım sağlanacak veya düzenlenecek olan organizasyonların ardından geri bildirimler alınacak, tecrübe paylaşımı gerçekleştirilecek, aynı zamanda söz konusu organizasyonların Ajansımız tarafından yürütülen diğer programlara katkısı takip edilecektir.

Tablo 24: Yerel Kalkınma Fırsatları Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Gerçekleştirilen Fuar vb. Tanıtım Organizasyonlarına Katılım	TİB	01.01.2020 31.12.2020	100.000,00
Bölgede Tanıtım Organizasyonları Düzenlenmesi	TİB	01.01.2020 31.12.2020	100.000,00
Bölge Tanıtım Materyallerinin Hazırlanması	TİB	01.01.2020 31.12.2020	200.000,00
İyi Uygulama Örneklerinin Yerinde Görülmesi ve Tecrübe Paylaşım Organizasyonlarının Düzenlenmesi	TİB	01.01.2020 31.12.2020	100.000,00
Kariyer Fuarı ve Proje Pazarı Etkinliği	TİB ve YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	50.000,00
TOPLAM			550.000,00

4.3. Yatırım Destek Faaliyetleri

4.3.1. Erzurum Yatırım Destek Faaliyetleri

4.3.1.1. Amaç

Mevcut yatırımların desteklenmesi, potansiyel yatırımların teşvik edilmesi ve öne çıkan sektörlerde ihtiyaç duyulan beşeri sermayenin geliştirilmesi amacıyla eğitim/danışmanlık, raporlama, tanıtım, koordinasyon, izleme ve yatırım destek odaklı çalışmalarla Erzurum ili yatırım ortamının iyileştirilmesine katkı sağlamaktır.

4.3.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Erzurum ilindeki mevcut yatırım potansiyelinin ekonomik anlamda güçlü katma değer üreten somut çıktılara dönüşmesi hedefinin başlangıç aşamasında, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı ve Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. ortaklığında, “*Erzurum İli Potansiyel Yatırım Alanları Araştırması*” isimli analiz çalışması yapılmıştır.

Söz konusu çalışma kapsamında tespit edilen gelişme eksenleri ve uygun yatırım alanları doğrultusunda 2019 yılı içerisinde ilimize yeni yatırımcı çekmek ve ilimizin girişimcilik potansiyelini geliştirmek üzere Tekstilkent, Erzurum Süt Sektörü Soğuk Zincir Altyapısının Oluşturulması, Erzurum 2. OSB Doğalgaz ve Su Altyapısının Oluşturulması, ETÜ Kristal Girişimcilik Merkezi projeleri tasarlanmış, uygulamaya konulmuş ve uygulama aşamasında koordine edilmiştir. 2020 yılında ise Erzurum Girişimpark, Lisanslı Depoculuk Erzurum ve Süte Değer (Soğuk Zincir 2. Etabı) projelerinin Yatırım Destek Ofisimiz koordinasyon ve güdümünde uygulanması planlanmaktadır. Gerek bölgemizdeki mevcut yatırımcılara ve gerekse yukarıda sayılan projelerle bölgemize çekilen yeni yatırımcılara yol göstermek üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2020 yılı ÇP Usul ve Esasları’nda önerilen hedefler doğrultusunda eğitim, danışmanlık, proje oluşturma/uygulama/koordinasyon, tanıtım, araştırma/raporlama, işbirliği faaliyetleri yürütülmesi planlanmaktadır.

4.3.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Faaliyetler kapsamında;

- Erzurum ilinin yatırım potansiyelini tanıtmak amacıyla en az 1’er adet İngilizce ve Türkçe Erzurum Yatırım Ortamı tanıtım materyali hazırlanacaktır.
- Erzurum ilindeki mevcut yatırımcıların sektörel tecrübelerini artırmak, verimliliklerini artırmak, iyi uygulama örneklerini yerinde göstermek adına en az 1 adet sektörel tecrübe paylaşımı ve araştırma ziyareti gerçekleştirilecektir.
- Erzurum ilindeki mevcut yatırımcıların sorun ve ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi olunması, öneriler geliştirerek yatırımcıların doğru ve zamanında yönlendirilmesi amacıyla düzenli olarak saha ziyaretleri gerçekleştirilecektir.
- Erzurum ilindeki işletmelere yönelik olarak en az 2 adet eğitim programı düzenlenecektir.
- Erzurum ilindeki yatırımcıların ihtiyaç duyacağı en az 2 adet sektörel araştırma raporu/fizibilite raporu hazırlanacak/hazırlatılacaktır.

- Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında en az 2 adet projenin yerelde koordinasyon ve izleme faaliyetleri yürütülecektir.
- GÜdümlü Proje Desteği kapsamında Erzurum ilinde yürütülmesi planlanan 1 adet projenin yerelde koordinasyon faaliyetleri yürütülecektir.
- Ajansın uluslararası iş birlikleri tesis etmesi ve yabancı yatırımcı çekmesi için yakın coğrafyasında Azerbaycan, Gürcistan veya İran'a yönelik en az 1 ülke raporu hazırlanacaktır.
- Ajansın ortağı olduğu bsnEA Konsorsiyumu tarafından yürütölen COSME Avrupa İşletmeler Ağı Projesi kapsamında Erzurum'daki işletmelere Avrupa'daki işletmelerle gerçekleştirilebilecek işbirliği ve ortak çalışmalarla ilişkin bilgilendirme, eğitim ve sisteme tanıtıcı veri girişı faaliyetleri düzenlenecektir.

Tablo 25: Erzurum Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Materyalleri	Çeşit	2	Materyaller
Tanıtım ve Yatırım Destek	Sektörel Ziyaret	Adet	1	Ziyaret Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Firma Ziyareti	Adet	30	Ziyaret Raporu
Araştırma Analiz ve Programlama	Araştırma/Fizibilite Raporu	Adet	2	Raporlar
Tanıtım ve Yatırım Destek	İzlenen CMDP Projesi	Adet	2	İlerleme Raporları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Koordine Edilen GÜdümlü Proje Sayısı	Adet	1	İlerleme Raporları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Ülke Raporu	Adet	1	Rapor
İşbirliği ve Koordinasyon	COSME AB Projesi	Adet	1	Final Raporları
İşbirliği ve Koordinasyon	Eğitim Sayısı	Adet	2	Katılımcı Listesi, Fotoğraflar
Araştırma Analiz ve Programlama	Rapor Sayısı	Adet	1	Rapor

4.3.1.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Erzurum Yatırım Destek Faaliyetleri kapsamında başta Ajans Tanıtım ve İşbirliği Birimi olmak üzere ilgili diğer birimler, yerel, bölgesel ve ulusal paydaşlar ile eşgüdüm ve koordinasyon içerisinde hareket edilecektir. Eşgüdüm ve koordinasyon süreçlerindeki iş ve işlemler Erzurum Yatırım Destek Ofisi tarafından yürütülecektir.

4.3.1.5. İzleme ve Değerlendirme

Erzurum Yatırım Destek Ofisi tarafından bizzat ve/veya mal/hizmet alımı yöntemi ile gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin zamanında tamamlanması ve söz konusu faaliyetler bağlamında beklenen sonuçların elde edilmesi Erzurum Yatırım Destek Ofisi tarafından takip edilecektir.

Tablo 26: Yerel Kalkınma Fırsatları Erzurum Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahminî Maliyet (TL)
Erzurum il yatırım ortamına ilişkin potansiyel yatırımcıları bilgilendirmek üzere Türkçe ve İngilizce tanıtım materyallerinin hazırlanması	Erzurum YDO	01.01.2020 31.12.2020	60.000,00
Erzurum ilindeki mevcut yatırımcıların sektörel tecrübelerini artırmak, verimliliklerini artırmak, iyi uygulama örneklerini yerinde göstermek adına sektörel tecrübe paylaşımı ve araştırma ziyaretleri gerçekleştirilmesi	Erzurum YDO	01.01.2020 31.12.2020	30.000,00
İlimizdeki mevcut yatırımcıların sorun ve ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi olunması, öneriler geliştirilerek yatırımcıların doğru ve zamanında yönlendirilmesi amacıyla düzenli olarak saha ziyaretleri gerçekleştirilecektir. Ziyaretlerin sonuçları 6'şar aylık periyotlarla Genel Sekreterlik ve Valilik Makamı'na raporlanacaktır.	Erzurum YDO	01.01.2020 31.12.2020	5.000,00
Erzurum ilindeki yatırımcıların ihtiyaç duyacağı alanlarda sektörel araştırma raporlarının ve fizibilite raporlarının hazırlanması	Erzurum YDO	01.01.2020 31.12.2020	170.000,00
COSME Avrupa İşletmeler Ağı Projesi kapsamında Erzurum ilindeki işletmelere yönelik bilgilendirme ve eğitim toplantılarının düzenlenmesi	Erzurum YDO	01.01.2020 31.12.2020	603.005,76
Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı'nın yerelde koordinasyon ve izleme faaliyetlerinin yürütülmesi	Erzurum YDO	01.01.2020 31.12.2020	0,00
Güdümlü Proje Destek Programı kapsamında Erzurum'da yürütülmesi planlanan Süte Değer Projesi'nin yerelde koordinasyon faaliyetlerinin yürütülmesi	Erzurum YDO	01.01.2020 31.12.2020	0,00

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahminî Maliyet (TL)
Erzurum ilinde âtıl durumdaki kamu tesisleri ile özel sektöre ait tesisler tespit edilerek söz konusu tesislerin ekonomiye kazandırılmasına yönelik çalışmalar (raporlama, proje önerileri vs.) yürütülmesi	Erzurum YDO	01.01.2020 31.12.2020	0,00
Ajansın uluslararası iş birlikleri tesis etmesi ve yabancı yatırımcı çekmesi için yakın coğrafyasındaki Azerbaycan, Gürcistan ve İran'a yönelik ülke raporları hazırlanması	Erzurum YDO	01.01.2020 31.12.2020	0,00
TOPLAM			868.005,76

4.3.2. Erzincan Yatırım Destek Faaliyetleri

4.3.2.1. Amaç

Mevcut yatırımların desteklenmesi, potansiyel yatırımların teşvik edilmesi ve öne çıkan sektörlerde ihtiyaç duyulan beşeri sermayenin geliştirilmesi amacıyla eğitim/danışmanlık, raporlama, tanıtım, koordinasyon, izleme ve yatırım destek odaklı çalışmalarla Erzincan ili yatırım ortamının iyileştirilmesine katkı sağlamaktır.

4.3.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Erzincan ilindeki mevcut yatırım potansiyelinin ekonomik anlamda güçlü katma değer üreten somut çıktılara dönüşmesi hedefinin başlangıç aşamasında, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı ve Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. ortaklığında, “*Erzincan İli Potansiyel Yatırım Alanları Araştırması*” isimli analiz çalışması yapılmıştır.

Söz konusu çalışma kapsamında tespit edilen gelişme eksenleri ve uygun yatırım alanları doğrultusunda Erzincan Yatırım Destek Ofisi tarafından “*Erzincan İli Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi Eylem Plânı*” hazırlanmıştır. Faaliyet amacında belirlenen odak alanlardaki eylemlerin gerçekleştirilmesi ile Erzincan ilinin ve TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nin sürdürülebilir kalkınma çabasına katkıda bulunulacaktır.

4.3.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Faaliyetler kapsamında;

- OSB başta olmak üzere uygun yatırım alanları ve konularının belirlenmesi ve sektörel raporların hazırlanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda sektörel rapor, ön fizibilite etüdü/fizibilite etüdü çalışmalarının yanı sıra tanıtıcı broşürler hazırlanacaktır.
- İzin ve ruhsat işlemleri için Erzincan YDO'ya başvuracak olan yatırımcıların bürokratik işlemlerinin kamu kurumları nezdinde takip ve koordine edilmesi sağlanacaktır.
- Erzincan İŞGEM'e yapılacak başvurularda firma taleplerinin incelenmesi, değerlendirilmesi, izin ve ruhsat işlerinin takip edilmesi sağlanacaktır.
- Teknik Destek, Fizibilite Desteği ve Mali Destek Programları kapsamında gerekli bilgilendirmelerin gerçekleştirilmesi, proje başvurularının alınması, ihtiyaç halinde izlemeler gerçekleştirilecektir.
- İldeki mevcut yatırımcılarımızın sektörel tecrübelerini ve verimliliklerini artırmak, dış ticaret kapasite ve kabiliyetlerini geliştirmek ve onlara iyi uygulama örneklerini yerinde göstermek adına sektörel tecrübe paylaşımı ve araştırma ziyaretleri yapılacaktır.
- Yatırım Teşvik Sistemi hakkında toplantı ve kurum ziyareti gibi faaliyetlerle bilgilendirmeler yapılacaktır.
- Kamu kurumu, STK ve özel sektör temsilcileri ile görüşme, değerlendirme toplantılarının ve ziyaretlerin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.
- İlde Ajans adına düzenlenecek olan toplantı, tören, çalıştay vb. organizasyonların koordinasyonu sağlanacaktır.
- Yatırım teşvik belgesi alan yatırımların izlenmesi, ekspertiz işlemlerinin yapılması ve ilgili Bakanlığa rapor edilmesi faaliyetine devam edilecektir.

Tablo 27: Erzincan Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Tanıtım ve Yatırım Destek	Sektörel Çalışma Raporları	Adet	1	Ziyaret Raporları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Değerlendirme Toplantısı Sayısı	Adet	5	Toplantı Tutanağı, fotoğraflar
Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Materyalleri	Çeşit	2	Materyaller
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yatırımcı Ziyareti	Adet	10	Ziyaret Raporu

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma Analiz ve Programlama	Araştırma/Fizibilite Raporu	Adet	2	Raporlar

4.3.2.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Erzincan Yatırım Destek Faaliyetleri kapsamında “*Erzincan İli Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi Eylem Plânı*” uygulanırken Ajans Tanıtım ve İşbirliği Birimi ile birlikte yerel, bölgesel ve ulusal paydaşlar ile eşgüdüm ve koordinasyon içerisinde hareket edilecektir.

4.3.2.5. İzleme ve Değerlendirme

Erzincan Yatırım Destek Ofisi tarafından ve/veya dışarıdan mal/hizmet alımı yöntemi ile gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin zamanında tamamlanması ve söz konusu faaliyetler bağlamında beklenen sonuçların elde edilmesi süreci Erzincan Yatırım Destek Ofisi tarafından takip edilecektir.

Tablo 28: Yerel Kalkınma Fırsatları Erzincan Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
OSB başta olmak üzere uygun yatırım alanları ve konularının belirlenmesi ve sektörel raporların hazırlanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda sektörel rapor çalışması, ön fizibilite etüdü veya fizibilite etüdü yanı sıra tanıtıcı broşürlerin hazırlanması,	Erzincan YDO	01.01.2020 31.12.2020	295.000,00
İldeki mevcut yatırımcılarımızın sektörel tecrübelerini artırmak, verimliliklerini artırmak, iyi uygulama örneklerini yerinde göstermek ve dış ticaret kapasite ve kabiliyetlerini artırmak adına sektörel tecrübe paylaşımı ve araştırma ziyaretlerinin yapılması,	Erzincan YDO	01.01.2020 31.12.2020	30.000,00
Kamu kurumu, STK ve özel sektör temsilcileri ile görüşme, değerlendirme toplantılarının ve ziyaretlerin gerçekleştirilmesi,	Erzincan YDO	01.01.2020 31.12.2020	25.000,00
TOPLAM			350.000,00

4.3.3. Bayburt Yatırım Destek Faaliyetleri

4.3.3.1. Amaç

Mevcut yatırımların desteklenmesi, potansiyel yatırımların teşvik edilmesi ve öne çıkan sektörlerde ihtiyaç duyulan beşeri sermayenin geliştirilmesi amacıyla eğitim/danışmanlık, raporlama, tanıtım, koordinasyon, izleme ve yatırım destek odaklı çalışmalarla Bayburt ili yatırım ortamının iyileştirilmesine katkı sağlamaktır.

4.3.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Bayburt ilindeki mevcut yatırım potansiyelinin ekonomik anlamda güçlü katma değer üreten somut çıktılara dönüşmesi hedefinin başlangıç aşamasında, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı ve Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. ortaklığında, “Bayburt İli Potansiyel Yatırım Alanları Araştırması” isimli analiz çalışması yapılmıştır. Söz konusu çalışma ve Ajans 2014-2023 TRA1 Düzey 2 Bölge Planı kapsamında tespit edilen gelişme eksenleri ve uygun yatırım alanları doğrultusunda Bayburt Yatırım Destek Ofisi 2020 yılı faaliyetleri hazırlanmıştır. Faaliyet amacında belirlenen odak alanlardaki eylemlerin gerçekleştirilmesi ile Bayburt ilinin ve TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin sürdürülebilir sosyo-ekonomik kalkınmasına katkıda bulunulacaktır.

4.3.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Faaliyetler kapsamında;

- Ulusal ve Uluslararası finansman kaynaklarının takip edilmesi ve yerel aktörlere bu kaynaklara erişim hususunda gerekli bilgilendirmelerin ve danışmanlık hizmetlerinin verilebilmesi amacıyla ulusal ölçekte düzenlenen ilgili toplantılara katılım sağlanacak ve il genelinde yıl içerisinde 1 bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilecektir.
- İlin yatırım imkânlarının tanıtılması amacıyla ilde öne çıkan sektöre yönelik ulusal ölçekli firmalara 2 tanıtım ziyareti gerçekleştirilecektir.
- İlin yatırım ortamını ve potansiyelini, ilde sağlanan mali destekleri tanıtıcı ve bilgilendirici dokümanların yatırımcıların istifadesine sunulması amacıyla tanıtım materyali ve broşür hazırlanacaktır.
- İlin yatırım ortamını tanıtmak üzere Bayburtluların yoğun yaşadığı İstanbul'da Yatırım Tanıtım Toplantısı gerçekleştirilecek ve yatırım yapma potansiyeli bulunan Bayburtlu işadamları ziyaret edilecektir.

- 2018 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesi'ne giren ve Türk Dünyası'nın ortak bir değeri olan Dede Korkut'un destanları ve hikâyelerinin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, Bayburt ilinin Türk Dünyası'nın bir araya geldiği önemli bir buluşma noktası haline gelmesi ve kültür turizminden yeterli payı alabilmesi amacıyla Türk Dünyası temsilcilerinin katılım sağlayacağı uluslararası geleneksel şenliklere gerekli destek sağlanacaktır.
- İlde mevcut olan OSB ve KSS'lerde sorun ve ihtiyaç tespitleri yapılacak ve bu sorunlar ajansın mevcut enstrümanları (mali destek programı, güdümlü projeler, sosyal gelişmeyi destekleme programı ve benzeri destekler) ile çözüme kavuşturulacaktır.

Tablo 29: Bayburt Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İşbirliği ve Koordinasyon	Bilgilendirme Toplantıları	Adet	1	Toplantı Tutanakları ve Katılımcı Listeleri
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yatırımcı Ziyaretleri	Adet	2	Ziyaret Raporları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Materyalleri	Çeşit	2	Materyaller
Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Toplantıları	Adet	2	Toplantı Tutanakları
İşbirliği ve Koordinasyon	Dede Korkut Şenlikleri	Adet	1	Organizasyon Raporu ve Kayıtları

4.3.3.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Bayburt Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri uygulanırken, Ajans Çalışma Birimleri ile birlikte yerel, bölgesel ve ulusal paydaşlar ile eşgüdüm ve koordinasyon içerisinde hareket edilecektir. Eşgüdüm ve koordinasyon süreçlerindeki iş ve işlemler Bayburt Yatırım Destek Ofisi tarafından koordine edilecektir.

4.3.3.5. İzleme ve Değerlendirme

Bayburt Yatırım Destek Ofisi tarafından bizzat ve/veya mal/hizmet alımı yöntemi ile gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin zamanında tamamlanması ve söz konusu faaliyetler bağlamında beklenen sonuçların elde edilmesi Bayburt Yatırım Destek Ofisi tarafından takip edilecektir.

Tablo 30: Yerel Kalkınma Fırsatları Bayburt Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahminî Maliyet (TL)
Ulusal ve Uluslararası finansman kaynaklarının takip edilmesi ve yerel aktörlere bu kaynaklara erişim hususunda gerekli bilgilendirmelerin ve danışmanlık hizmetlerinin verilebilmesi amacıyla ulusal ölçekte düzenlenen ilgili toplantılara katılım sağlanması ve il genelinde yıl içerisinde 1 bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmesi,	Bayburt YDO	01.01.2020 31.12.2020	30.000,00
İlin yatırım imkânlarının tanıtılması amacıyla ilde öne çıkan sektöre yönelik ulusal ölçekli firmalara 2 tanıtım ziyareti gerçekleştirilmesi,	Bayburt YDO	01.01.2020 31.12.2020	30.000,00
İlin yatırım ortamını ve potansiyelini, ilde sağlanan mali destekleri tanıtıcı ve bilgilendirici dokümanların yatırımcıların istifadesine sunulması amacıyla tanıtım materyali ve broşür hazırlanması,	Bayburt YDO	01.01.2020 31.12.2020	40.000,00
İlin yatırım ortamını tanıtmak üzere Bayburtluların yoğun yaşadığı iki farklı ilde Yatırım Tanıtım Toplantıları gerçekleştirilmesi ve yatırım yapma potansiyeli bulunan Bayburtlu işadamlarının ziyareti edilmesi,	Bayburt YDO	01.01.2020 31.12.2020	30.000,00
2018 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesine giren ve Türk Dünyası'nın ortak bir değeri olan Dede Korkut'un destanları ve hikâyelerinin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, Bayburt ilinin Türk Dünyası'nın bir araya geldiği önemli bir buluşma noktası haline gelmesi ve kültür turizminden yeterli payı alabilmesi amacıyla Türk Dünyası temsilcilerinin katılım sağlayacağı uluslararası geleneksel şenliklere gerekli desteğin sağlanması,	Bayburt YDO	01.01.2020 31.12.2020	345.000,00
İlde mevcut olan OSB ve KSS'lerde sorun ve ihtiyaç tespitleri yapılması ve bu sorunların Ajansın mevcut enstrümanları (mali destek programı, güdümlü projeler, sosyal gelişmeyi	Bayburt YDO	01.01.2020 31.12.2020	0,00

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahminî Maliyet (TL)
destekleme programı ve benzeri destekler) ile çözüme kavuşturulması,			
TOPLAM			475.000,00

4.4. GÜDÜMLÜ PROJE DESTEĞİ

4.4.1. Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı GÜDÜMLÜ PROJESİ

4.4.1.1. Amaç

Proje ile Bayburt ilinde mevcut kültürel değerlerin korunması ve geliştirilmesi, somut olmayan kültürel mirasın yaşatılması, sosyal hayatın kolaylaştırılması, yenilebilir enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesi ve ilin daha yaşanabilir bir kent haline getirilmesi hedeflenmektedir.

Projenin amacı başta Bayburt halkı olmak üzere, çevre yerleşimlerde yaşayan halkın gerek sosyal ihtiyaçlarını karşılamak gerekse de tarihsel kültürü yansıtacak şekilde bir tematik park ve rekreasyon alanının tasarlanması,

2018 yılı içerisinde ise UNESCO, İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesine Dede Korkut'u dâhil etmiştir. Bu yeni gelişme çerçevesinde Türk Dünyası'nın ortak bir değeri olan Dede Korkut'un destanlarının ve hikâyelerinin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, Bayburt ilinin Türk Dünyası'nın bir araya geleceği önemli bir buluşma noktası haline gelmesi ve kültür turizminden yeterli payı alabilmesi amacıyla Bayburt Şehir Parkı içerisinde tematik bir park ve rekreasyon alanı inşa edilmesi,

Şehrin ortasından geçerek Bayburt İl Merkezi'ni ikiye bölen Çoruh Nehri'nin lastik savaklar aracılığıyla durgunlaştırılması ve nehrin iki yakasının Bayburt ilinin diğer turizm değerleri ile entegrasyonunun sağlanması,

Bayburt ilinin en önemli coğrafi değerlerinden olan Çoruh Nehri'nin eko-turizm bağlamında katma değer oluşturacak ve şehrin sosyal yaşam kalitesini arttıracak şekilde değerlendirilmesi,

Nehrin debisinde yaşanan mevsimsel değişikliklerden ötürü oluşması muhtemel taşkınların kontrol altına alınması ve nehrin doğal yapısına/dokusuna zarar verebilecek diğer problemlerin kalıcı olarak ortadan kaldırılması,

Yapılacak olan rekreasyon ve peyzaj çalışmaları ile Bayburt iline yeni sosyal donatıların (sosyal yaşam alanlarının) kazandırılması,

Yenilenebilir enerji üretiminin yapılması amaçlanmaktadır.

4.4.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Türk Dünyası'nın ortak bir değeri olan Dede Korkut, 2018 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Listesine dâhil edilmiştir. Dede Korkut'un Türkiye'de mezarının bulunduğu varsayılan tek il Bayburt ilidir. Bayburt ilinde Dede Korkut hikâyeleri hala canlılığını korumaktadır. Öte yandan geleneksel olarak her yıl düzenlenen uluslararası Dede Korkut Şenlikleri ile bu kültür halen yaşatılmaktadır.

Dede Korkut hikâyelerinin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, Bayburt ilinin Türk Dünyası'nın bir araya geldiği önemli bir buluşma noktası haline gelmesi, kültür turizminden yeterli payı alabilmesi ve bu değerın Bayburt açısından bir turizm markası olabilmesi için bir tematik parkın oluşturulması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Dede Korkut ve Bayburt ilişkisine yönelik böyle bir müdahale başta Türk Dünyası olmak üzere Bayburt'u ve dolayısıyla da TRA1 Bölgesini kültür turizmi açısından ciddi bir konuma taşıyacaktır.

Aynı zamanda Bayburt ilinde halkın faydalanabileceği ve ilin cazibesini artıran sosyal donatılar yeterli seviyede değildir. Sosyal alanların kısıtlı olması beşeri sermayenin ilde kalmasını engellemekte ve il sürekli göç vermektedir. Kamu hizmeti veren ve özel sektörde görev yapan personellerin tercih edebileceği bir alternatif olarak görülmediğinden hizmet sektöründe süreklilik ve verimlilik sağlanamamaktadır. Bu nedenle Bayburt'a yeni sosyal donatıların kazandırılması, gerek sosyal yaşanabilirlik açısından gerekse insan kaynağının verimliliği açısından önem taşımaktadır.

Günümüz dünyasında turizm olgusu, tarihî ve kültürel değerler ile entegrasyonu sağlanmış doğal coğrafi güzellikler üzerinden varlık bulmaktadır. Bununla birlikte turizm sektörü, 21. yüzyıl ülke ekonomilerinde her geçen gün etkisini ve ağırlığını arttıran bir role ve öneme sahiptir.

Çağlar öncesine dayanan tarihi, farklı ve köklü medeniyetlerin mirası olan sayısız kültürel zenginliği ve ülkemizdeki diğer birçok ile kıyasla daha az bozulmuş kendine özgü coğrafi değerleri ile Bayburt ili, sessiz şehir kimliğini destekleyecek turizm yatırımları açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır.

Bayburt ilinin turizm alanındaki mevcut potansiyelini harekete geçirmek ve bu yolla ilin kalkınma hamlesine katkı sağlayacak sürdürülebilir bir katma değer oluşturmak amacıyla,

önemli bir coğrafi değere sahip Çoruh Nehri'ni odağa yerleştiren alternatif birer turizm ve sosyal yaşam alanı/değeri oluşturma projesinin uygulanması, Bayburt ilindeki bütün aktörlerin/paydaşların üzerinde mutabakat sağladığı bir fikir olarak ortaya çıkmıştır.

Çoruh Nehri'nin Bayburt Şehir Merkezi'nden geçen kısmının lastik savaklarla durgunlaştırılması, nehrin kıyı bandında insanların kullanımına uygun yeni sosyal yaşam alanlarının oluşturulması ve Dede Korkut Obası Tematik Park inşası ile; Bayburt ilinde turizm gelirleri bağlamında önemli bir gelir artışı, ilde yaşayan insanların kullanımına sunulacak olan yeni sosyal donatılar ve alternatif hizmetler ile birlikte, şehrin sosyal anlamda yaşanabilirliğinde önemli ölçüde artış sağlanması, proje kapsamında kurulacak yenilenebilir enerji sistemi kapsamında üretilecek olan elektrik enerjisi ile ülkemizdeki kaynakların daha etkin kullanılması, proje ile birlikte artması beklenen gelir düzeyi, başta iç ticaret olmak üzere, diğer ana sektörleri harekete geçirecek önemli bir katalizör olması, artacak sosyal yaşam düzeyi ve oluşacak yeni istihdam alanları ile birlikte, ilden büyük şehirlere doğru yönelmiş olan göç önlenecek ve kısmen tersine döndürülmesi sağlanacaktır.

Uygulanması planlanan proje, üst ölçekli plan ve programlarla uyumludur. 11. Kalkınma Planı'nda yer alan aşağıdaki hedef ve faaliyetler proje ile örtüşmektedir.

- Kültürel zenginlik ve çeşitliliğin korunup geliştirilerek gelecek nesillere aktarılması, kültür ve sanat faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, millî kültür ve ortak değerler etrafında toplumsal bütünlüğün ve dayanışmanın güçlendirilmesi ile kültürün kalkınmadaki çok boyutlu etkisinin artırılması temel amaçtır. (11. Kalkınma Planı / 629)
- Kültürel altyapı unsurlarının daha verimli ve etkili kullanılabilmesi için mimarisi, işletme ve yönetim modeli işlevsel hale getirilecek; farklı etkinliklere imkân veren esnek mekânsal tasarımlar geliştirilecektir. (11. Kalkınma Planı / 631)
- Türk-İslam tarihinin farklı dönemlerine ait kültürel mirasımıza öncelik verilmek suretiyle, kültürel mirasımızın araştırılması, korunması, günümüz toplumuna ve gelecek kuşaklara aktarılması sağlanacaktır. (11. Kalkınma Planı / 634.1)
- Kültür endüstrilerine verilecek desteklerde tarihi, milli ve kültürel değerlerimizi tanıtıcı, toplumsal birlik ve aidiyet hislerini güçlendirici alanlara öncelik verilecek, klasik sanatlarımıza pozitif ayrımcılık yapılacaktır. (11. Kalkınma Planı / 638)
- Kent merkezlerinde tarihi ve kültürel cazibe noktaları ile alışveriş bölgelerinde motorlu taşıtlardan arındırılmış yaya bölgeleri oluşturulacaktır. (11. Kalkınma Planı / 703.2)

- Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi artırılabacak, yenilenebilir enerji üretiminin şebekeye güvenli bir şekilde entegrasyonunun sağlanması amacıyla gerekli planlama ve yatırımlar gerçekleştirilecektir. (11. Kalkınma Planı / 491)

Proje, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde belirtilen aşağıdaki hedef ve faaliyetlerle bağlantılıdır:

- Alternatif enerji kaynakları açısından bölgelerin farklı potansiyellerinin bulunması ve yenilenebilir ve yerli kaynaklara dayalı üretim politikaları bölgelere yeni fırsatlar sunmaktadır. Kamu yatırım ve destek uygulamalarıyla özel sektörün bölgelerdeki bu potansiyelleri harekete geçirmesi sağlanmalıdır. (BGUS - Enerji Başlığı/302)
- Çevreyle dost enerji kullanımı için yenilenebilir enerji üretimi desteklenecektir. (BGUS - Kırsal Çevrenin İyileştirilmesi ve Doğal Kaynakların Korunması Başlığı/527)
- Dezavantajlı kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonuna yönelik olarak cinsiyet eşitliğini sağlayıcı, yoksulluğu azaltıcı, gençlerin üretkenliğini, istihdam edilebilirliğini ve sosyal imkânlarını artırıcı tedbirler geliştirilecektir. Düşük nitelikli yaşam alanlarında bulunan dezavantajlı kesimlerin yaşam kalitesinin artırılması ve şehre entegrasyonu amacıyla ilgili şehir özelliklerine uygun mekânsal düzenlemeler yapılacaktır. (BGUS - Beşeri ve Sosyal Sermayenin Geliştirilmesi Başlığı/418)
- Ülke genelinde turizmin coğrafi ve tür bakımından çeşitlendirilmesinde bölgesel çekim merkezlerinin doğal ve kültürel özellikleri temel alınarak, bu şehirlerde kültür, inanç, gastronomi, doğa ve kış turizmi gibi turizm çeşitleri geliştirilecektir. (BGUS - Kentsel Ekonomilerin Geliştirilmesi Başlığı/397)

Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı Güdümlü Projesi, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı Bölge Planı'nın vizyon, hedef ve tedbirlerine yönelik olarak tasarlanmıştır.

- Yüksek irtifa ve bozulmamış doğal yapıdan kaynaklanan ayırt edici özelliklere sahip tarımsal ürün miktarını artırmış; ürettiğini işleyerek değerinde pazarlayan; kaliteli ve çeşitli hizmet sunumu ile iç ve dış yakın coğrafyası için çekim merkezi olmuş, yaşanabilirliği yüksek bir bölge olmak. (Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2014 – 2023 Bölge Planı Vizyonu)
- Sunduğu kaliteli ve çeşitli hizmetler ile bölgenin yakın ve uzak coğrafyası için bir sunum merkezi haline gelmesi – Tedbir: Bölgede Turizmin Değer Zincirindeki Tüm Alt Sektörlerle Beraber Yüksek Sosyoekonomik Faydayı Sağlaması (Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2014 – 2023 Bölge Planı Vizyonu – 3. Gelişme Eksenini ve ilgili tedbiri)

- Bölgenin yaşanabilirliğinin artırılması – Tedbir: Bölgenin Sosyal, Kültürel, Sanatsal ve Rekreatif İmkanlarının Geliştirilmesi (Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2014 – 2023 Bölge Planı Vizyonu – 4. Gelişme Eksenine ve ilgili tedbiri)

4.4.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Proje çerçevesinde yapılacak tematik park ve rekreasyon alan yapım işi ile birlikte ilin yaşanabilirliğinin ve cazibesinin artırılması ile sosyal hayatın kolaylaştırılması, somut olmayan kültürel mirasın yaşatılması, ilin Dede Korkut değeri ile anılan bir marka kent haline gelmesi, Türk Dünyası'nın ortak bir değeri olan ve 2018 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Listesine alınan Dede Korkut Hikâyelerinin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, turizm gelirlerinin artırılması, kültürel değerleri koruyacak ve geliştirecek şekilde; dezavantajlı grupların sosyal, kültürel ve fiziksel hizmetlere erişebilirliklerini kolaylaştıracak altyapının tesis edilmesi, yenilenebilir kaynaklardan enerji üretiminin yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi ile enerjide dışa bağımlılığın azaltılması beklenmektedir.

4.4.1.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Proje kapsamında paydaş kurum ve kuruluşların birbirleriyle olan koordinasyonu ve eşgüdümü Proje Yürütücüsü Bayburt Belediye Başkanlığı tarafından; Ajans ile Bayburt Belediye Başkanlığı arasındaki koordinasyon ve eşgüdüm faaliyetleri ise, Bayburt Yatırım Destek Ofisi tarafından yürütülecektir.

4.4.1.5. İzleme ve Değerlendirme

Projenin başvuru ve onay sürecindeki iş ve işlemlerden Program Yönetimi Birimi, izleme ve değerlendirme sürecindeki iş ve işlemlerden ise, İzleme ve Değerlendirme Birimi sorumlu olacaktır.

Tablo 31: Yerel Kalkınma Fırsatları 2020 Yılı GÜDÜMLÜ Proje Desteği

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı GÜDÜMLÜ Projesi	Bayburt YDO, PYB	01/01/2020 31/12/2020	8.000.000,00
TOPLAM			8.000.000,00

4.5. Ajansın Geçmiş Yıllara Ait Mali Destek, Teknik Destek, GÜDÜMLÜ Proje Desteği ve Cazibe Merkezleri Destekleme Programı Uygulamaları

Ajansımızca 2018 ve 2019 yıllarında uygulanan Güdümlü Proje Desteklerine, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında uygulanan Mali Destek Programlarına, 2019 yılında uygulanan Teknik Destek Programı, 2019 yılında uygulanan Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) ve Cazibe Merkezlerini Destekleme Programına ait projelerin 2020 yılına devir eden ödemeleri bulunmaktadır. İlgili projeler 2020 ve 2021 yılları içerisinde tamamlanacak olup izleme faaliyetleri İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından yapılacaktır.

Tablo 32: Geçmiş Yıllara Ait Proje Uygulamaları

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
2018 Yılı Güdümlü Proje Desteği demelerinin Gerçekleştirilmesi	İDB	01.01.2020 31.12.2020	1.999.728,00
2019 Yılı Güdümlü Proje Desteği demelerinin Gerçekleştirilmesi	İDB	01.01.2020 31.12.2020	9.975.613,43
2016 Yılı Mali Destek Programları demelerinin Gerçekleştirilmesi	İDB	01.01.2020 31.12.2020	136.487,24
2017 Yılı Mali Destek Programları demelerinin Gerçekleştirilmesi	İDB	01.01.2020 31.12.2020	4.287.649,72
2018 Yılı Mali Destek Programları demelerinin Gerçekleştirilmesi	İDB	01.01.2020 31.12.2020	2.999.981,44
2019 Yılı Mali Destek Programları demelerinin Gerçekleştirilmesi	İDB	01.01.2020 31.12.2020	5.250.000,00
Yeşil Yol Gzerghındaki Kültür-Turizm Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesi Mali Destek Programı	İDB	01.01.2020 31.12.2020	913.234,99
2019 Yılı Teknik Destek Programları demelerinin Gerçekleştirilmesi	PYB	01.01.2020 31.12.2020	84.547,00
2019 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)	İDB	01.01.2020 31.12.2020	5.580.000,00
Cazibe Merkezleri Destekleme Programı demelerinin Gerçekleştirilmesi	ERZURUM YDO	01.01.2020 31.12.2020	23.829.743,91
TOPLAM			55.056.985,73

4.6. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı

4.6.1 Amaç

TRA1 Bölgesinde turizm ve imalat sanayi sektörlerine yeni yatırımların kazandırılması, üretim ve hizmet süreçlerinde gerekli fiziki ve teknolojik altyapının iyileştirilmesi, verimliliğin artırılması ve bölgedeki işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücü elde etmesine katkı sağlanması.

4.6.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TRA1 Düzey 2 Bölgesinde turizm, sağladığı ekonomik ve toplumsal kazanımların büyüklüğü ve kalkınma sürecini hızlandırma özelliğinden dolayı, TRA1 Düzey 2 Bölgesi için öncelikli sektörlerin başında gelmektedir. Sektörün diğer bir özelliği ise, değer zincirinde diğer bazı kritik sektörleri barındırmasıdır. Kuzeydoğu Anadolu için bu sektörlerin başında, bölgenin ekonomisinde önemli yer tutan tarım, gıda ve hayvancılık gelmektedir. Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinden oluşan bölge, başta 4000 yılı aşkın tarihi geçmişi, özgün iklimi ve coğrafi yapısı, zengin su kaynaklarının başlangıç noktasında bulunması ve termal kaynakları nedeniyle farklı turizm tipleri için çok yönlü ve oldukça geniş bir yelpazede değer ve varlık potansiyeli sunmaktadır.

Diğer yandan, imalat sanayi bölge genelinde yeterince gelişmemiştir. İmalat sanayiinde katma değeri düşük olan ürünlerin üretilmesi, ürün yelpazesinin çeşitlenememiş olması, OSB ve KSS'lerdeki altyapı yetersizlikleri, eğitimli ve nitelikli iş gücü yetersizliği, ulusal veya uluslararası kalite standartlarında üretimin yapılamaması, pazarlama faaliyetlerine gerekli önemin ve kaynağın ayrılamaması gibi temel sıkıntılar ülke genelinde olduğu gibi Bölge'de de imalat sanayiinin gelişmemesindeki temel etkenlerdendir.

Yapılan mevcut durum analizleri ışığında, farklı turizm tipleri için önemli potansiyele sahip olan ve imalat sanayii yeterince gelişmemiş olan TRA1 Düzey 2 Bölgesinde; bölgesel kalkınma açısından turizm ve imalat sanayi sektörleri müdahale edilebilecek alanlar olarak ortaya çıkmaktadır. Turizm ve imalat sektörlerinde bölgeye yeni yatırımların kazandırılması, üretim ve hizmet süreçlerinde gerekli fiziki ve teknolojik altyapının iyileştirilmesi, verimliliğin artırılması ve bölgedeki işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücü elde etmesine katkı sağlanması amacıyla "Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı" hazırlanmıştır. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı, bölgesel ve ulusal ölçekli planlar, stratejiler ve politikalar ile uyumlu olarak hazırlanmıştır.

On Birinci Kalkınma Planında verimliliği odağına alan, sanayi sektörünün başat rol üstlendiği, ihracata dayalı istikrarlı bir büyüme modeli öngörülmektedir. Planda “Makroekonomik Politika Çerçevesi” başlığı altında “Özel sektör yatırımlarının artırılması için yatırım ortamının iyileştirmesinin yanı sıra farklı destek mekanizmaları hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Program On Birinci Kalkınma Planının Hedef ve Politikaları arasında yer alan 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik” başlığı altında ele alınan politikalara bölgesel düzeyde hizmet edecek şekilde tasarlanmıştır.

Planda yer alan Bölgesel Gelişme başlığı altında belirlenen politika ve tedbirlerde “Görece geri kalmış bölgelerde kentsel ve sınai altyapıların geliştirilmesi, gelişme potansiyelini haiz sektörlerde istihdamın artırılması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesinin destekleneceği ve kalkınma ajanslarının ise sonuç odaklı programlar ve bölgeye özel yenilikçi destek mekanizmaları ile daha odaklı ve etkili destekler sağlayacağı ifade edilmektedir.

Bölgesel gelişme ve rekabet edebilirlik açısından ulusal düzeyde koordinasyonu sağlamayı amaçlayan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde (2014-2023); bölgelerde öne çıkan sektör ve kümelerin etkin kılınması, imalat sanayi yanında turizm gibi hizmetler sektörlerinin de kalkınma yönünde harekete geçirilmesi, yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesi ve bölgelerin kalkınma önceliklerine hizmet edecek yatırımların artırılması, yerel potansiyelin değerlendirilerek rekabet gücünün artırılmasında önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi’nin (BUGUS) genel amaçları arasında 2. amaç olarak belirlenen “Tüm bölgelerin, potansiyellerinin değerlendirilmesi ve rekabet güçlerinin artırılması suretiyle ulusal kalkınmaya azami düzeyde katkı sağlaması” amacı ve bölgedeki atıl kalmış, değere dönüştürülmemiş kaynakların ve bölgenin içsel potansiyelinin harekete geçirilmesi hususu programın tasarım aşamasında dikkate alınmıştır. Strateji belgesinde farklı yerleşim yerlerinin kalkınmasına yönelik belirlenen ve bölge illerini kapsayan mekânsal amaçlar, “bölgesel çekim merkezleriyle düşük gelirli yörelerin kalkınmasının tetiklenmesi” ve “yapısal dönüşüm illerinde ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve ekonominin canlandırılması” olarak belirlenmiştir. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı, bölgede öne çıkan ve bölge ekonomisi için önemli bir potansiyele sahip sektörlerin geliştirilmesine yönelik yatırımların desteklenmesi ile bölge ekonomisinin geliştirilmesine, sektörel fiziki ve teknolojik altyapının yenilenmesine, verimliliğin yükseltilmesine ve bölgenin rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Programın özel amaçları TRA1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı’nda belirlenen öncelikli müdahale alanlarına hizmet edecek şekilde kurgulanmıştır. Program, Bölge Planı’nda yer alan; üreticinin

teknik kapasitesinin ve niteliğinin artırılması, bölgenin dış ticaret kapasitesinin geliştirilmesi, bölgede markalaşma kültürünün geliştirilmesi ve marka ürünler oluşturulması, bölge için alternatif pazar ağlarının ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi, bölgede girişimciliğin ve girişim sayısının artırılması tedbirleri ile de doğrudan örtüşmektedir.

4.6.3 Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı kapsamında elde edilecek çıktı ve sonuçlar aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 33 Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Finansman Desteği	Desteklenen Proje Sayısı	Adet	20	Program Kapanış Raporu, Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 34: Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı Sonuç Göstergeleri

Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Fiziki ve teknolojik altyapısı yenilenen firma/tesis sayısı	Adet	10	Proje nihai raporları
Üretilen Yeni Ürün/Hizmet Sayısı	Adet	2	Firma Ürün Katalogları
Sektörde Yeni Faaliyete Geçen İşletme Sayısı	Adet	5	Ticaret ve Sanayi Odası Sicil Kayıtları
Sektörde İstihdam Edilen Kişi Sayısındaki Artış	Kişi	120	SGK Kayıtları,

4.6.4 Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı 2021 Çalışma Programında yer alan Sonuç Odaklı Programlarda belirlenen amaç ve hedeflere hizmet etmektedir. Bu kapsamda ilgili SOP komisyonları, Ajans çalışma birimleri arasındaki koordinasyon Program Yönetim Birimi tarafından sağlanacaktır.

4.6.5 İzleme ve Değerlendirme

Programın tasarımı, başvuruların alınması, değerlendirmelerin yapılması ve yaralanıcılar ile sözleşmelerin imzalanmasına kadar geçen tüm süreçlere ilişkin iş ve işlemlerden Program Yönetimi Birimi, izleme ve değerlendirme sürecindeki iş ve işlemlerden ise, İzleme ve Değerlendirme Birimi sorumlu olacaktır.

Tablo 33: Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	PYB, İDB	01/10/2020 31/12/2023	325.000,00 ¹³
TOPLAM			325.000,00

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Çalışma Programı, 4 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 184'üncü maddesinde "kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak" olarak belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere ve aynı Kararnamenin 194/1-a ve 196/1-b maddeleri ile Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 21'inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, 2020 yılı faaliyetlerini TRA1 Düzey 2 Bölge Planı (2014-2023), ulusal ölçekli plan ve stratejik dokümanlar ile bölge açısında potansiyel arz eden alanlar esas alınarak belirlenen sonuç odaklı programlar, kurumsal gelişim çalışmaları ve yerel kalkınma fırsatları kapsamında gerçekleştirecektir.

Bölgede turizm sektörünün hizmet kalitesini ve hizmet çeşitliliğini artırmak, sektöre yönelik tanıtım, pazarlama ve destinasyon markalaşması çalışmalarını yapmak, bölgenin turizm kapasitesinin artırılabilmesi amacıyla yeni özel sektör yatırımlarını bölgeye çekmek ve sektöre yönelik girişimciliği geliştirmek özel amaçları ile kurgulanan **Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı** ulusal ve bölgesel düzeyde turizme yönelik hazırlanan strateji ve planlar ile

¹³ Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarını kapsayacak şekilde uygulanacaktır. Program için 2020 yılı bütçesinden 1.300.000,00 TL, 2021 yılı bütçesinden 1.600.000,00 TL, 2022 yılı bütçesinden 4.000.000 TL ve 2023 bütçesinden 3.100.000,00 TL olmak üzere toplam 10.000.000,00 TL bütçe tahsis edilmesi öngörülmektedir. Bu bütçenin 2.500.000,00 TL'si Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; 2.500.000,00 TL'si Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, 2.500.000,00 TL'si Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve 2.500.000,00 TL'si Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında kullanılacaktır.

bütünlük arz etmektedir. Kar ve kış sporları; kongre, incentive ve fuar turizmi; tarih ve kültür turizmi; macera ve doğa sporları turizmi; eko-turizm ve sağlık turizmi açısından büyük bir potansiyele sahip olan bölgede bu potansiyelin harekete geçirilmesi ve yerel halkın turizm gelirlerinden daha fazla pay alması için turizmin tüm alt sektörleriyle geliştirilmesi gerekmektedir. Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, yol haritası niteliğinde kış kenti tasarım rehberi hazırlanması; tesislerin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması; sağlık turizmi konferansı düzenlenmesi, seyahat acenteleri, kamu hastaneleri ve kamu konaklama tesisleri ile Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezine yönetim danışmanlığı hizmeti sağlanması; yatırımlara yönelik fizibilitelerin hazırlanması; alışveriş ve kış festivalleri düzenlenmesi; ulusal ve uluslararası etkinliklerin bölgeye çekilmesi; sektöre yönelik teknik destek programı uygulanması faaliyetlerini içermektedir. Gerçekleştirilecek tüm faaliyetler sonrasında gelen turist sayısında % 10 artış hedeflenmektedir. Bu artışın bölgede turizmden elde edilen geliri artıracığı düşünülmektedir.

TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP kapsamında öncelikle bölgede üretilen çiğ sütün kaliteli ve sürdürülebilir olarak soğuk zincire dâhil edilmesi, çiğ sütte standardizasyonun sağlanması, süt üreticilerinin çiğ süttten elde ettiği gelirin Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenen taban fiyat doğrultusunda kademeli olarak arttırılması, çiğ süttten üretilen ikincil ürünlerin kalitesinin ve çeşitliğinin arttırılması alanlarında yapılacak müdahalelerle sektörün katma değerinin arttırılması sağlanacaktır. Program aracılığıyla, bölgede kırmızı et üretim ve işleme sektörlerinde faaliyet göstermekte olan işletmelere, üretim tesislerinin modernizasyonu ve üretim kapasitelerinin arttırılmasına yönelik destek sağlanacaktır. Aynı çerçevede, bölgedeki ilgili sektörlerde insan kaynağının niteliğinin geliştirilmesi ve sektör firmalarının kurumsal yetkinliklerinin arttırılması amacıyla teknik destek ve yönetim danışmanlığı desteği sağlanacaktır. Sonuç Odaklı Program kapsamında uygulanan/uygulanacak olan “*Erzurum İli Süt Sektörü Soğuk Zincir Kurulumu Projesi*”, “*Sütle Değer Projesi*”, “*Erzincan İli Süt İşleme Tesisi Projesi*” ve “*Erzincan İli Yöresel Peynir İmalatı Projesi*” isimli güdümlü projelerin yanı sıra, yine Program kapsamında Ajans tarafından 3 yıl içerisinde uygulanacak olan teknik ve mali destek programları aracılığıyla Bölgede asgari 1.000 işletmenin soğuk zincir sistemine dâhil olması beklenmektedir. Erzurum, Erzincan, Bayburt İlleri Tarım ve Orman Müdürlüklerinden alınan bilgilere göre, 2019 yılı sonu itibarı ile Bölge illerinde et ve süt sektörlerinde çalıştığı bildirilen kişi sayısı yaklaşık 600'dür. SOP uygulama döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından ilgili sektörlerde asgarî 120 kişilik ilave istihdam gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Erzurum, Erzincan, Bayburt İlleri

Tarım ve Orman Müdürlüklerinden alınan bilgilere göre, 2019 yılı sonu itibarı ile Bölge illerinde faaliyet gösteren süt işleme tesislerinin bildirilen kapasite kullanım oranları yaklaşık %30'dur. SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından söz konusu tesislerin toplam kapasite kullanım oranlarının asgarî %15 artması beklenmektedir. Ajans tarafından 2013 yılında et ve süt sektörlerine yönelik olarak uygulanan mali destek programının kapanış raporu ve söz konusu programı da kapsayan etki analizi çalışmaları incelendiğinde, uygulanan benzer programların destek yararlanıcılarının cirolarında asgarî %10'luk bir artış meydana getirdiği tespit edilmiştir. Söz konusu veriler ışığında, SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından Ajanstan finansal destek alan işletmelerin cirolarında asgarî %10'luk bir artış olacağı öngörülmektedir.

Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın başarı ile uygulanıp sonuçlandırılmasıyla birlikte; TRA1 Düzey 2 Bölgesinde mevcut olan ve işlenerek pazara arz edilen ürünlere ait sektörün yatırım ortamının iyileştirilmesi, sektörde AR-GE, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi, katma değeri yüksek yeni ürünlerin üretilmesinin teşvik edilmesi, sektörde faaliyet gösteren işletmelerin kurumsal yapılarının, insan kaynağı altyapılarının, teknik bilgi, becerileri ve üretim kapasitelerinin geliştirilmesine bağlı olarak ulusal/uluslararası düzeyde rekabet güçlerinin artırılması sağlanacaktır. 3 yıllık SOP uygulama döneminin sonunda ilgili sektörde ilave 120 kişilik istihdam artışı öngörülmektedir.

6. EKLER

EK 1/A-1 Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi Güdümlü Projesi Bilgi Formu

EK 1/A-2 Bayburt Dede Korkut Obası ve oruh Nehri Rekreasyon Alanı Güdümlü Projesi Bilgi Formu

EK 1/B Proje Listesi

EK 1/C Yurtdışı Fuarlar ve alıŐma Ziyaretleri Tablosu

EK 1/D Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu

EK 1/E Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu

EK 1/F Kaynak Verimliliği Faaliyetleri Tablosu

EK 1/A-1 Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi GÜdümlü Projesi Bilgi Formu

Temel Bilgiler

Proje adı	Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi Projesi
Proje konusu	Erzincan ilinde var olan karbondioksit gazının sanayi gazları sektörüne yönelik sıvılaştırma işletmesinin kurulması
Uygulama yeri	Erzincan ili
Proje yürütücüsü kuruluş	Erzincan Belediyesi
Proje ortakları	-
Faydalanıcılar	<p><u>Temel faydalanıcılar:</u> Erzincanlı Sanayiciler, Erzincan Ticaret ve Sanayi Odası Erzincan Belediyesi, Erzincan İl Özel İdaresi, Erzincan Orman ve Tarım İl Müdürlüğü, Erzincan Ziraat Odası</p> <p><u>Diğer faydalanıcılar:</u> (Bu bölümde proje sonuçlarından dolayı olarak etkilenecek taraflar yer alacaktır.) Erzincan'da sanayi sektöründeki tüm paydaşlar, uzun vadede il 226.000 kişi ve bölge halkı 2 milyon kişi.</p>
Proje konusuyla ilişkili diğer kurum ve kuruluşlar	Erzincan Ticaret ve Sanayi Odası
Proje Faaliyetleri	<ol style="list-style-type: none">1-Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması, Proje Başlangıç Toplantısı2-İşletme dönemi yatırımlarına işletme izninin alınması3-İhale ve satın alma4-İnsaat ve Uygulama işleri tamamlanarak gerekli üniteler oluşturulması (CO₂ ile soğutma / dondurma tünelleri, CO₂ ile soğutma / dondurma kabinleri,600 m² idari bina, 200 m² depo, dolum ve güvenlik vb. alanlar, 3/a grubu küçük sanayi tesisleri, laboratuvar, sıvılaştırma tesisi)5-Proje Bilgilendirme Faaliyetleri6-Görünürlük Faaliyetleri7-Projenin Değerlendirilmesi ve Kapanış Sunumu

Toplam maliyet	10.000.000 TL
Ajans katkı payı	5.000.000 TL
Proje yürütücüsü ve ortaklarının katkı payı	5.000.000 TL
Proje konusu taşınmazların mülkiyet durumu	Projenin uygulamasının yapılacağı proje uygulama alanı proje yürütücüsüne (Erzincan Belediyesi) aittir.
Yapım işlerinin tahmini bedelinin proje bütçesine oranı	%6
Proje uygulama süresi	24 ay
Projedeki İşletme Modeli	<ul style="list-style-type: none"> • Projenin işletme modeli, • Proje sonucunda ne tür ürün ve hizmetleri üretileceği, • Bu ürün ve hizmetlerden kimlerin hangi koşullarda yararlanacağı, • Gelir gider dengesi ile finansal yönetimin nasıl kurgulanacağı • Projenin sürdürülebilirliğinin nasıl sağlanacağı

Proje Arka Planı, Gerekçesi, Hedef ve Amaçları

Projenin arka planı ve gerekçesi	<p>Güdümlü projeler, bölge planında öngörülen öncelikler doğrultusunda, konusu ve koşulları Ajans öncülüğünde ve yönlendirmesinde belirlenen özel nitelikli model projelerdir. Ayrıca güdümlü projelerde özel sektör işletmeciliğini güçlendirecek şekilde, üretim ve ihracat kapasitesinin geliştirilmesi, iyi uygulama örneklerinin oluşturulması, sektörel ihtisaslaşmanın desteklenmesi, özel bilgi, beceri ve teknolojilerin geliştirilmesi, transferi veya yaygınlaştırılması, yeni finansman modellerinin geliştirilmesi, kamu-üniversite-sanayi işbirliğinin desteklenmesi, yeni hizmet ve üretim organizasyonlarının geliştirilmesi, işbirliği ağları ve değer zinciri oluşturulması, kümelenmelerin desteklenmesi, yeni sanayi altyapısı ve organizasyon modellerinin geliştirilmesi ve bölgedeki sektörlerin ihtiyaç duyacağı alanlarda insan kaynaklarının geliştirilmesi esastır.</p> <p>Proje, TRA1 Düzey 2 Bölge Planı'nda yer alan "bölgede üretilen hammaddenin islenerek katma değerli ürün haline getirilmesi" eksenini ile ilgili olup;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bölgeye işleme ve imalat sanayi yatırımlarının çekilmesi 2. Bölgenin sermaye birikiminin bölge içerisinde yatırıma dönüştürülmesi 3. Bölgenin AR-GE, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi 4. Katma değeri yüksek ürünlerin değerinde pazarlanması öncelikleri ile birebir uyumludur.
----------------------------------	--

	<p>Projenin en önemli faydalanıcısı OSB’de bulunan işletmeler ve yatırım yapmayı düşünen yatırımcı firmalar olacaktır. Proje ile OSB’nin işleyişine ve devamlılığına katkıda bulunulması beklenmektedir. Böylelikle içinde bulunulan süreçte ve gelecekte yatırım yapacak yatırımcılar için cazip, imkânları yüksek, maliyetler açısından en uygun çözümleri üretmeyi başaran modern teknolojik imkânlarla sahip bir sanayi bölgesi konumu sağlanacaktır.</p>
Projenin genel hedefi	<p>TRA1 Bölgesinin ikinci büyük ili olan Erzincan’ın Büyük Çakırman Mevkiinde Bulunan Jeotermal kaynağa ait Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi ile</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Erzincan ilinin ekonomisine katkı sağlamak; 2. İlin ekonomik gücünün rekabet edebilirlik seviyesine yükselmesini sağlamak, 3. Sosyo-ekonomik gelişmişlik farkının azaltılmasına katkıda bulunmak hedeflenmektedir.
Proje özel amaçları	<p>Jeotermal kaynağa ait Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi ile</p> <p>1-TRA1 Bölge Planı’nda da değinildiği üzere Bölge Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu fay hatlarının kesişim noktasında yer aldığı için Erzincan, Çat, Hınıs ve Karaçoban 1. derece deprem kuşağında kalmaktadır. Bu özelliği nedeniyle doğal madensuyu ve jeotermal kaynaklar bakımından zengindir. Bu zenginliğin termal turizmin dışında sanayi gazları sektöründe kullanılması amaçlanmaktadır. Dolayısıyla, jeotermal kaynağa ait sıvı karbondioksit üretim işletmesinin kurulması,</p> <p>2- 2014 yılı itibarıyla Erzincan ilinin Türkiye gayri safi yurtiçi hasılası içindeki payı %0,25’dir. Bu payla Erzincan, iller arası sıralamada 62’nci sırada yer almaktadır. İl gayri safi hasılası büyüklük açısından Doğu Anadolu Bölgesi illeri arasında ise beşinci sırada bulunmaktadır. Erzincan’da kişi başına gayri safi hasıla 2014 yılında 10,493 USD olarak gerçekleşirken, bu rakam Türkiye genelinin %13 altında, TRA1 Bölgesinin ise %35 üzerindedir. Açılması planlanan işletme ile bu değerlerin daha da geliştirilmesi,</p> <p>3- Erzincan İli Uygun Yatırım Konuları Araştırması çalışması verilerine göre, 2014 yılı itibarıyla Türkiye toplam sanayi GSYİH’sının %0.22’sini üreten Erzincan, Türkiye sanayi GSYİH ’sına yaptığı katkı açısından 81 il arasında 56’ncı sırada bulunmaktadır. Bu durumun iyileştirilmesi için ilin sosyo ekonomik gelişmişlik farkını azaltmaya katkıda bulunacak olan sıvı karbondioksit üretim işletmesinin kurulmasının sağlanması</p>
Bölge Planı ile olan ilişkisi	<p>Erzincan ilinde var olan karbondioksit gazının sanayi gazları sektörüne yönelik sıvılaştırma işletmesinin kurulması fikri, KUDAKA 2014-2023 Bölge Planında yer alan gelişme eksenlerinden “Birinci Eksen: Başta nitelikli ve ayırt edici özellikteki ürünler olmak üzere tarımsal üretimin miktar ve kalitesinin artırılması” eksenini altındaki ikinci öncelik olan “Kaliteli, Yeterli ve Sürekli Tarımsal Üretim İçin Teknik Altyapının İyileştirilmesi” ile “İkinci Eksen: Bölgede üretilen hammaddenin</p>

	işlenerek katma değerli ürün haline getirilmesi” eksenindeki dördüncü öncelik olan “Katma değeri yüksek ürünlerin değerinde pazarlanması” önceliklerine dayanmaktadır.
Ulusal Plan ve Stratejiler ile olan ilişkiler	Madencilik ürünlerinin yurtiçinde işlenmesi ve oluşan katma değer artırılması ile alakalı T.C. Onuncu Kalkınma Planı’nda, “ <i>Türkiye’de madencilik sektörünün GSYH içerisindeki payı 2006 yılında yüzde 1,2 iken, 2012 yılında yüzde 1,5’e yükselmiştir. Toplam ihracat 2006 yılında 1,1 milyar dolar iken 2012 yılında 3,2 milyar dolara yükselmiş olup, ihracatın büyük bir kısmı doğal taş, bakır, çinko, krom, feldspat ve bordan oluşmaktadır</i> (T.C. Onuncu Kalkınma Planı - 2.2.17. Madencilik/798) şeklinde değerlendirme yapılmaktadır. Ayrıca, <i>ülkemin önemli potansiyele sahip olduğu jeotermal, linyit, mermer, bor, krom gibi yer altı kaynaklarımızın daha yüksek katma değer yaratacak şekilde ekonomiye kazandırılması</i> (T.C. Onuncu Kalkınma Planı - 2.2.17. Madencilik/802) ile <i>Krom ve mermer gibi madencilik ürünlerinin yurtiçinde işlenmesi ve oluşan katma değer artırılması sağlanacaktır</i> (T.C. Onuncu Kalkınma Planı - 2.2.17. Madencilik/810) hususlarına değinilmiştir. Bu doğrultuda Bölgemizde bulunan ve henüz tam keşfedilmemiş ve/veya işlenmemiş yer altı kaynaklarından olan perlit, jeotermal karbondioksit, perlit ve mezkur planda bahsedilen krom madenlerine yönelik katma değer yaratan işleme ve pazarlama faaliyetlerine üst ölçekli planlarda zımnen atıf vardır.
Projenin tamamlanması	Erzincan İli Yeraltı Kaynakları İşleme Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde ilde sıvılaştırılmış karbondioksit dayalı üretim işletmesi ve kümelenme oluşturmak için çalışmalar devam etmektedir. Bu çerçevede bu güdümlü projenin, programın tamamlayıcı bir parçası olduğu düşünülmektedir. Sıvılaştırılacak olan karbondioksiti hammadde olarak kullanacak olan firmaların önemli girdi kaynağı bu proje sayesinde olacaktır. Projenin tamamlanması, yatırım yapma potansiyeli olan firmalar için de cezbedici bir çekim sebebi olacaktır.

Ön Değerlendirme

Projenin sektörel ve bölgesel etkileri	Projenin tamamlanması halinde hem ilin jeotermal kaynağının ekonomiye katma değer sağlayan bir araç haline gelmesi, ildeki istihdamı artırıcı olumlu katkı sunması ve bölgesel/ulusal çapta da sanayi gazları sektörüne ciddi bir girdi sağlama hedeflenmektedir. Sektördeki tüm paydaşlara çarpan etkisi yönüyle olumlu katkılar sunacağı düşünülen projenin sektöre hem girdi sağlama hem de altyapı oluşturma gibi etkilerinin olacağı beklenmektedir.
--	---

EK 1/A-2 Bayburt Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı Güdümlü Projesi Bilgi Formu

Temel Bilgiler

Proje adı	Bayburt Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı
Proje Konusu	Tematik Park ve Rekreasyon Alanı Yapımı
Uygulama yeri ve süresi	Bayburt – 24 Ay
Proje yürütücüsü kuruluş	Bayburt Belediye Başkanlığı
Proje ortakları	Bayburt Valiliği, Bayburt İl Özel İdaresi ve Bayburt İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Faydalanıcılar	Temel faydalanıcılar: <ul style="list-style-type: none">• Bayburt ilinde yerleşik halk• Dede Korkut Kültürel Mirasının tarafı/paydaşı olan ülkeler ve vatandaşları
Proje konusuyla ilişkili diğer kurum ve kuruluşlar	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ 22. Bölge Müdürlüğü), Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, ARAS Elektrik Perakende Satış Ař, Bayburt Çevre ve Őehircilik İl Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı
Proje Bileşenleri ve Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none">• Dede Korkut Obasının inşası;<ul style="list-style-type: none">○ Peyzaj Uygulamaları○ Proje Alanı Ulaşımı○ Çocuk Oyun Alanı○ Gözlem Kuleleri○ Tuvaletler○ Mze○ Dede Korkut Hikye Çadırları○ Çadır Konaklama Alanı○ Yöresel rn Satış Birimleri○ Deli Dumrul Yaya Köprüsü○ Çeşme○ Pergole• Çoruh Nehri Rekreasyon Alan Yapımı;<ul style="list-style-type: none">○ Lastik Savak Yapım İşi○ Arşiment Burgusundan Yenilenebilir Elektrik retim İşi○ Elektrik Trafosu ve İletim Hattı İmalatı○ Peyzaj çalışmaları (Kıyı Bandı Yürüyüş Yolları, Su Spor Faaliyet Alanları, Olta Balıkçılığı Platformları)
Proje Bütçesi	15.131.719,29 TL

Ajans katkı payı	8.000.000,00 TL
Proje yürütücüsü ve ortaklarının katkı payı	7.131.719,29 TL
Proje konusu taşınmazların mülkiyet durumu	Tematik Park ve Rekreasyon Alanı, Şehir Parkı içerisindeki Bayburt Belediye Başkanlığına ait arazi üzerine inşa edilecektir. Lastik Savak ve Yenilenebilir Enerji Üretim Hattı Çoruh Nehri üzerine inşa edilecektir.
Yapım işlerinin tahmini bedelinin proje bütçesine oranı	% 31
Projedeki İşletme modeli	<ul style="list-style-type: none"> • Projenin uygulanmasında ihtiyaç duyulacak olan finansal kaynak, bağlayıcı mevzuat ve mevcut bütçe çerçevesinde Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı güdümlü proje fonundan ve Bayburt Belediyesi'nin öz sermayesinden karşılanacaktır. • Projede yürütücü olarak Bayburt Belediye Başkanlığı planlanmıştır. Proje yürütücüsü Bayburt Belediye Başkanlığının genel koordinasyonunda ilgili proje ortaklarının (Bayburt Valiliği, Bayburt İl Özel İdaresi ve Bayburt İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü) mutabakatı ve katkıları ile işler ihale edilecek ve iş bitiminde teslim alınarak işletme sürecine başlanacaktır. • Projenin işletilmesi Bayburt Belediyesi eliyle yapılacaktır. • Kurulacak rekreasyon alanı ile Dede Korkut Obası Tematik Parkında bulunan tesislerden elde edilecek gelirler ve Bayburt Belediyesi özkaynakları kullanılarak işletme giderleri karşılanacaktır. Enerji ihtiyacı ise Çoruh Nehri üzerine kurulacak olan yenilenebilir enerji üretim sisteminden karşılanacaktır. • Proje kapsamında üretilecek olan hizmetlerden ve ürünlerden, başta Bayburt ilinde yaşayan insanlar olmak üzere, yaz döneminde yurtdışından tatil amaçlı olarak Bayburt'a gelen gurbetçiler ve yerli/yabancı turistler, herkes için ortak olan kurallar çerçevesinde ve eşit şartlarda yararlanacaktır. • Proje uygulama sürecinden sonraki genel yönetim, bakım-onarım, araştırma-geliştirme, kaynak oluşturma ve denetim faaliyetleri Bayburt Belediyesi öncülüğünde iştirakçi ve ilişkili kurumlar ve kuruluşlar tarafından gerçekleştirilecektir.

Proje Arka Planı, Gerekçesi, Hedef ve Amaçları

Projenin genel hedefi	Proje ile Bayburt ilinde mevcut kültürel değerlerin korunması ve geliştirilmesi, somut olmayan kültürel mirasın yaşatılması, sosyal hayatın kolaylaştırılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesi ve ilin daha yaşanabilir bir kent haline getirilmesi hedeflenmektedir.
Projenin arka planı ve gerekçesi	Türk Dünyası'nın ortak bir değeri olan Dede Korkut 2018 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesine dâhil edilmiştir. Dede Korkut'un Türkiye'de mezarının bulunduğu varsayılan tek il Bayburt ilidir.

<p>Bayburt ilinde Dede Korkut hikâyeleri hala canlılığını korumaktadır. Öte yandan geleneksel olarak her yıl düzenlenen uluslararası Dede Korkut şenlikleri ile bu kültür halen yaşatılmaktadır.</p> <p>Dede Korkut hikâyelerinin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, Bayburt ilinin Türk Dünyası'nın bir araya geldiği önemli bir buluşma noktası haline gelmesi, kültür turizminden yeterli payı alabilmesi ve bu değerın Bayburt açısından bir turizm markası olabilmesi için bir tematik parkın oluşturulması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.</p> <p>Dede Korkut ve Bayburt ilişkisine yönelik böyle bir müdahale başta Türk Dünyası olmak üzere Bayburt'u ve dolayısıyla da TRA1 Bölgesini kültür turizmi açısından ciddi bir konuma taşıyacaktır.</p> <p>Aynı zamanda Bayburt ilinde halkın faydalanabileceği ve ilin cazibesini artıran sosyal donatılar yeterli seviyede değildir. Sosyal alanların kısıtlı olması beşeri sermayenin ilde kalmasını engellemekte ve il sürekli göç vermektedir. İl, kamu hizmeti veren ve özel sektörde görev yapan personellerin tercih edebileceği bir alternatif olarak görülmediğinden hizmet sektöründe süreklilik ve verimlilik sağlanamamaktadır. Bu nedenle Bayburt'a yeni sosyal donatıların kazandırılması, gerek sosyal yaşanabilirlik açısından gerekse insan kaynağının verimliliği açısından önem taşımaktadır.</p> <p>Günümüz dünyasında, turizm olgusu, tarihî ve kültürel değerler ile entegrasyonu sağlanmış doğal coğrafi güzellikler üzerinden varlık bulmaktadır. Bununla birlikte, turizm sektörü, 21. Yüzyıl ülke ekonomilerinde her geçen gün etkisini ve ağırlığını arttıran bir role ve öneme sahiptir.</p> <p>Çağlar öncesine dayanan tarihi, farklı ve köklü medeniyetlerin mirası olan sayısız kültürel zenginliği ve ülkemizdeki diğer birçok ile kıyasla daha az bozulmuş kendine özgü coğrafi değerleri ile Bayburt ili, sessiz şehir kimliğini destekleyecek turizm yatırımları açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır.</p> <p>Bayburt ilinin turizm alanındaki mevcut potansiyelini harekete geçirmek ve bu yolla ilin kalkınma hamlesine katkı sağlayacak sürdürülebilir bir katma değer oluşturmak amacıyla, önemli bir coğrafi değere sahip Çoruh Nehri'ni odağa yerleştiren alternatif birer turizm ve sosyal yaşam alanı/değeri oluşturma projesinin uygulanması, Bayburt ilindeki bütün aktörlerin/paydaşların üzerinde mutabakat sağladığı bir fikir olarak ortaya çıkmıştır.</p> <p>Çoruh Nehri'nin Bayburt Şehir Merkezi'nden geçen kısmının lastik savaklarla durgunlaştırılması ve nehrin kıyı bandında insanların kullanımına uygun yeni sosyal yaşam alanlarının oluşturulması ve Dede Korkut Obası Tematik Park inşası ile; Bayburt ilinde turizm gelirleri bağlamında önemli bir gelir artışı, ilde yaşayan insanların kullanımına sunulacak olan yeni sosyal donatılar ve alternatif hizmetler ile birlikte, şehrin sosyal anlamda yaşanabilirliğinde önemli ölçüde artış sağlanması, proje kapsamında kurulacak yenilenebilir enerji sistemi kapsamında üretilecek olan elektrik enerjisi ile ülkemizdeki kaynakların daha etki kullanılması, proje ile birlikte artması beklenen gelir düzeyi, başta iç ticaret olmak üzere, diğer ana</p>
--

sektörleri harekete geçirecek önemli bir katalizör olması, artacak sosyal yaşam düzeyi ve oluşacak yeni istihdam alanları ile birlikte, ilden büyük şehirlere doğru yönelmiş olan göç önlenecek ve kısmen tersine döndürülmesi sağlanacaktır.

Uygulanması planlanan projenin 11. Kalkınma Planı, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi ve Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansının 2014 – 2023 Bölge Planı ile bağıntısı ise şöyledir;

11. Kalkınma Planı:

- Kültürel zenginlik ve çeşitliliğin korunup geliştirilerek gelecek nesillere aktarılması, kültür ve sanat faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, milli kültür ve ortak değerler etrafında toplumsal bütünlüğün ve dayanışmanın güçlendirilmesi ile kültürün kalkınmadaki çok boyutlu etkisinin artırılması temel amaçtır. (11. Kalkınma Planı / 629)
- Kültürel altyapı unsurlarının daha verimli ve etkili kullanılabilmesi için mimarisi, işletme ve yönetim modeli işlevsel hale getirilecek; farklı etkinliklere imkân veren esnek mekânsal tasarımlar geliştirilecektir. (11. Kalkınma Planı / 631)
- Türk-İslam tarihinin farklı dönemlerine ait kültürel mirasımıza öncelik verilmek suretiyle, kültürel mirasımızın araştırılması, korunması, günümüz toplumuna ve gelecek kuşaklara aktarılması sağlanacaktır. (11. Kalkınma Planı / 634.1)
- Kültür endüstrilerine verilecek desteklerde tarihi, milli ve kültürel değerlerimizi tanıtıcı, toplumsal birlik ve aidiyet hislerini güçlendirici alanlara öncelik verilecek, klasik sanatlarımıza pozitif ayrımcılık yapılacaktır. (11. Kalkınma Planı / 638)
- Kent merkezlerinde tarihi ve kültürel cazibe noktaları ile alışveriş bölgelerinde motorlu taşıtlardan arındırılmış yaya bölgeleri oluşturulacaktır. (11. Kalkınma Planı / 703.2)
- Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi artırılacak, yenilenebilir enerji üretiminin şebekeye güvenli bir şekilde entegrasyonunun sağlanması amacıyla gerekli planlama ve yatırımlar gerçekleştirilecektir. (11. Kalkınma Planı / 491)

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi:

- Alternatif enerji kaynakları açısından bölgelerin farklı potansiyellerinin bulunması ve yenilenebilir ve yerli kaynaklara dayalı üretim politikaları bölgelere yeni fırsatlar sunmaktadır. Kamu yatırım ve destek uygulamalarıyla özel sektörün bölgelerdeki bu potansiyelleri harekete geçirmesi sağlanmalıdır. (BGUS - Enerji Başlığı/302)
- Çevreyle dost enerji kullanımı için yenilenebilir enerji üretimi desteklenecektir. (BGUS - Kırsal Çevrenin İyileştirilmesi ve Doğal Kaynakların Korunması Başlığı/527)
- Dezavantajlı kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonuna yönelik olarak cinsiyet eşitliğini sağlayıcı, yoksulluğu azaltıcı, gençlerin üretkenliğini, istihdam edilebilirliğini ve sosyal imkânlarını artırıcı tedbirler geliştirilecektir. Düşük nitelikli yaşam alanlarında

	<p>bulunan dezavantajlı kesimlerin yaşam kalitesinin artırılması ve şehre entegrasyonu amacıyla ilgili şehir özelliklerine uygun mekânsal düzenlemeler yapılacaktır. (BGUS - Beşeri ve Sosyal Sermayenin Geliştirilmesi Başlığı/418)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ülke genelinde turizmin coğrafi ve tür bakımından çeşitlendirilmesinde bölgesel çekim merkezlerinin doğal ve kültürel özellikleri temel alınarak, bu şehirlerde kültür, inanç, gastronomi, doğa ve kış turizmi gibi turizm çeşitleri geliştirilecektir. (BGUS - Kentsel Ekonomilerin Geliştirilmesi Başlığı/397) <p><u>Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı Bölge Planı 2014-2023:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Yüksek irtifa ve bozulmamış doğal yapıdan kaynaklanan ayırt edici özelliklere sahip tarımsal ürün miktarını artırmış; ürettiğini işleyerek değerinde pazarlayan; kaliteli ve çeşitli hizmet sunumu ile iç ve dış yakın coğrafyası için çekim merkezi olmuş, yaşanabilirliği yüksek bir bölge olmak. (Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2014 – 2023 Bölge Planı Vizyonu) • Sunduğu kaliteli ve çeşitli hizmetler ile bölgenin yakın ve uzak coğrafyası için bir sunum merkezi haline gelmesi – Tedbir: Bölgede Turizmin Değer Zincirindeki Tüm Alt Sektörlerle Beraber Yüksek Sosyoekonomik Faydayı Sağlaması (Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2014 – 2023 Bölge Planı Vizyonu – 3. Gelişme Eksenini ve ilgili tedbiri) • Bölgenin yaşanabilirliğinin artırılması – Tedbir: Bölgenin Sosyal, Kültürel, Sanatsal ve Rekreatif İmkanlarının Geliştirilmesi (Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2014 – 2023 Bölge Planı Vizyonu – 4. Gelişme Eksenini ve ilgili tedbiri)
Proje amaçları	<ul style="list-style-type: none"> • Projenin amacı başta Bayburt halkı olmak üzere, çevre yerleşimlerde yaşayan halkın gerek sosyal ihtiyaçlarını karşılamak gerekse de tarihsel kültürü yansıtacak şekilde bir tematik park ve rekreasyon alanının tasarlanması, • 2018 yılı içerisinde ise UNESCO, İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Listesine Dede Korkut’u dâhil etmiştir. Bu yeni gelişme çerçevesinde Türk Dünyası’nın ortak bir değeri olan Dede Korkut’un destanlarının ve hikâyelerinin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, Bayburt ilinin Türk Dünyası’nın bir araya geleceği önemli bir buluşma noktası haline gelmesi ve kültür turizminden yeterli payı alabilmesi amacıyla Bayburt Şehir Parkı içerisinde tematik bir park ve rekreasyon alanı inşa edilmesi, • Şehrin ortasından geçerek Bayburt İl Merkezi’ni ikiye bölen Çoruh Nehri’nin lastik savaklar aracılığıyla durgunlaştırılması ve nehrin iki yakasının Bayburt ilinin diğer turizm değerleri ile entegrasyonunun sağlanması, • Bayburt ilinin en önemli coğrafi değerlerinden olan Çoruh Nehri’nin eko-turizm bağlamında katma değer oluşturacak ve şehrin sosyal yaşam kalitesini arttıracak şekilde değerlendirilmesi, • Nehrin debisinde yaşanan mevsimsel değişikliklerden ötürü oluşması muhtemel taşkınların kontrol altına alınması ve nehrin doğal

	<p>yapısına/dokusuna zarar verebilecek diğer problemlerin kalıcı olarak ortadan kaldırılması,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapılacak olan rekreasyon ve peyzaj çalışmaları ile Bayburt iline yeni sosyal donatıların (sosyal yaşam alanların) kazandırılması, • Yenilenebilir enerji üretiminin yapılması amaçlanmaktadır.
Projenin tamamlayıcılığı	<p>Planlanan proje uygulama sahası, hâlihazırda şehir parkı olarak hizmet veren alanda yer alacaktır. Bu park içerisinde bir amfi tiyatro, park ve piknik alanları, sosyal tesisler, tandır evi, prefabrik konaklama tesisi ve peyzajı tamamlanmış alanlar mevcuttur. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansının 2011 ve 2013 Mali Destek Programları kapsamında ilgili alanda konaklama tesisleri ve rekreasyon alan düzenlemesi işleri yapılmıştır. Halkın ve yerli/yabancı turistlerin kullanımına sunulan bu parkta çeşitliliğin ve kapasitenin artırılması açısından bu proje tamamlayıcı bir rol üstlenecektir.</p>
Projenin sektörel ve bölgesel etkileri	<p>Projenin uygulanması ile hem Bayburt ili ve yurtiçinden hem de yurtdışından özellikle Türk Dünyasından yerli ve yabancı ziyaretçilere Dede Korkut Kültürel Mirasının tanıtılması kapsamında hizmet sunma kapasitesini artıracaktır. Bu sayede ilin kültür turizmine katkı sağlanarak ekonomik kalkınması hızlandırılacaktır.</p> <p>Yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin kullanımı ve diğer kurum\kuruluş ve yatırımcılara iyi uygulama örneği olması sağlanacaktır.</p> <p>Doğa ve su sporları ile ilgili gerekli altyapı hazırlanacak ve yeni sporcuların yetiştirilmesine katkı sağlanacaktır.</p>
Proje Riskleri	<ul style="list-style-type: none"> • Projeye eş finansman temininde yaşanabilecek zorluklar, • Gerekli izin ve ruhsatların alınmasında ortaya çıkabilecek problemler, • Başta doğal afetler olmak üzere, mücbir sebep olarak değerlendirilebilecek durumların projenin uygulanması ve sürdürülebilirliği süreçlerini olumsuz etkilemesi.

EK 1/B Proje Listesi

Proje Konusu	Sektörü (Tarım, Hayvancılık Enerji vb.)	Uygulama Yeri (İl, İlçe)	Açıklama (Projenin önemi, neden çalışılması gerektiği izah edilmeli)	Projenin Finansman Yöntemi (Özel sektör öz kaynağı, kamu yatırımı, kamu-özel işbirliği, Uluslararası fon, güdümlü proje, devlet destekleri *)	Tahmini Bütçe
Sporcu Performans Ölçüm Değerlendirme ve Rehabilitasyon Merkezinin Kurulması	Turizm	Erzurum / Aziziye	Erzurum'un yüksek irtifa sporcu kampları konusunda son dönemde yakaladığı ivmeyi artırmak amacıyla kamp için ili ziyaret eden sporcuların kamp öncesi ve sonrası performanslarını ölçecek bir merkeze ihtiyaç duyulmuştur. Böyle bir merkez ülkemizde yalnızca İstanbul ve Antalya'da bulunmaktadır.	Cazibe Merkezleri Destekleme Programı	4.840.492 TL
COSME Avrupa İşletmeler Ağı AB Projesi	Sanayi	Erzurum, Erzincan, Bayburt	COSME Avrupa İşletmeler Ağı AB Projesi Ajansımızca 2015 yılından bu yana yürütülmekte olup bölgemizdeki işletmelerin uluslararasılaşmasına katkı sunmak amacıyla eğitim, profil oluşturma, bilgilendirme, B2B iş görüşmeleri faaliyetleri yürütülmektedir.	Uluslararası Fon (AB)	650.000 TL
Özel Hastane Yatırımı	Sağlık Turizmi	Erzurum, Yakutiye	Özel Hastane Yatırım Fizibilitesi Erzurum ilinde sağlık sektörünün ve sağlık turizminin gelişmesine katkı sağlamak amacıyla hazırlanacaktır. Raporda özel hastane kurulmasının yararlı olup olmadığına ilişkin ekonomik, teknik ve mali değerlendirmelerin	Özel Sektör Öz Kaynağı	298.500.000 TL (50 Milyon \$)

			yapılması, talep ve ihtiyaç analizi ile olası öngörüler/trendler dikkate alınarak özel hastanenin asgari yatak kapasitesinin ve içindeki ünitelerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.		
Termalle Entegre Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi Yatırımı	Sağlık Turizmi	Erzurum, Aziziye	<p>Erzurum'un Aziziye ilçesi termal su kaynakları bakımından zengindir. Kültür ve Turizm Bakanlığı standartlarına göre ilçenin termal su özellikleri termalizm bakımından bir günde 7.200 kişinin sıcak su ihtiyacını karşılayabilecek seviyededir. Ayrıca söz konusu termal suyun birçok hastalığa iyi geldiği Tıbbî Değerlendirme Kurulu tarafından raporlanmıştır. Bu doğrultuda Aziziye ilçesinin termal su kaynaklarının değerlendirilmesi yatırımın temel hedefleri arasında yer almaktadır.</p> <p>Termalle Entegre Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi yatırımı ile bölgede sağlık turizminin canlanması hedeflenmektedir.</p>	Özel Sektör Öz Kaynağı	19.104.000 TL (3.200.000 \$)
Otel Yatırımı	Turizm	Erzurum, Palandöken	Bölgemizde yatırım potansiyeli yüksek olan konaklama tesislerine yönelik ilgiyi artırmak ve potansiyel yatırımcılara yol gösterebilmek amacıyla örnek bir otel fizibilitesi hazırlanacaktır. 200 yatak kapasitesine sahip beş yıldızlı bir otel için fizibilite yapılması planlanmıştır. Bu kapsamda muhtemel yatırım alanları da belirlenecek, potansiyel yatırımcılara arsa ve fizibilitesi hazır bir yatırım olanağının tanıtımı yapılacaktır.	Özel Sektör Öz Kaynağı	202.980.000 TL (34 Milyon \$)
Kuzeydoğu Anadolu Et ve Süt Ürünleri Ortak Pazarlama Merkezi	Tarım	Erzurum, Erzincan, Bayburt	<p>Projenin genel amacı; TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde, hayvansal gıda üretimi ve ticaret değer zinciri süreçlerinin geliştirilmesi sùretiyle hayvancılığa dayalı gıda sanayi potansiyelinden daha etkin yararlanılmasının ve sektörün ekonomik katma değerinin artırılmasının sağlanmasıdır.</p> <p>Projenin özel amaçları ise;</p>	Güdümlü Proje	6.601.000,00 TL

(Organik Kırmızı-Beyaz) Projesi			<p>(1) TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et ve süt sektörlerinde faaliyet gösteren yetiştiriciler ve üreticiler nezdinde, hijyen-sanitasyon, bakım-besleme ve benzeri alanlardaki farkındalık, bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması.</p> <p>(2) TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et ve süt üretim sektörlerine ilişkin analiz çalışmalarının gerçekleştirilmesi ve söz konusu sektörlerde ürün standardizasyonunun uluslararası ölçüler doğrultusunda sağlanması.</p> <p>(3) TRA 1 Düzey 2 Bölgesi et ve süt ürünlerinin tüketim piyasasındaki değerinin, gerçekçi değer zinciri hedefleri ve "organik kırmızı-beyaz" odaklı pazarlama çalışmalarıyla mümkün olan en yüksek seviyeye çıkarılması.</p>		
Taşkent Projesi	Sanayi	Bayburt	Proje ile, doğal taş sektöründe Bayburt ilinde faaliyet gösteren ve yeni yatırım yapma potansiyeline sahip işletmelerin ihtiyaç duyacağı kapalı alanların oluşturularak uygun yatırımcılara tahsis edilmesi planlanmaktadır.	Güdümlü Proje Destek Programı	8.000.000 TL
Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi Projesi	Sanayi	Erzincan	Proje ile sıvı karbondioksit gazının öncelikle bölgesel, ilerleyen süre zarfında ulusal dağılım bazında ilgili sektörlerde standartlar çerçevesinde kullanıma açılması hedeflenmektedir.	Güdümlü Proje Destek Programı	15.000.000 TL
Oltu Taşhan Projesi	Sanayi	Erzurum/ Oltu	Oltu İlçe merkezinde inşa edilecek Taşhan ile Oltu Taşı satışı ve teşhiri için 90 adet dükkân, ortak üretim atölyeleri, uygulamalı eğitim verecek birimler, sosyal ve kültürel tesisler oluşturulması planlanmaktadır.	Güdümlü Proje Destek Programı	10.000.000 TL

EK 1/C Yurtdışı Fuarlar ve Çalışma Ziyaretleri Tablosu

Hedef Ülke	Ziyaret Amacı	Ziyaretin ilişkili olduğu SOP	Beklenen Fayda	Kurulması Planlanan İşbirlikleri	Ajans Katılımcı Sayısı	Ziyarete Bölgeden Katılan Firma/Kurum/Kuruluş/Kişi Sayısı	Ajans Bütçesinden Katlanılacak Maliyet
Rusya	MITT Turizm Fuarına Katılım	Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı	Kış turizmde bölge için hedef pazarlardan biri olan Rusya'dan bölgeye gelen turist sayısında artış	Rus tur operatörleri ve bireysel turistler ile görüşmeler yapılarak bölgeye yönelik turlar düzenlenmesi	3 kişi KUDAKA Personeli 11 kişi YK Üyesi	4 kişi Palandöken Dağında yer alan kayak otelleri yetkilileri	150.000

EK1/D Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Tur Operatörleri ve Basın Mensuplarına Yönelik Tanıtım Etkinliği	Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı	Hedef pazar ülkelerden bölgeye turlar düzenlenmesini sağlamak	Bölgeye gelen turist sayısında artış	60.000	Erzurum	<ul style="list-style-type: none"> •Erzurum Büyükşehir Belediyesine bağlı Ejder 3200 firması kayak tesislerinin kullanılması maliyetini karşılayacaktır. •Palandöken’de yer alan oteller konaklama maliyetlerinin karşılanması hususunda katkı sağlayacaktır. •THY Erzurum Müdürlüğü katılımcıların uluslararası ulaşım maliyetlerinin karşılanması hususunda katkı sağlayacaktır. 	Tanıtım ve İşbirliği Birimi	Ocak-Mart ayları arasında
Doğa ve Macera Sporları Tanıtım Etkinliği	Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı	İlgili alanlarda profesyonellerin bölge potansiyelini yerinde görmesi ve tanıtım	Bölgenin doğa ve macera sporları merkezi haline gelmesi	60.000	Erzincan	<ul style="list-style-type: none"> •Erzincan Valiliği, Kemaliye Kaymakamlığı ve KEMAV sporcuların konaklama, bölge içi transfer, yeme-içme giderlerini karşılayacaktır. •THY katılımcıların uluslararası ulaşım maliyetlerinin 	Tanıtım ve İşbirliği Birimi	Haziran-Ağustos ayları arasında

		ağlarına bilgi sunması				karşılanması hususunda katkı sağlayacaktır.		
Doğaltaş Sektöründe Teknik Gezi Etkinliği	Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı	Doğaltaş sektörüne ilişkin iyi uygulama örneklerini yerinde görülmesi	Sektörde kapasite artırımı	100.000	Denizli, Sivas	•Ticaret ve Sanayi Odaları	YDO'lar Tanıtım ve İşbirliği Birimi	Nisan-Aralık ayları arasında

EK 1/E Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu

Yapılacak Araştırma/Analiz/Strateji/Raporlar	Amaç	Hazırlanış Şekli	Hizmet Alımı Gereçesi ve Kapsamı
Tabii Kaynaklar Değer Zinciri Analizleri	Bölgede bulunan ve işlenen tabii kaynaklardan elde edilen ürünlerin katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesi, sektördeki firmaların ulusal/uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılması, sektörün bundan sonraki gelişiminin stratejik bir yaklaşımla planlanması ve izlenebilmesi için değer zinciri analizlerinin yapılması.	Hizmet alımı	Ajans personel yapısının uygun olmaması
Doğaltaş ve Süs Taşlarına Yönelik Rezerv Araştırması	Doğaltaş ve Süs taşı sektörlerinde mevcut durumun ve rezerv kalitesinin tespit edilmesi	Hizmet alımı	Ajans personel yapısının uygun olmaması
Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı GÜdümlü Projesi Fizibilitesi	Bu faaliyet ile Dede Korkut Obası ve Çoruh Nehri Rekreasyon Alanı GÜdümlü Projesinin fizibilite ve uygulama projelerinin hazırlanması gerçekleştirilecektir.	Hizmet alımı	İlgili güdümlü projenin fizibilite çalışmasıdır.
Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi için Rezerv Tespiti ve Fizibilite Raporu	Erzincan ilinde var olan karbondioksit gazının sanayi gazları sektörüne yönelik sıvılaştırma işletmesinin kurulması amacıyla fizibilite çalışmasının yapılması	Hizmet alımı	İlgili güdümlü projeye ilişkin yatırımın uygun olup olmadığının ortaya konulması

TRA 1 Düzey 2 Bölgesi Et ve Süt Sektörleri Girdi Maliyetleri Araştırma Raporu	Et ve süt sektörlerinin mevcut durumdaki girdi maliyetlerinin ortaya konulması ve bu maliyetlerin azaltılmasına yönelik önerilerin geliştirilmesi	Ajans eliyle	-
TRA 1 Düzey 2 Bölgesi Et ve Süt Ürünleri Hedef Pazar Raporu	İlgili sektörlerin hedef pazarlarının belirlenmesi ve bu pazarlarda öne çıkma adına stratejilerin ortaya konulması	Hizmet alımı	Söz konusu raporun teknik uzmanlık bilgisi gerektiren bir içeriğe sahip olması
TRA 1 Düzey 2 Bölgesi Et ve Süt Ürünleri Verimlilik Raporu	İlgili sektörlerin verimlilik durumunun ortaya konulması ve verimliliği arttırmaya yönelik önerilerin geliştirilmesi	Hizmet alımı	Söz konusu raporun teknik uzmanlık bilgisi gerektiren bir içeriğe sahip olması
Erzurum İli Süt İşleme Tesisi Fizibilite Raporu	Yapılması düşünülen süt işleme tesisi yatırımının mali, ekonomik ve teknik analizinin yapılması, bu sayede ilgili yatırımın uygunluğunun ölçülmesi	Hizmet alımı	Söz konusu fizibilitenin teknik uzmanlık bilgisi gerektiren bir içeriğe sahip olması
TRA 1 Düzey 2 Bölgesi Ortak Pazarlama Merkezi Fizibilite Raporu	Ortak Pazarlama Merkezi projesine ilişkin yatırımın mali, ekonomik ve teknik analizinin yapılması, bu sayede ilgili yatırımın uygunluğunun ölçülmesi	Hizmet alımı	Söz konusu fizibilitenin teknik uzmanlık bilgisi gerektiren bir içeriğe sahip olması

EK 1/F Kaynak Verimliliği Faaliyetleri Tablosu

Faaliyet Adı	Faaliyetin Açıklaması	Tahmini Bütçe	Faaliyet Takvimi
Seyahat Acenteleri, Kamu Hastaneleri ve Kamu Konaklama Tesislerine Yönetim Danışmanlığı Hizmeti Sağlanması (TUR-SOP)	<p>Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik gereğince, uluslararası sağlık turizmi kapsamında faaliyette bulunabilmek için; sağlık tesisinin ve aracı kuruluşun uluslararası sağlık turizmi yetki belgesi alması zorunludur. Sağlık tesisi ve aracı kuruluşlar (acenteler) sağlık turizmi faaliyetlerini işbirliği içerisinde yürütebilmektedirler. Bölgemizde özel hastane sayısının yeterli olmaması nedeniyle, sağlık turizmi potansiyelimizi harekete geçirebilmek amacıyla, kamu sağlık tesislerinin sağlık turizmi alanında acenteler ile işbirliği içerisine girmesi gerekmektedir. Bu işbirliğini tesis edebilmek için Ajansımız tarafından çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da yeterli ölçüde bir işbirliği modeli oluşturulamamıştır. Bu sorunu ortadan kaldırmak amacıyla söz konusu öncelikle bölgemizde faaliyet gösteren acentelere yönetim danışmanlığı hizmeti sunularak yetki belgesi almaları sağlanacak ve bölgemizde bulunan kamu sağlık tesisleri ile işbirliği yapabilecek bölge dışında faaliyet gösteren acentelerin bölgemize çekilmesi sağlanacaktır. Acentelerin hizmet sunumuna hazır hale gelmesi sonrasında, sağlık kuruluşları ile acenteler arasında en uygun işbirliği modelinin oluşturulabilmesi için çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>Bu çalışmalar kapsamında kamu sağlık tesisleri ve aracı kurumlara işbirliği modeli oluşturabilmek için finansal ve hukuki tavsiyeler sunulacaktır. Ayrıca söz konusu kurumlara kurumsallaşma, kurumsal kaynak planlaması, müşteri ilişkileri yönetimi konularında da danışmanlık hizmeti verilecektir. Bu çalışmalar Ajansımız uzmanları ve sektörde deneyimli kişi ve kuruluşlardan alınacak yönetim danışmanlığı hizmeti ile gerçekleştirilecektir. Ayrıca kaynak verimliliğinin sağlanması amacıyla turizm sektöründe faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlara girdilerin etkin kullanımına yönelik danışmanlık hizmeti sağlanacaktır.</p>	180.000,00	01.01.2020 31.12.2021

Yönetim Danışmanlığı Desteği (ESAS-SOP)	TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et ve süt sektörlerinde 2019 yılı sonu itibarıyla faaliyet göstermekte olan yaklaşık 40 işletme bulunmaktadır. Ajansımız tarafından mali destek programları etki analizi çalışmaları kapsamında bölgesel düzeyde gerçekleştirilen saha faaliyetleri çerçevesinde söz konusu işletmelerin danışmanlık hizmetine ihtiyaç duyduğu alanlar tespit edilmiştir. Bu kapsamda sektör işletmelerine kurumsallaşma, "müşteri ilişkileri yönetimi", "e-ticaret ve dijital pazarlama", "tedarik zinciri yönetimi", "kurumsal kaynak planlaması" ve "toplam kalite yönetimi" gibi başlıklarda yönetim danışmanlığı hizmeti verilecektir. Ayrıca Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde et, süt ve arıcılık sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelere yönelik olarak kaynak verimliliği çalışmaları kapsamında temiz üretim, yalın üretim, tarımsal verimi artırıcı uygulamalar ile tarımsal atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi gibi konularda yönetim danışmanlığı hizmeti sağlanacaktır. Sonuç Odaklı Program kapsamında talep eden işletmeler arasından objektif kıstaslara göre belirlenecek -üç yıl için- asgarî 15 işletmeye yönetim danışmanlığı desteği verilmesi öngörülmektedir.	400.000,00	01.07.2020 31.12.2020
Teknik Destek (ESAS-SOP)	Program kapsamında, TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde faaliyet göstermekte olan yetiştiricilere ve üreticilere; kaynak verimliliği perspektifini de dikkate alacak şekilde tarımsal verimliliği artırıcı uygulamalar, tarımsal atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi, hijyen-sanitasyon, bakım-besleme, sürdürülebilir üretim ve tüketim, enerji tasarrufu/verimliliği, eko-verimlilik (temiz üretim), markalaşma-pazarlama ve benzeri konularda teknik destek sağlanacaktır.	600.000,00	01.04.2020 31.12.2020
Mali Destek (ESAS-SOP)	Program kapsamında, TRA 1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde faaliyet göstermekte olan yetiştiriciler ve üreticiler, mevcut kapasite ve hizmet sunum kalitesinin artırılması ve sektörde kaynak verimliliğinin sağlanması hedefleri doğrultusunda mali destek programları aracılığıyla desteklenecektir. Bölge ölçeğinde uygulanması hedeflenen destek programları çerçevesinde özel sektörde faaliyet gösteren işletmelerin yanı sıra sektörde kümelenme sürecine katkıda bulunan birlik	3.500.000,00	01.07.2020 31.12.2020

	ve kooperatiflerin program amacına hizmet eden projeleri finanse edilecektir.		
Yönetim Danışmanlığı (TAK-SOP)	SOP Temasının kapsadığı; tabii kaynakları çıkaran, işleyen ve katma değerli hale getirerek bunları piyasaya arz eden sektörlerdeki işletmelerin ihtiyaç duyduğu kurumsallaşma, inovasyon yönetimi, Ar-Ge ve tasarım, müşteri ilişkileri yönetimi, toplam kalite yönetimi, test-analiz, e-ticaret, dış ticaret, dijital pazarlama gibi konularda eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecektir. Ayrıca ihtiyaç duyan firmalara kalite yönetim sistemi kurulması için danışmanlık sağlanacaktır. Bunlara ilaveten, sektör işletmelerine yönelik olarak kaynak verimliliği çalışmaları kapsamında temiz üretim, yalın üretim, enerji verimliliği uygulamaları, atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi gibi konularda da yönetim danışmanlığı hizmeti sağlanacaktır. Yönetim Danışmanlığı hizmetinin sunulması çerçevesinde bölgedeki ilgili sektörde faaliyet gösteren firmalara ziyaretler gerçekleştirilerek ihtiyaç analizi yapılacaktır. İhtiyaç analizinde ortaya çıkan talepler doğrultusunda eğitim ve danışmanlık konuları belirlenecektir. Bu kapsamda firmaların ihtiyaç duyduğu konularda danışmanlık, hizmet alımı yolu ile firmalara sunulacaktır. Danışmanlık faaliyetlerine Ajans personelinin aktif katılımı sağlanarak personelin de bu konularda yetkin hale getirilmesi gözetilecektir.	400.000,00	01.01.2020 31.12.2020
Proje Teklif Çağrısı (TAK-SOP)	Sektör işletmelerinin kurumsal kapasite, beşeri sermaye, makine teçhizat ve teknoloji altyapısı eksiklikleri bulunmaktadır. “Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı” ile tabii kaynakların (doğal taş, yarı değerli taşlar, karbondioksit gazı, perlit, krom, mermer, biokütle, jeotermal) ekonomiye kazandırılması, üretim kapasitelerinin artırılması, yenilikçi yöntemler ile işlenmesi ve insan kaynağının geliştirilmesi amacıyla gerekli altyapının oluşturulması/iyileştirilmesine yönelik projelere destek sağlanacaktır.	3.000.000,00	01.07.2020 31.06.2021